

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені В. Н. КАРАЗІНА

Навчально-науковий інститут «Каразінська школа бізнесу»

Кафедра управління та адміністрування

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

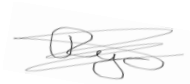
магістра

на тему: **«Удосконалення управління фінансовою діяльністю
підприємства»**

Виконав: студент 2 курсу, групи М-61

спеціальності 073 «Менеджмент»

освітньо-професійної програми «Менеджмент»

Рубен КУСТОВ

Керівник: к.е.н., доц. Світлана ПУСТОВГАР

Рецензент: к.е.н., доц., доц. кафедри маркетингу
та торговельного підприємництва Української
інженерно-педагогічної академії

Анна ЧЕРНЯЄВА

Харків – 2023

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Навчально-науковий інститут «Каразінська школа бізнесу»

Кафедра управління та адміністрування

Рівень вищої освіти (освітньо-кваліфікаційний рівень) магістр

Спеціальність 073 «Менеджмент»

Освітньо-професійна програма «Менеджмент»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

Володимир РОДЧЕНКО

підпис

ім'я, прізвище

“30” червня 2023 року

З А В Д А Н Н Я
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ

Кустов Рубен Валерійович

(прізвище, ім'я, по батькові студента)

1. Тема роботи: Удосконалення управління фінансовою діяльністю підприємства

Керівник роботи: Пустовгар Світлана Анатоліївна, к.е.н.

затверджені наказом по університету від “20” жовтня 2023 року № 4501-5/3025

2. Строк подання студентом роботи 15 листопада 2023 року

3. Перелік питань, які потрібно розробити

1. Дослідити теоретичні основи управління фінансовою діяльністю підприємства.

2. Проаналізувати фінансову діяльність підприємства ТОВ «Frankof».

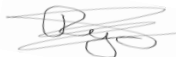
3. Запропонувати напрямки удосконалення управління фінансовою діяльністю підприємства ТОВ «Frankof».

4. План роботи

№ з/п	Назви етапів роботи
1	Узгодження змісту кваліфікаційної роботи
2	Підготовка першого розділу кваліфікаційної роботи
3	Доопрацювання першого розділу згідно з рекомендаціями науково керівника. Написання другого розділу кваліфікаційної роботи
4	Доопрацювання другого розділу згідно з рекомендаціями науково керівника. Підготовка третього розділу кваліфікаційної роботи
5	Доопрацювання третього розділу згідно з рекомендаціями науково керівника. Підготовка тез доповіді на наукову конференцію, та/або підготовка наукової публікації за темою дослідження
6	Написання вступу, висновків кваліфікаційної роботи. Оформлення списку літератури
7	Подання кваліфікаційної роботи на кафедру управління та адміністрування

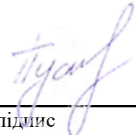
5. Дата видачі завдання «30» червня 2023 року

Студент

підпис

Рубен КУСТОВ

Керівник роботи

підпис

Світлана ПУСТОВГАР

ЗМІСТ

ВСТУП.....	6
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА.....	9
1.1 Підходи до трактування сутності управління фінансовою діяльністю підприємства.....	9
1.2 Фактори впливу на ефективність фінансової діяльності підприємства.....	19
1.3 Методи оцінки ефективності фінансової діяльності підприємства.....	28
Висновки за розділом 1.....	40
РОЗДІЛ 2 АНАЛІЗ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ТОВ «FRANKOF» ЗА 2020-2022 РОКИ.....	42
2.1 Експрес-аналіз фінансової діяльності підприємства.....	42
2.2 Аналіз факторів впливу на ефективність управління фінансовою діяльністю підприємства.....	48
2.3 Поглиблений аналіз фінансової діяльності підприємства ТОВ «Frankof».....	56
Висновки за розділом 2.....	63
РОЗДІЛ 3 НАПРЯМКИ УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА ТОВ «FRANKOF».....	65
3.1 Заходи щодо підвищення ефективності фінансової діяльності ТОВ «Frankof» на основі управління запасами.....	65
3.2 Реструктуризація дебіторської заборгованості та впровадження інноваційних технологій як резерв підвищення ефективності фінансової діяльності ТОВ «Frankof».....	71

3.3 Економічне обґрунтування напрямів підвищення	
ефективності фінансової діяльності підприємства.....	81
Висновки за розділом 3.....	85
ВИСНОВКИ.....	87
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	92
ДОДАТКИ.....	99

ВСТУП

Актуальність дослідження. Управління фінансовою діяльністю - одне з найважливіших завдань, які стоять перед будь-яким бізнесом, незалежно від форми його власності, сфери та масштабів діяльності. Важливість даного напрямку обумовлена особливою роллю фінансів, що являють собою єдиний вид ресурсів, здатних трансформуватися в будь-який інший вид ресурсів - будівлі, технології, сировину, персонал. Ефективність та раціональність такої трансформації багато в чому визначають економічне благополуччя підприємства, а також усіх зацікавлених у його розвитку суб'єктів - власників, менеджерів, кредиторів, держави, суспільства та ін. Фінансові ресурси також можуть бути використані як самостійно працюючі активи, що генерують різні види доходів. У зв'язку з цим дослідження питання управління та організації фінансової діяльності підприємства набуває особливої актуальності.

Проблеми управління фінансовою діяльністю підприємства розглядали у наукових працях такі учені, як: Адлер О. О., Бернажир І.А., Вінницька О. А., Гроздей Н.І., Великий Ю. М., Чвартацька О. В., Дорошенко О. О., Сорокати В. М., Журавльова Т. О., Ковтуненко Ю.В., Олексійчук А.Г., Нечипоренко А. В., Рибалкіна А. О., Пономарьов Д.Е., Старинець О.Г. та ін. Більшість праць присвячена теоретичним аспектам, а також методичним підходам щодо розкриття сутності та основних завдань управління фінансовою діяльністю підприємства, проте, попри значну кількість праць, присвячених дослідженню даних проблем, немає єдиного підходу до оцінки ефективності управління фінансовою діяльністю підприємства, що потребує уточнення її змісту, завдань та методів.

Метою кваліфікаційної роботи є дослідження теоретико-методичних засад та формування прикладного інструментарію удосконалення управління фінансовою діяльністю підприємства.

Для досягнення поставленої мети були сформульовані та вирішені такі

завдання:

- визначити підходи до трактування сутності управління фінансовою діяльністю підприємства;
- узагальнити фактори впливу на ефективність фінансової діяльності підприємства;
- охарактеризувати методи оцінки ефективності фінансової діяльності підприємства;
- провести кількісний аналіз факторів впливу на управління фінансовою діяльністю підприємства;
- визначити ефективність управління фінансовою діяльністю ТОВ «Frankof»;
- запропонувати напрямки підвищення ефективності фінансової діяльності ТОВ «Frankof»;
- здійснити економічне обґрунтування напрямів підвищення ефективності фінансової діяльності підприємства.

Об'єктом дослідження є процес управління фінансовою діяльністю підприємства.

Предметом дослідження є теоретико-методичні підходи щодо управління фінансовою діяльністю підприємства.

Методи дослідження. У роботі використовується широкий спектр загальних і окремих методів теоретичного та емпіричного пізнання: узагальнення, систематизації, порівняння, фінансово-економічний аналіз, STEP-аналіз, SNW-аналіз, SWOT-аналіз, експертне оцінювання, графічний метод.

Інформаційно-нормативну основу дослідження склали чинні законодавчі та нормативно-правові акти щодо управління фінансовою діяльністю підприємства, довідково-нормативні матеріали та наукова література за темою дослідження, матеріали наукових конференцій, монографії та періодичні видання, фінансова звітність досліджуваного підприємства.

Наукова новизна дослідження полягає в практичних рекомендаціях, які визначають принципи та організаційно-змістові аспекти підвищення фінансової

діяльності ТОВ «Frankof».

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що теоретичні та науково-методичні положення, викладені в кваліфікаційній роботі, доведено до рівня практичних рекомендацій і можуть бути впроваджені у діяльність ТОВ «Frankof».

Апробація результатів. За результатами кваліфікаційної роботи підготовлено тези доповіді на тему «Підходи до трактування сутності управління фінансовою діяльністю підприємства» у збірник матеріалів IX Міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні проблеми управління соціально-економічними системами» (м. Луцьк, 15 грудня 2023 р.) (Додаток А).

Структура та обсяг кваліфікаційної роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел. Основний текст роботи викладено на 97 сторінках. Список використаних джерел включає 62 найменування та поданий на 7 сторінках.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

1.1 Підходи до трактування сутності управління фінансовою діяльністю підприємства

Управління фінансовою діяльністю є невід'ємною частиною усієї системи управління та функціонування суб'єкта господарювання.

У науковій літературі можна знайти велику кількість трактувань поняття «фінансова діяльність підприємства», які характеризують різні аспекти фінансово-господарського стану. Зауважимо, що відсутність єдиного погляду на сутність цієї дефініції ускладнює теоретико-прикладні процеси організації ефективної фінансової діяльності, а отже, потребують уточнення. У таблиці 1.1 відображено різні підходи до трактування даної дефініції.

Таблиця 1.1 - Підходи до трактування сутності поняття «фінансова діяльність підприємства»

Автор	Визначення поняття
1	2
Господарський кодекс України	«...фінансова діяльність суб'єктів господарювання включає грошове та інше фінансове посередництво, страхування у сфері фінансів і страхування» [17]
Великий Ю. М., Чвартацька О. В.	«...діяльність, яка веде до змін розміру і складу власного та позичкового капіталу підприємства (який не є результатом операційної діяльності)» [14]
Герєга О.В.	«...особливий вид діяльності персоналу підприємства з формування та використання фінансових ресурсів. Фінансова діяльність повинна бути організована так, аби рішення, що приймаються з управління фінансами, були найефективніші за наявних обмежень, якими є брак коштів у підприємства та особливості середовища бізнесу» [16]

Продовження таблиці 1.1

1	2
Дорошенко О. О., Сорокати В. М.	«...діяльність суб'єкта господарювання, що реалізується шляхом використання відповідних форм і методів фінансового забезпечення функціонування підприємств для досягнення ними основної мети – отримання доходів» [24]
Журавльова Т. О.	«...система форм і методів, які використовуються для фінансового забезпечення функціонування підприємств та досягнення ними поставлених цілей» [26]
Ковтуненко Ю.В., Олексійчук А.Г.	«...діяльність, пов'язана з організацією фінансів підприємства та здійснення відповідно до цілей і завдань стратегії економічного розвитку господарюючого суб'єкта. Ця діяльність пов'язана із формуванням активів та фінансової структури капіталу» [29]
Левкович О.В., Калашнікова Ю.М.	«...діяльність, спрямована на забезпечення фінансовими ресурсами поточної операційної, фінансової та інвестиційної діяльності підприємства» [34]
Гудзь О.Є..	«у вузькому значенні основний зміст фінансової діяльності полягає у фінансуванні підприємства (надходження власного капіталу із зовнішніх джерел, отримання позик, погашення позик, сплата дивідендів). У широкому значенні під фінансовою діяльністю розуміють усі заходи, пов'язані з мобілізацією капіталу, його використанням, примноженням (збільшення вартості) та поверненням»[20]
Сподіна А. О.	«...діяльність суб'єкта господарювання, пов'язана з мобілізацією фінансових ресурсів, необхідних для виконання завдань, які поставив перед ним його засновник» [45]

Джерело: систематизовано автором

Отже, фінансова діяльність є цілеспрямовано здійснюваним процесом практичної реалізації функцій підприємства, пов'язаних з формуванням та використанням його фінансових ресурсів для забезпечення економічного та соціального розвитку. Звідси випливає, що така (фінансова) діяльність здійснюється на всіх стадіях життєвого циклу підприємства від моменту його народження (формування статутного капіталу підприємства, що створюється) до моменту його ліквідації як самостійно господарюючого суб'єкта (фінансового забезпечення ліквідаційних процедур).

Щодо управління фінансовою діяльністю підприємства, то в економічній та фінансовій літературі існують різні підходи до визначення сутності цього поняття (табл.1.2).

Таблиця 1.2 - Підходи до трактування сутності поняття «управління фінансовою діяльністю підприємства»

Автор	Визначення поняття
1	2
Абдуллаєва А.Є.	«...це система, функціонування якої спрямовано на досягнення загальних цілей управління підприємством» [1]
Герєга О.В.	«...система управління формуванням, розподілом та використанням фінансових ресурсів господарюючого суб'єкта та ефективним обігом його грошових коштів» [16]
Гудзь О.Є.	«...це система принципів, методів, засобів та форм організації грошових відносин» [20]
Єпіфанова І.Ю.	«...система раціонального управління процесами фінансування господарської діяльності підприємства» [25]
Журавльова Т. О.	«...процес управління формуванням, розподілом і використанням фінансових ресурсів суб'єкта господарювання та оптимізації обігу його грошових коштів» [26]
Ковтуненко Ю.В., Олексійчук А.Г.	«...цілеспрямоване управління всіма грошовими потоками на підприємстві, тобто процес управління формуванням, розподілом та використанням фінансових ресурсів суб'єкта господарювання для досягнення фінансово-економічних цілей підприємства» [29]
Нечипоренко А. В., Рибалкіна А. О.	«...це управління фінансовими операціями, грошовими потоками, покликане забезпечити залучення, надходження коштів та їх раціональне витрачання відповідно до програм, планів, реальних потреб» [38]
Старинець О.Г.	«...це процес управління грошовим обігом, формуванням та використанням фінансових ресурсів підприємства» [46]
Тимошик Н. С., Семчишин Є. В.	«...призначена для організації взаємодії об'єктів та суб'єктів господарювання у сфері фінансових відносин, формування та використання фінансових ресурсів, забезпечення ефективного впливу фінансової діяльності на кінцеві результати роботи підприємства» [49]
Ткаченко Є.Ю., Фатюха В.В., Яришко О.В.	«...система економічних відносин, що формується під впливом діяльності суб'єктів господарювання, а також нормативно-правових чинників, і забезпечує формування та використання фінансових ресурсів шляхом застосування певних форм, методів та важелів, що надає можливість створити відповідні умови для підвищення ефективності функціонування системи управління фінансовими ресурсами підприємства» [50]
Хлевицька Т.Б., Плевако Н.О.	«...це управління фінансами господарського об'єкта, спрямоване на реалізацію його стратегічних, тактичних та поточних цілей» [52]
Кальна Т.А.	«...це система відносин, що виникають на підприємстві щодо залучення та використання фінансових ресурсів» [27]
Домбровська С.О.	«...це синтез науки і мистецтва, що вимагає від керівника хороших фундаментальних знань у галузі управління фінансами та наявності інтуїції для управління грошовими потоками підприємства, залучаючи найбільш раціональні джерела фінансових ресурсів та використовуючи їх із найбільшою ефективністю для досягнення цілей підприємства» [23]

Джерело: систематизовано автором

У цілому, нині всю розглянуту сукупність визначень можна розділити на великі групи. Більшість авторів представляють управління фінансовою

діяльністю як управління певними сферами в організації та розкривають об'єкти управління: грошовими потоками, фінансовими потоками, рухом фінансових та грошових потоків, рухом фінансових ресурсів, грошовим обігом та фінансовими ресурсами, процесами фінансування підприємницької (господарської) діяльності, фінансами підприємства, фінансовими операціями, грошовими фондами та їх джерелами, коштами підприємства та джерелами їх формування.

У деяких визначеннях є характеристика управління – раціональне, комплексне, розкриваються цілі управління: досягнення загальних цілей управління організації, досягнення стратегічних і тактичних цілей підприємства.

Інша група об'єднує визначення, які розкривають сутність управління фінансовою діяльністю як діяльності та визначають його через комплекс рішень та дій, систему принципів та методів розробки та реалізації управлінських рішень, систему дій, мистецтво управління, процес планування рішень. У цих визначеннях також розкриваються сфери, щодо яких приймаються управлінські рішення: інвестиції, фінансування та управління активами, враховується співвідношення ризику та прибутковості.

Отже, управління фінансовою діяльністю – це діяльність, яка спрямована на планування, організацію та контроль грошових ресурсів підприємства. Це моніторинг, аналіз та управління фінансовими потоками компанії з використанням інструментів впливу на фінанси.

Управління фінансовою діяльністю підприємства, як і будь-яка система управління, включає об'єкт та суб'єкт, тобто керовану та керуючу підсистеми (рис. 1.1).

Суб'єктом управління в системі управління фінансами в першу чергу виступає організаційна структура, а також фінансовий інструментарій, інформаційна база та технічні засоби управління фінансового менеджменту. При цьому головним суб'єктом управління, як правило, є власник підприємства.

Організаційні структури управління фінансами підприємства можуть бути спроектовані різними способами, це залежить від розмірів підприємства, форми власності, специфіки діяльності тощо.

Рисунок 1.1 - Структура управління фінансовою діяльністю підприємства
[1, с. 189]

В організації всі функції управління фінансами може виконувати або головний бухгалтер (бухгалтер), чи бухгалтер разом із директором. Для великої компанії характерне виділення спеціальних служб (департаменту фінансів, фінансового відділу), які функціонують безпосередньо з бухгалтерією.

Для ефективного функціонування управління фінансовою діяльністю підприємства, для раціонального впливу керуючої системи на керовану необхідно використовувати сучасну методологію управління фінансами, засновану на певних засадах.

Основні загальні принципи управління були розроблені ще в минулому столітті французьким ученим Анрі Файолем. Управління фінансами, будучи частиною загального менеджменту підприємства, з одного боку, базується на універсальних принципах управління, найбільш важливими з яких є [35, с. 50]:

1. Принцип економічної ефективності. У будь-якій компанії система управління фінансами передбачає витрати (витрати), які завжди повинні прагнути до мінімуму та покриватися тими чи іншими доходами (виручкою від реалізації).

2. Орієнтація на стратегічні цілі розвитку. Якщо, наприклад, підприємство орієнтоване на зростання бізнесу чи диверсифікацію, то розумним буде збільшення у складі джерел коштів їх позикових видів. Стратегія обмеженого зростання чи скорочення вимагає зниження ризиків, і, отже, необхідно більшою мірою орієнтуватися на власний капітал і прагнути до скорочення постійних витрат.

3. Високий динамізм управління (гнучкість). Будь-який фінансовий менеджер повинен дуже швидко реагувати на зміни, що відбуваються у зовнішньому середовищі (політиці, економіці, ринковій кон'юктурі) та застосовувати відповідні методи та моделі фінансового управління.

4. Альтернативність. Оскільки фінансові рішення часто ухвалюються в умовах ризику та невизначеності, дуже важливо використовувати багатоваріантні підходи до оцінки ситуації (при розробці бізнес-планів, а також при оперативному фінансовому управлінні).

5. Оптимізація основних фінансових показників. При управлінні фінансами підприємства ухвалення того чи іншого управлінського рішення може призвести до протилежних ефектів у різних галузях діяльності. Так, здійснення високоприбуткових фінансових інвестицій може спричинити дефіцит у фінансуванні виробничої діяльності, різке підвищення рентабельності може призвести до зниження показників ліквідності та ін.

З іншого боку, розглядаючи фінанси підприємства та управління ними як особливий вид діяльності, Тимошик Н. С. та Семчишин Є. В. виділяють також низку важливих принципів [49, с.234]:

- публічність, тобто доступність та відкритість інформації про діяльність підприємства (крім конфіденційної інформації), інтерес суспільства до цілей, завдань та прийняті рішення компанії;
- масштабність, значний вплив на географічний ринок товарів та багатопрофільність діяльності;

- консолідація фінансової звітності, формування загальної звітності підприємства (дуже часто в структуру великих компаній входять різні дочірні компанії, які ведуть самостійну діяльність) та ін.

У науці управління фінансами підприємства широко обговорюється питання про те, якою ж має бути головна стратегічна мета управління фінансами? Адже залежно від різних обставин, від стадії життєвого циклу підприємства, конкурентної ситуації тощо може бути обрана орієнтація на той чи інший показник. Існує два базові підходи, в деякому сенсі конкуруючих один з одним. Перший пов'язаний із максимізацією ринкової вартості компанії, другий - із максимізацією прибутку.

Другий підхід є більш традиційним, оскільки донедавна вважалося, що будь-яке підприємство створюється для того, щоб максимізувати прибуток.

Водночас наведемо недоліки критерію «максимізація прибутку»:

- існують різні види прибутку (валовий, прибуток від продажів, прибуток до оподаткування, чистий прибуток), які відрізняються методикою розрахунку, і, отже, завжди необхідна конкретизація, який прибуток підприємство має намір максимізувати;

- слід зазначити, що при максимізації валового прибутку (або прибутку від продажів) буде максимальним і податок на прибуток, що зовсім небажано для фінансиста;

- основні види прибутку відображаються у формі бухгалтерської звітності «Звіт про фінансові результати», що складається за результатами звітного року, тобто показник прибутку ніяк не можна віднести до довгострокових(стратегічними) показників;

- під час розгляду альтернативних варіантів інвестиційного проекту необхідно брати до уваги «фактор часу», оскільки чим раніше буде отримано прибуток, тим він «цінніше», а значить, для порівняння доцільно показники прибутку різних періодів «приводити до одного знаменника», наприклад, використовуючи операцію дисконтування [4, с.59].

Тому в даний час більшість авторів віддають перевагу першому підходу, згідно з яким стратегічною (основною) метою управління фінансовою діяльністю компанії є максимізація добробуту власників, який виявляється у максимізації ринкової вартості підприємства (максимізації ринкової вартості акцій чи капіталізації компанії).

З позиції інвесторів в основі цього підходу лежить припущення, що підвищення добробуту власників полягає не так у зростанні поточного прибутку підприємства, як у підвищенні ринкової ціни їхньої власності. Таким чином, будь-яке фінансове рішення, що забезпечує в перспективі зростання вартості акцій (або вартості власного капіталу) підприємства, має прийматися.

Слід зазначити, що два основні підходи до визначення основної мети управління фінансами не взаємопов'язані, і кожна окрема компанія, формулюючи власне «дерево цілей», орієнтується на ту чи іншу стратегічну встановленість.

З іншого боку, максимізація ринкової вартості компанії не завжди досягається при максимізації прибутку. Наприклад, отриманий високий прибуток може бути повністю або частково спрямована на поточні цілі (дивіденди, виплати бонусів менеджерам і т. д.), тобто підприємство не зможе інвестувати достатній обсяг коштів у свій розвиток, внаслідок чого можливе зниження його ринкової вартості. Також високий рівень прибутку може досягатися зависокому рівні фінансового ризику (високій частці позикових коштів), що знову здатне зумовити зниження ринкової вартості підприємства.

Таким чином, згідно з першим підходом, максимізація прибутку може виступати як одне з важливих завдань управління фінансами підприємства, але не як головна ціль.

З іншого боку, далеко не всі українські компанії мають однозначного розуміння фінансовими аналітиками ринкової вартості, акції багатьох підприємств не обертаються на фондовому ринку.

Спираючись на традиційний підхід, сформулюємо головну мету управління фінансовою діяльністю підприємства як максимізацію фінансової

рентабельності при допустимому рівні фінансового ризику. У цьому випадку фінансова рентабельність має на увазі чисту рентабельність власного капіталу або віддачу на власний капітал. Зазвичай підвищені показники фінансової рентабельності досягаються за рахунок залучення позикових коштів, а вони, в свою чергу, створюють для підприємства підвищений фінансовий ризик [5, с. 683].

Поряд з головною метою управління фінансовою діяльністю підприємства необхідно виділити основні завдання (рис.1.2). Формулювання завдань загалом залежить від технології, розмірів підприємства, ситуації на ринку, економічних, політичних факторів та ін.

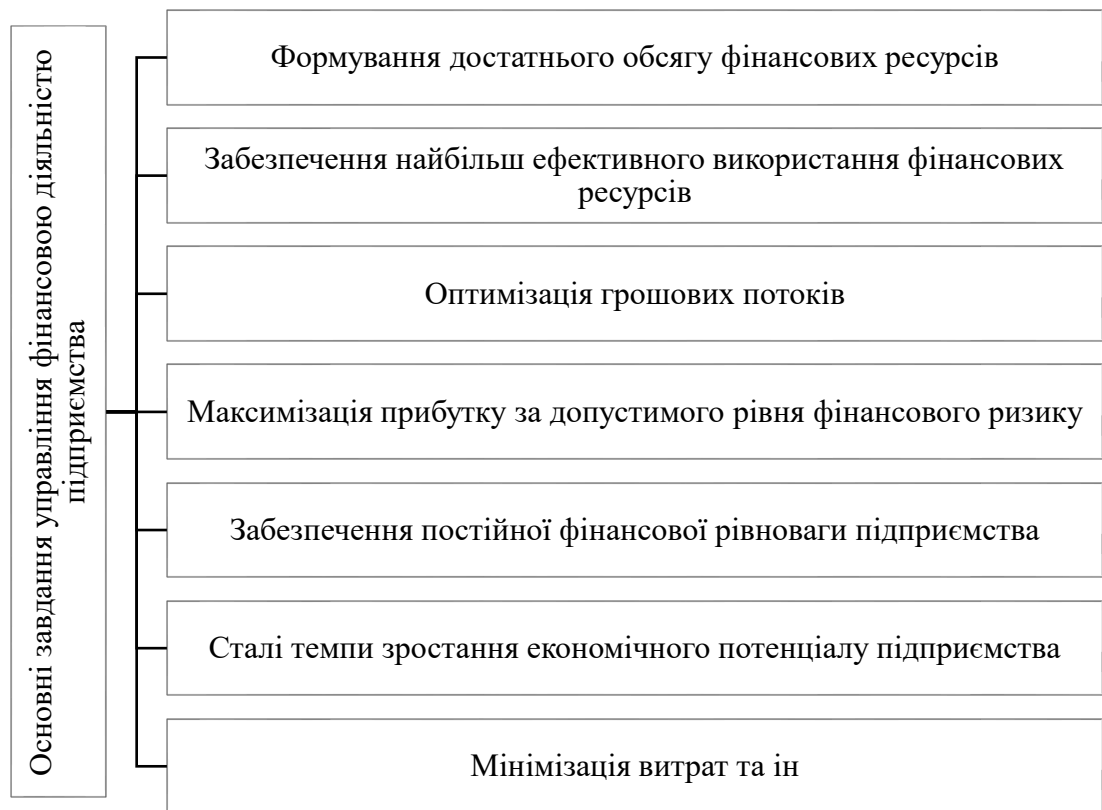

Рисунок 1.2 - Основні завдання управління фінансовою діяльністю підприємства [8, с.78]

Функції управління фінансовою діяльністю підприємства наведено на рис.1.3.

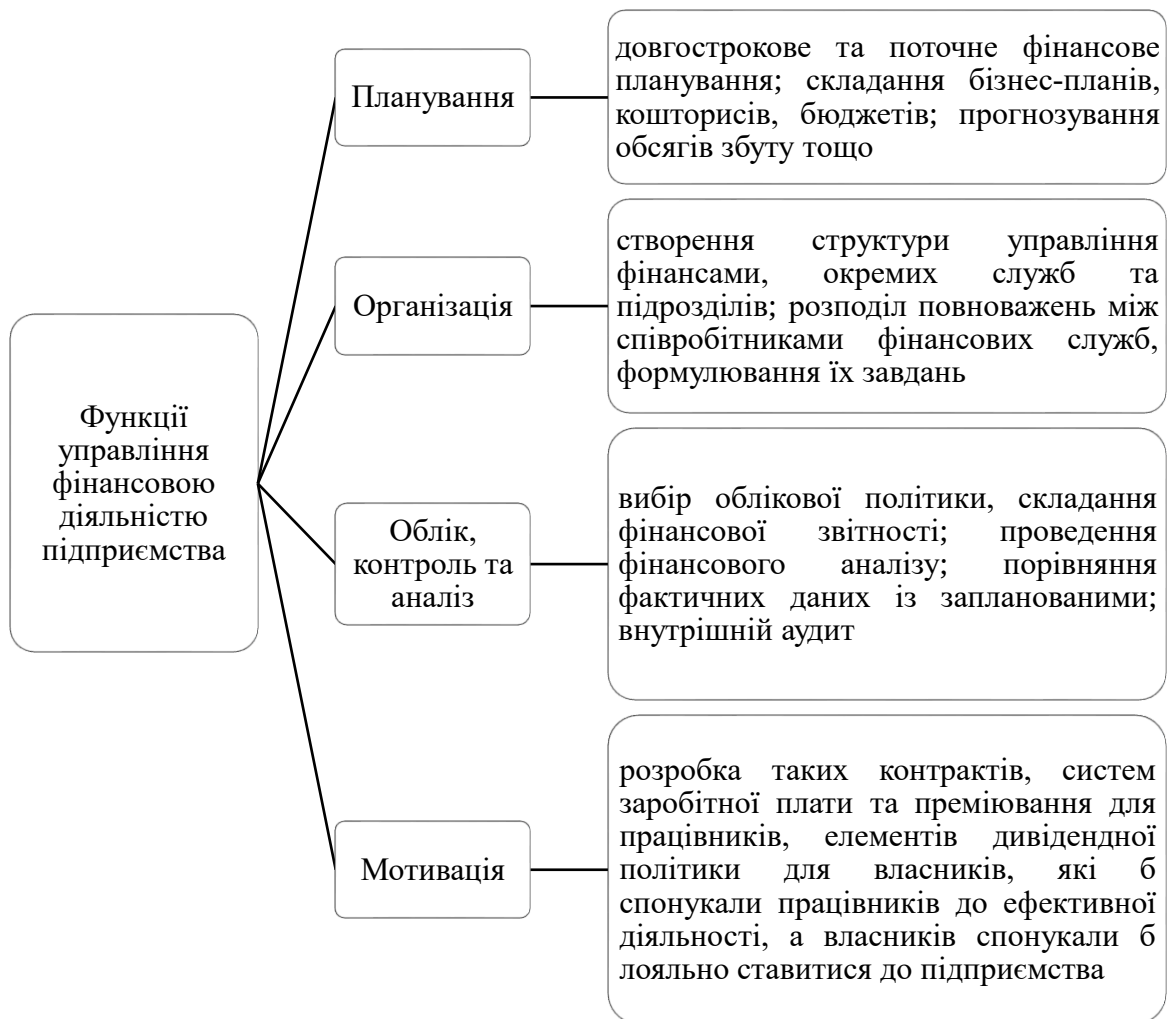

Рисунок 1.3 - Функції управління фінансовою діяльністю підприємства [20]

Розглядаючи на практиці управління фінансами як систему дій щодо оптимізації бухгалтерського балансу підприємства, виділимо специфічні функції, які групуються в рамках фінансових ресурсів та їх джерел, а також за основними напрямками фінансової діяльності компанії:

- управління необоротними активами;
- управління інвестиційною діяльністю;
- управління капіталом (власним, позиковим, структурою капіталу);
- управління ризиками (фінансовим, операційним, сукупним);
- управління оборотними активами (запасами, дебіторською заборгованістю, грошима);
- управління витратами та ін.

Отже, управління фінансовою діяльністю підприємства – це багатогранний та складний процес. Воно вимагає досить глибоких системних знань у теорії та в практиці прийняття ефективних управлінських рішень. Управління фінансовою діяльністю підприємства доцільно подати у вигляді ряду взаємозалежних і взаємодіючих функціональних підсистем: управління активами, управління капіталом, управління інвестиціями, управління грошовими потоками, управління фінансами, управління податковими платежами, управління фінансовими ризиками.

Ефективне управління функціональними підсистемами фінансової діяльності підприємства є визначальним у його стійкому фінансовому становищі та позитивних результатах господарської діяльності.

1.2 Фактори впливу на ефективність фінансової діяльності підприємства

Ефективна фінансової діяльності є однією з найважливіших характеристик фінансового становища підприємства його результативного функціонування. Пояснюється це тим, що розвиток ринкових відносин, глобалізація та нестабільність економіки сприяють прагненню керівництва забезпечити безпеку та стійкість розвитку свого підприємства. Фінансово стійке підприємство є більш інвестиційно привабливим, надійним для партнерів, клієнтів та постачальників, а також сприяє розвитку економіки країни.

На діяльність підприємства і, як наслідок, на його фінансову діяльність, впливають різні чинники зовнішнього та внутрішнього середовища. У науковій літературі можна знайти кілька класифікацій таких факторів [3]: за місцем виникнення (внутрішні та зовнішні), за важливістю результату (основні та другорядні), за структурою (прості та складні), за часом дії (постійні та тимчасові).

Оскільки будь-яке підприємство здійснює свою діяльність на ринку, взаємодіючи при цьому з іншими суб'єктами господарювання, що відбивається на його ефективності, то значний інтерес викликає аналіз зовнішніх факторів, що впливають на фінансову діяльність [54, с.97].

Зовнішні чинники є складовою середовища підприємства. Вона неоднорідна за своєю структурою і включає дві групи факторів: фактори прямого та непрямого впливу (рис.1.4).

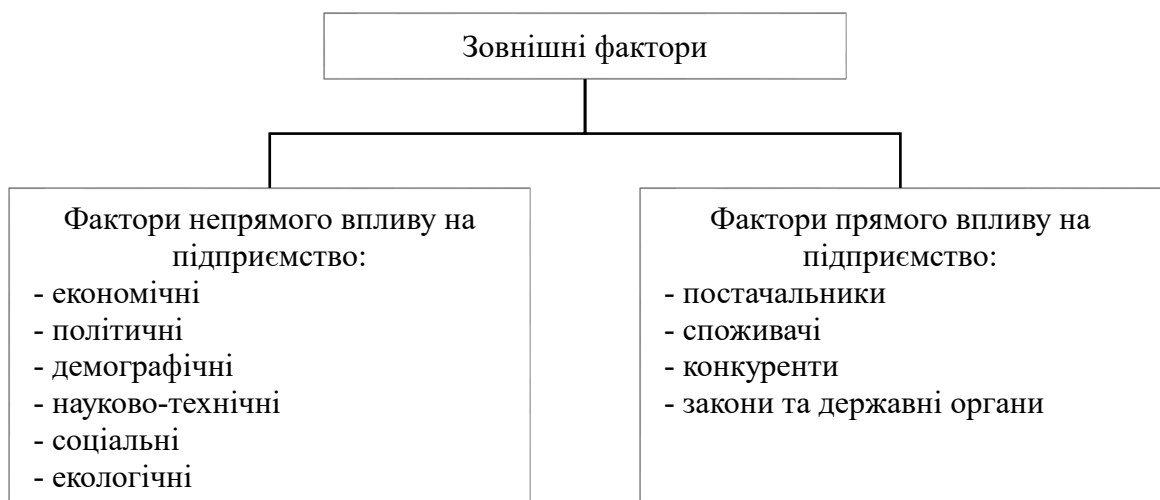

Рисунок 1.4 - Класифікація зовнішніх факторів, що впливають на фінансову діяльність підприємства

Джерело: складено автором на основі [45, с.45]

Перша група безпосередньо впливає на діяльність підприємства. І до неї відносяться конкуренти, споживачі, постачальники. До другої групи належать чинники, які не безпосередньо, а опосередковано впливають діяльність підприємства (табл.1.3).

Серед факторів зовнішнього середовища варто виділити економічні фактори, оскільки фінансовий стан підприємства, його прибутковість, стабільність та можливість досягати поставлених цілей перебувають у прямій залежності від стану економіки країни, оцінити яке можливо з допомогою

спеціальних показників: обсягу попиту на продукцію, що випускається, курсу обміну валют, розміру відсоткової ставки, інфляції.

Таблиця 1.3 - Непрямі фактори зовнішнього середовища

Фактори	Характеристика
Економічні чинники	Характеризують стан економіки загалом і які включають аналіз зовнішнього оточення. Насамперед цей аналіз полягає в оцінці таких показників, як курси обміну валют, процентна ставка, темпи економічного зростання, рівень інфляції.
Політичні та правові фактори	Включають чинники державного та законодавчого характеру. Наприклад, зміни та поправки у законодавстві, грошово-кредитна, податкова політика, патентне законодавство, державне регулювання та ін.
Технологічні фактори	Являють собою різні відкриття, технологічні зміни та нововведення, які стимулюють розвиток та модернізацію та удосконалення виробничого процесу
Соціокультурні фактори	Виражаються у традиціях, звичках та стилі життя. Вони створюють норми споживчої поведінки, які позначаються на купівельних витратах і, як наслідок, на попиті. Внаслідок цього поява нових потреб у потенційних покупців сприяє пошуку нових стратегій підприємств

Джерело: складено автором на основі [45]

На фінансову діяльність також істотно впливає фаза економічного циклу. У час кризи спостерігається спад виробництва, зниження темпів реалізації продукції, скорочення інвестицій. Перелічені обставини неминуче ведуть до різкого фінансового погіршення стійкості підприємства, що проявляється у зниженні платоспроможності, а також ліквідності підприємства. У свою чергу, у період підйому ситуація протилежна: платоспроможність підприємства зростає разом із покращенням економічної ситуації як у країні, так і у світі в цілому.

Поряд із зовнішніми факторами на фінансову діяльність підприємства впливають і внутрішні чинники, яких можна віднести: життєвий цикл підприємства; галузеву приналежність підприємства; склад та структуру продукції (послуг), що випускається підприємством; розмір зареєстрованого капіталу підприємства; величину та структуру витрат виробництва, в тому числі співвідношення між постійними та змінними витратами; стан майна та фінансових коштів – вибір найбільш відповідного та раціонального

співвідношення власного та позикового капіталу, оскільки значне перевищення власного капіталу загальної структури дозволяє підприємству почуватися впевненіше і використовувати вільні фінансові ресурси у розвиток виробництва.

Варто зазначити, що вплив факторів на фінансову діяльність підприємства може мати як негативний, і позитивний характер. Тому перелічені вище фактори доцільно розглядати і з погляду наслідків їхнього впливу на фінансовий стан. Таким чином, нами пропонується доповнити існуючу класифікацію ще однією групою факторів за ефектом впливу: гальмівні; стимулюючі; регулюючі; інноваційні:

1. Гальмівні – фактори, що перешкоджають розвитку підприємства. До таких факторів можна віднести різні нормативно-правові документи, які тією чи іншою мірою накладають обмеження на виробничу діяльність суб'єкта господарювання. Серед економічних факторів, що перешкоджають ефективному функціонуванню діяльності підприємства, можна назвати інфляцію, зростання відсоткові ставки. Також в умовах економічної кризи та нестабільної економічної ситуації підприємство не може здійснювати свою діяльність у повній мірі, що негативно позначається на його прибутковості та, як наслідок, платоспроможності. До зовнішніх факторам прямого впливу, які можуть спричинити, що гальмує повноцінне функціонування підприємства, доцільно віднести конкурентів, клієнтів, постачальників. Найчастіше господарюючий суб'єкт не в змозі змагатися з іншим підприємством, яке веде конкурентні війни. На виробничий процес може вплинути неправильний вибір постачальників. Прострочена чи безнадійна дебіторська заборгованість також негативно позначиться на фінансовій діяльності підприємства, що є перешкодою його подальшої повноцінної роботи [45, с.46].

2. Стимулюючі - фактори, які, навпаки, сприятливо позначаються на діяльності підприємства, сприяють подальшому розвитку, зростанню фінансової стійкості та посиленню позицій на ринку. Наприклад, у період фази підйому та піку економіки спостерігається збільшення обсягу виробництва, споживчого попиту, збільшується приплив капіталу, зростають обсяги інвестицій у

виробництво. Підприємства прагнуть отримати максимальний прибуток, використовуючи можливості, цим стимулюючи зростання ефективності виробництва. Крім того, стимулюючими факторами є різні правові та законодавчі акти в галузі фінансів, оподаткування (податкові канікули, зниження податкових ставок, застосування спеціальних податкових режимів тощо), інвестиційної політики. Дані фактори сприяють розвитку як економіки країни загалом, і окремих підприємств. Внаслідок цього фінансову діяльність підприємств зростає. Технологічні чинники середовища також можуть стимулювати виробництво, збільшити ефективність підприємства і, як наслідок, підвищити фінансову стійкість [45, с.46].

Застосування на виробництві нових матеріалів, обладнання, удосконаленої комп'ютерної техніки, розвиток технологій виробництва - усе це сприяє скороченню витрат на виготовлення продукції або надання послуг та зростання прибутку.

3. Регулюючі – фактори, які перебувають у віданні держави, оскільки саме держава здатне своїми діями мінімізувати негативні наслідки ринкових процесів, створити причини для розвитку підприємництва, забезпечити захист певних груп, що відчують у конкретній економічній ситуації деякі труднощі. Для здійснення регулювання держава використовує прямі методи, до яких належать законотворчість, держзамовлення, цільове фінансування, кредитування та ін., і непрямі методи, що включають грошово-кредитну та бюджетну політику, планування, інструменти ціноутворення тощо. Такі регулюючі фактори сприяють розвитку певних сприятливих ринкових умов, у межах яких підприємство може ефективно функціонувати та розвиватися [45, с. 47].

4. Інноваційні – фактори, що сприяють зростанню інноваційної активності підприємства. До таких факторів можна віднести зміну існуючих уподобань у споживачів, що веде до певних нововведень, наприклад, до розширення асортименту продукції, що випускається, до зміни зовнішнього вигляду, покращення якості виробленого товару. Зростання конкуренції на ринку також сприяє активності підприємства в галузі інновацій з метою зайняти лідируюче

або більш стабільне становище у своїй ніші. Технологічні фактори, що сприяють зростанню інноваційної активності, впливають на вдосконалення використовуваної та/або застосування нової технології з виробництва. Зростанню інноваційної активності підприємства також сприяє активна діяльність держави у цій галузі. За допомогою різних законодавчих актів та інших нормативно-правових документів, цільових програм та ряду інструментів економічного впливу керівництвом країни створюються сприятливі умови для інноваційної діяльності суб'єкта господарювання [45, с. 47].

Своєчасне виявлення та проведення аналізу внутрішніх та зовнішніх факторів, що впливають на фінансову діяльність підприємства, є актуальним для підприємства, сприяє його конкурентоспроможності на ринку, платоспроможності та його незалежності. На рис. 1.5 представлені етапи аналізу факторів, які впливають на фінансову діяльність підприємства.

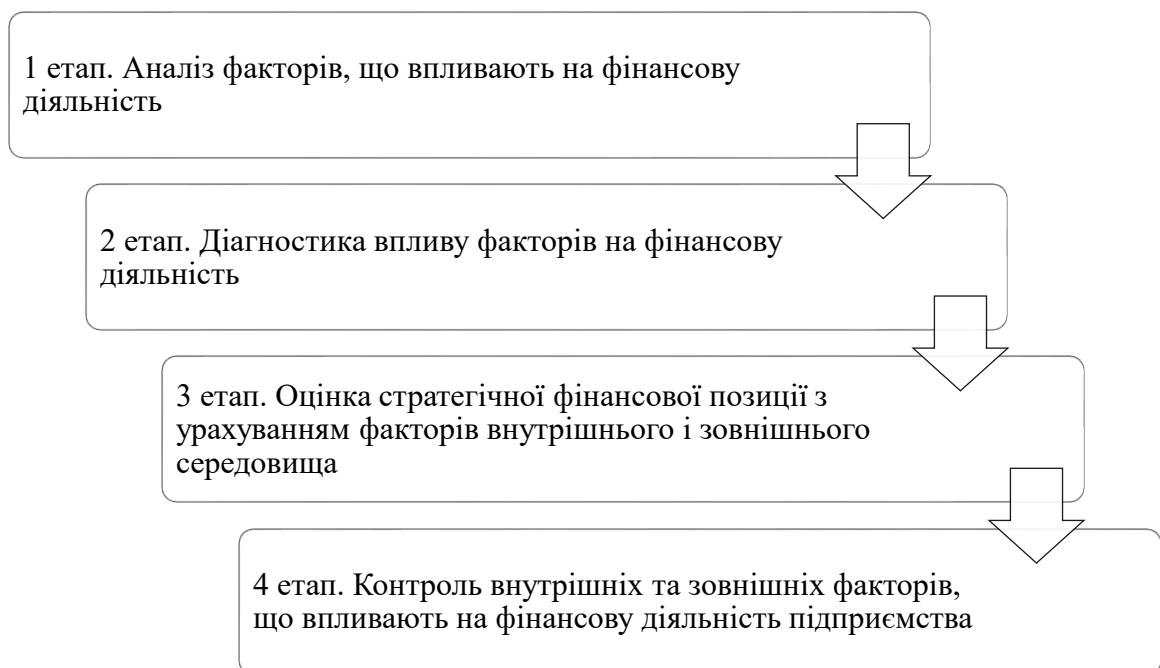

Рисунок 1.5 - Етапи аналізу внутрішніх та зовнішніх факторів, що впливають на фінансову діяльність підприємства

Джерело: складено автором на основі [54, с.98]

Отже, в якості 1 етапу, ми виділили аналіз факторів, що впливають на

фінансову діяльність, що означає виявлення ступеню впливу кожного з вищенаведених нами факторів; 2 етап – це діагностика впливу чинників, спрямовану на виявлення ознак, які свідчать про погіршення фінансової діяльності підприємства; 3 етап, на наш погляд, має полягати в оцінці стратегічної фінансової позиції з урахуванням усіх факторів, які тісно пов'язані з логічним пошуком напрямів підвищення даного стану на підприємстві; останній, 4 етап – контроль внутрішніх та зовнішніх факторів, що сприяють підвищенню фінансової діяльності підприємства.

Таким чином, фінансова діяльність підприємства перебуває під впливом зовнішніх та внутрішніх факторів. Тому необхідно проведення моніторингу існуючих факторів з метою запобігання чи пошуку шляхів формування своєчасної реакції на потенційні загрози чи можливості. Моніторинг факторів, що впливають на фінансову діяльність, передбачає використання різних методик, які дозволяють оцінити ступінь впливу тих чи інших факторів на підприємство. Серед таких методик можна виділити PEST-аналіз, SWOT-аналіз, TOWS-аналіз Вайхріха, конкурентний аналіз за Портером, стрес-тестування.

У межах одних методик акцент робиться на оцінці чинників лише зовнішнього середовища, інші ґрунтуються переважно на аналізі безпосереднього оточення. Тому для повноцінної оцінки можна використати комбінації існуючих методик. Розглянемо докладніше кожен з перерахованих методик:

1. PEST-аналіз є інструментом, який виявляє політичні (Political), економічні (Economic), соціальні (Social) і технологічні (Technological) аспекти зовнішнього середовища, що впливають на діяльність підприємства. За допомогою PEST-аналізу можна оцінити стан ринку, визначити позицію підприємства в середовищі конкурентів, його потенціал та перспективність обраного напрямку бізнесу. До основних переваг PEST-аналізу можна віднести наочність та відносну простоту оцінки, а також можливість визначення перспектив розвитку. Одним із недоліків вважається відсутність доступу до якісних та достовірних джерел інформації. Крім того, для отримання актуальної

оцінки проводити PEST-аналіз необхідно регулярно [4]. Як результат PEST-аналізу виступає стратегія, яка враховує оцінку поточного стану підприємства та зовнішньої економічної ситуації у сфері виробництва та комерційної діяльності.

2. Іншою поширеною методикою оцінки зовнішніх та внутрішніх факторів є SWOT - аналіз. Мета цієї методики полягає у визначенні пріоритетних напрямів розвитку підприємства. При цьому береться до уваги систематизація інформації про сильні та слабкі сторони підприємства, а також про можливості та потенційні загрози [4]. І якщо більшою мірою призначення PEST-аналізу – в оцінці зовнішніх факторів підприємства, SWOT-аналіз орієнтований як на зовнішні (загрози та можливості), так і на внутрішні (слабкі та сильні сторони підприємства). Дана методика має як переваги, так і недоліки. Як переваги можна виділити можливість застосування SWOT-аналізу для підприємств різних сфер діяльності, можливість адаптації аналізу до об'єкта дослідження, використання у рамках оперативного контролю та стратегічного планування, а також щодо вільний вибір аналізованих об'єктів. Як недоліки SWOT-аналізу можна назвати його суб'єктивність і залежність результатів від компетенції дослідників. Для проведення SWOT-аналізу, як і PEST-аналізу, потрібна достовірна зовнішня інформація. Якщо інформація є недостовірною, результати SWOT-аналізу будуть некоректними.

3. TOWS-аналіз є доповненням до SWOT-аналізу, оскільки в рамках цієї методики увага акцентується, перш за все, на оцінці можливостей та зовнішніх загроз, що дозволяє аналізувати стан підприємства через оцінку середовища та його змін. В рамках TOWS-аналізу можливості та зовнішні загрози зіставляються з внутрішніми слабкостями та силами. Як результат, виходять чотири групи різних стратегій, кожна з яких використовує одну з парних комбінацій: SO (сильні сторони-можливості), ST (сильні сторони-загрози), WO (слабкі сторони-можливості), WT (слабкі сторони-загрози).

4. За допомогою аналізу конкурентних сил за М. Портером [30, с.915] можна оцінити інтенсивність конкурентних сил на ринку, а також знайти таке становище для підприємства у своїй ніші, яке сприятиме захисту від впливу

конкурентів, оскільки коли вплив конкурентних сил слабший, підприємство має великими можливостями отримати високий прибуток. В свою чергу, значний вплив конкурентних сил на підприємства знижує шанси отримати високу прибутковість від капіталовкладень. У рамках цієї методики аналіз конкурентного середовища здійснюється за допомогою моделі п'яти сил: ринкова влада постачальників, загроза появи нових гравців, рівень конкурентної боротьби, загроза появи продуктів-замінників, ринкова влада споживачів. Можливості компанії збільшуються обернено пропорційно зростанню сили тиску представлених конкурентних сил. До переваг застосування методики аналізу конкурентних сил за М. Портером належить простота застосування та можливість отримання інформації про слабких та сильні сторони компанії на конкурентному ринку. Недоліками цієї методики є відсутність повноцінного доступу до достовірних зовнішніх джерел інформації, а також швидка втрата інформацією своєї актуальності за умов нестабільної економічної ситуації.

5. До найбільш часто застосовуваних методик оцінки впливу факторів зовнішньої та внутрішньої середовища на фінансову діяльність підприємства також можна віднести методику стрес-тестування. Вона використовується для побудови прогнозних варіантів стратегій підприємства з враховуючи вплив можливих ризик-факторів. Інакше кажучи, моделюються ситуації, у яких підприємство теоретично може виявитися, і навіть визначаються різні чинники, які можуть спричинити його фінансову стабільність [40, с.27].

У рамках стрес-тестування можна виявити готовність підприємства до кризової ситуації, оцінити слабкі та сильні сторони, а також описати можливі моделі поведінки. На сьогодні існують різні варіанти стрес-тестів. Вони можуть бути класифіковані за характером ризик-факторів та за кількістю факторів. Перевагою стрес-тестування є можливість виявлення слабких та сильних сторін підприємства та складання плану коригуючих дій. До одного з основних недоліків даної методики можна віднести складність реалізації, оскільки вона потребує значних обчислювальних ресурсів.

Таким чином, використання перерахованих вище методик окремо або в сукупності дозволить оцінити вплив факторів внутрішнього та зовнішнього середовища на фінансову діяльність підприємства, оцінити їх наслідки, що буде використано при формулюванні подальшої стратегії розвитку підприємства та плану дії.

Вищесказане дозволяє зробити висновок, що ефективність діяльності підприємства залежить від безлічі факторів зовнішнього та внутрішнього середовища. Вплив факторів може мати як позитивні, так і негативні наслідки для суб'єкта господарювання, що в кінцевому підсумку позначиться на його фінансовій діяльності. А оскільки лише фінансово стійке підприємство може успішно та тривало здійснювати свою діяльність в умовах конкурентного ринку та нестабільної економічної ситуації, то вкрай важливо для ухвалення вірних управлінських рішень проводити постійний аналіз їхнього впливу на підприємство.

1.3 Методи оцінки ефективності фінансової діяльності підприємства

Аналіз та оцінка фінансової діяльності підприємства дозволяє виявити проблемні місця у бізнес-процесах, що впливають на прибутковість бізнесу, скоригувати управлінські рішення, розробити подальшу стратегію розвитку в кризових ситуаціях. Без аналізу неможлива оцінка поточного стану справ та становища організації на ринку.

Існують різні види та методики проведення аналізу та оцінки фінансової діяльності підприємства. Вибір того чи іншого методу залежить від цілей, термінів дослідження, наявних вхідних даних. На наш погляд, комплексну оцінку ефективності фінансової діяльності підприємства доцільно проводити за наступними етапами (рис. 1.6).

I. Оцінка економічного потенціалу підприємства.

Рисунок 1.6 - Методика комплексної оцінки ефективності фінансової діяльності підприємства

Джерело: складено автором

На першому етапі з використанням горизонтального та вертикального аналізу розглядаються джерела формування фінансових ресурсів (пасиви організації) та напрямки їх використання (активи організації).

Функціонування фінансових ресурсів у фінансово-господарській діяльності підприємств передбачає одночасний процес їх формування та використання, існування фінансових ресурсів у різних формах, зокрема у грошовій формі, формі активів, виробничого капіталу, джерел фінансового забезпечення активів тощо [7, с. 684].

I. Для повноцінного аналізу фінансових ресурсів потрібно провести горизонтальний та вертикальний аналіз фінансових ресурсів, що є у складі активів і пасивів аналізованого суб'єкта господарювання. При цьому слід зазначити, що спочатку проводиться горизонтальний та вертикальний аналіз капіталу (пасиви) підприємства, та потім майна (активи). Такий порядок пояснюється тим, що на підприємстві спочатку формуються джерела фінансування (капітал) суб'єкта господарювання, а потім за рахунок одержаних джерел фінансування формуються різні статті активів, що формують майно для підприємства.

Горизонтальний (тимчасовий, динамічний) аналіз - це порівняння показників звітного періоду з аналогічними показниками попереднього (базового) періоду. Таким чином, вивчаються тенденції змін (зростання чи зниження) активів та пасивів аналізованого підприємства у часі [40, с.27].

Вертикальний (структурний) аналіз є визначення структури активів чи пасивів. Цей аналіз дозволяє визначити вплив кожної статті звітності на результат активу чи пасиву, і навіть провести оцінку структури власного і позикового капіталу, що складається з довгострокового і короткострокового позикового капіталів, а також з необоротних і оборотних активів [40, с.27].

Особливу увагу при аналізі активів та пасивів підприємства необхідно приділяти статтям, що мають значну питому вагу, та позиціям, частка яких змінювалася стрибкоподібно. Саме дані зміни могли вплинути на зміну фінансового становища організації, оскільки статті, що переважають у пасивах і активах балансу, надають найбільший вплив на фінансовий стан суб'єкта господарювання та можуть бути важелями оптимізації його фінансового стану.

Отже, горизонтальний та вертикальний аналізи – це необхідний спосіб вивчення фінансового стану підприємства, оскільки на його основі можна зробити досить конструктивні пропозиції щодо нинішнього стану фінансових ресурсів та дати рекомендації щодо покращення формування та напрямів використання фінансових ресурсів організації.

II. Аналіз та оцінка фінансового стану підприємства.

У процесі здійснення фінансово-господарської діяльності будь-якому суб'єкту господарювання, який працює на засадах комерційного розрахунку, необхідно вирішити два основні завдання: підтримка здатності відповідати за поточними фінансовими зобов'язаннями перед різними кредиторами; забезпечення довгострокового фінансування в необхідних обсягах і здатності безболісно підтримувати необхідну структуру капіталу, що склалася.

Ці завдання формуються при характеристиці фінансового стану підприємства з позиції короткострокової та довгострокової перспективи. У короткостроковій перспективі фінансовий стан підприємства оцінюється показниками ліквідності та платоспроможності, а у довгостроковій перспективі фінансовий стан підприємства характеризується коефіцієнтами фінансової незалежності та стійкості. Таким чином, аналіз фінансового стану в короткостроковому періоді дозволяє оцінити рівень фінансової гнучкості підприємства, під якою розуміється здатність підприємства генерувати значні суми коштів з метою своєчасності реагування на несподівані проблеми, що виникають.

На першому етапі оцінки фінансового стану будується баланс ліквідності та проводиться оцінка показників ліквідності. Ліквідність балансу - це визначення ступеня покриття зобов'язань такими активами, перетворення яких на найбільш ліквідні активи (конкретно, кошти) відповідає терміну повернення зобов'язань суб'єктом господарювання [30, с.915].

Угруповання активів та пасивів представлено на рис. 1.7.

Групування статей активу для побудови балансу ліквідності проводиться таким чином [40, с.27]:

— до найбільш ліквідних активів відносять кошти та їх еквіваленти, а також короткострокові фінансові вкладення, що перебувають у оборотних активах;

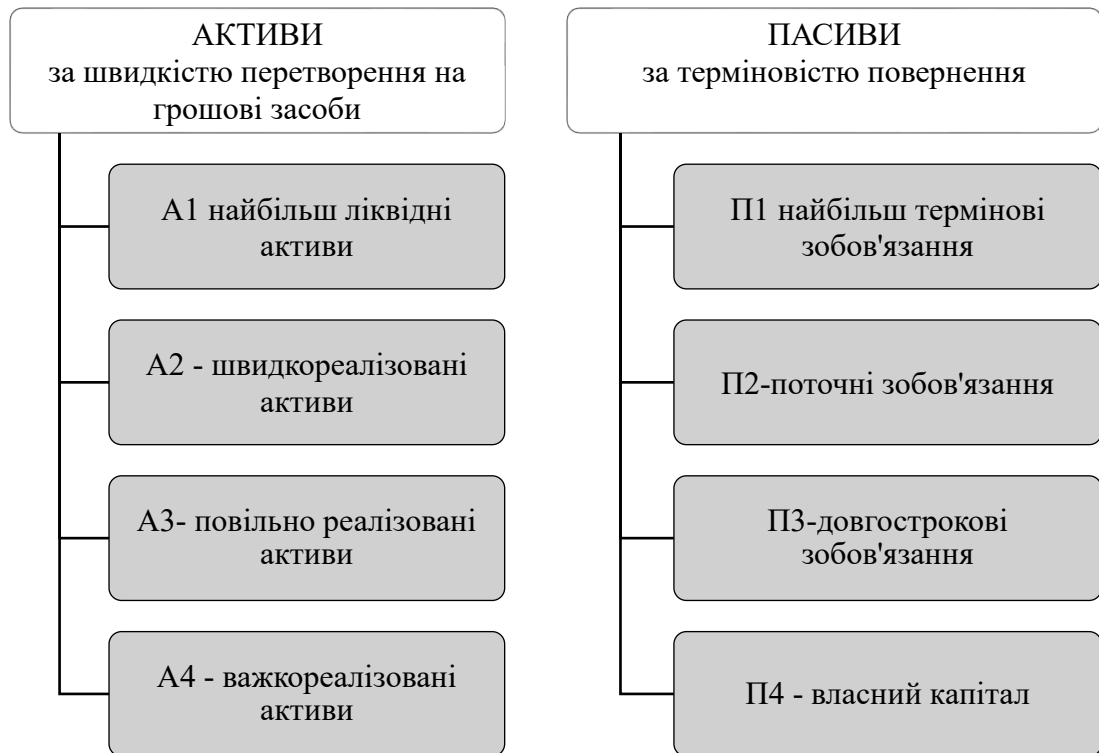

Рисунок 1.7 - Групування активів та пасивів для оцінки ліквідності балансу підприємства [30, с.915]

– до активів, що швидко реалізуються, відносять дебіторську заборгованість покупців і замовників, товари, призначені для реалізації, та податок на додану вартість за придбаними цінностями, що перебувають в оборотних активах;

– до активів, що повільно реалізуються, відносять видані аванси, іншу поточну дебіторську заборгованість, запаси, призначені для виробництва, та витрати в незавершеному виробництві, що перебувають у оборотних активах;

– до активів, що важко реалізуються, відносять вартість всіх необоротних активів та довгострокову дебіторську заборгованість.

Угрупування статей капіталу для побудови балансу ліквідності проводиться таким чином [46, с.88]:

– до найбільш термінових зобов'язань належить кредиторська заборгованість перед постачальниками та підрядниками, а також короткострокові позикові кошти, що перебувають у складі короткострокових зобов'язань;

- до поточних зобов'язань належать короткострокові зобов'язання за вирахуванням кредиторської заборгованості перед постачальниками та підрядниками та короткострокових позикових коштів;
- довгострокові зобов'язання є довгостроковим позиковим капіталом;
- власний капітал підприємства розподіляється на зовнішній та внутрішній.

Після розподілу активів та пасивів за групами визначається різниця між відповідними групами активів та пасивів та визначається рівень ліквідності балансу організації. Баланс вважається абсолютно ліквідним, якщо найбільш ліквідні активи перевищують найбільш термінові зобов'язання, активи, що швидко реалізуються, більше поточних зобов'язань, активи, що повільно реалізуються, більше довгострокових зобов'язань, а активи, що важко реалізуються, менше власного капіталу. При недотриманні нерівностей баланс вважається неліквідним більшою чи меншою мірою.

Аналіз ліквідності суб'єкта господарювання на основі побудови балансу ліквідності вважається неточним. Точніші результати про стан ліквідності підприємства можуть дати коефіцієнти ліквідності. На рис. 1.8 представлений склад та розрахунок коефіцієнтів ліквідності підприємства.

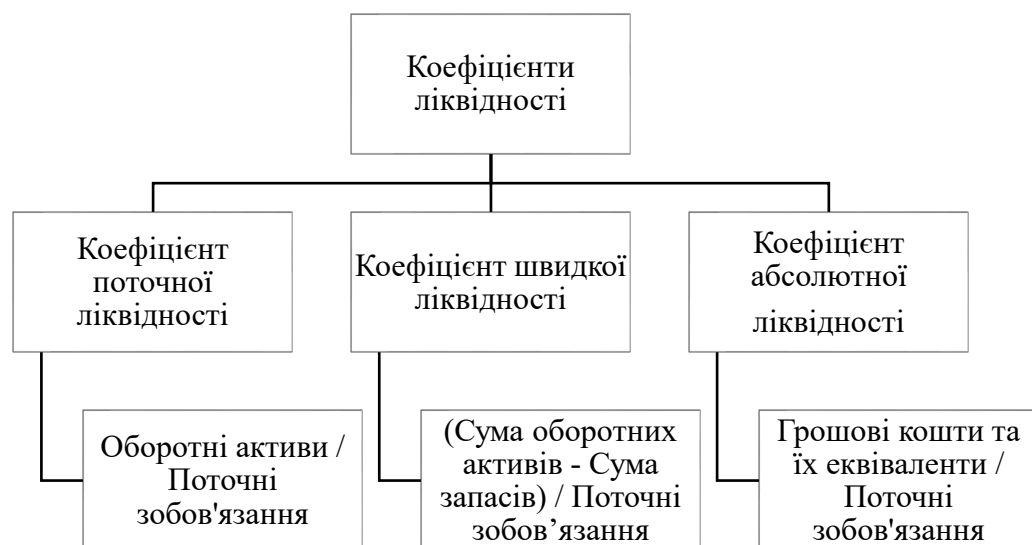

Рисунок 1.8 - Склад та розрахунок коефіцієнтів ліквідності підприємства

Дані коефіцієнти показують скільки гривень оборотних активів покладено на гривню поточних зобов'язань. Для коефіцієнта поточної ліквідності норматив становить 1-2, для коефіцієнта швидкої ліквідності - 0,7-0,8, для коефіцієнта абсолютної ліквідності - 0,2-0,25 [46, с.89].

Якщо за розрахунку коефіцієнта поточної ліквідності поточні активи перевищують за величиною поточні зобов'язання, то підприємство може розглядатися як таке, що успішно функціонує. Більше якісну оцінку дає коефіцієнт проміжної ліквідності. Коефіцієнт абсолютної ліквідності характеризує платоспроможність підприємства. Якщо отримане значення менше встановленого нормативу, то підприємство вважатиметься неплатоспроможним.

На наступному етапі оцінки фінансового стану розраховуються показники, що характеризують фінансову незалежність підприємства. Фінансова незалежність характеризує здатність підприємства використовувати власні та прирівняні до них кошти на фінансування операційної та інвестиційної діяльності [55, с. 175].

Для оцінки фінансової незалежності використовуються показники, що наведено на рис. 1.9.

Для підприємства дуже важливо наявність стабільних джерел фінансування, які складаються з власного та довгострокового позикового капіталу. Структуру стабільних джерел фінансування можна визначити за допомогою розрахунку коефіцієнта довгострокового залучення позикових коштів та коефіцієнта фінансової незалежності капіталізованих джерел. Їхня сума дорівнює 1.

Частку стабільних джерел фінансування в сукупному капіталі можна визначити за допомогою коефіцієнта концентрації стабільних джерел фінансування, норма якого для підприємств становить 0,75–0,8. Також для написання висновків може стати в нагоді коефіцієнт, що визначає співвідношення довгострокових пасивів і короткострокових позикових коштів. З урахуванням нормативних значень коефіцієнта концентрації стабільних джерел фінансування, норматив цього коефіцієнта становить близько 4 [55, с. 175].

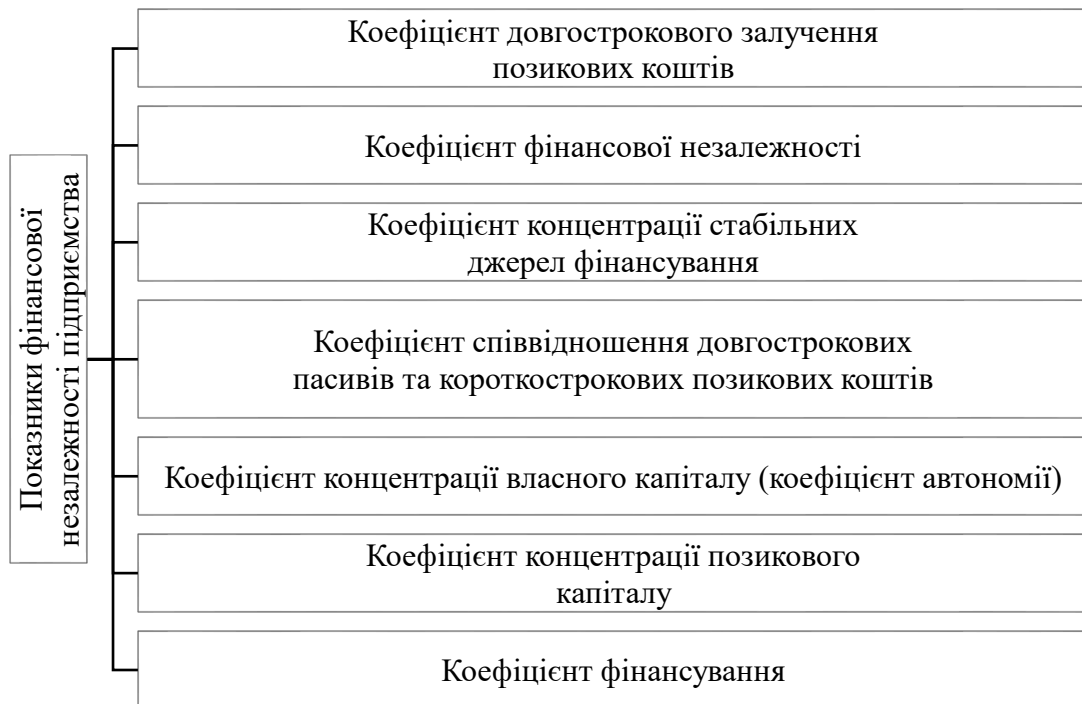

Рисунок 1.9 - Показники фінансової незалежності підприємства [55, с. 175]

Одним з основних показників при оцінці фінансового стану підприємства є коефіцієнт автономії або коефіцієнт концентрації власного капіталу, який визначається як відношення власного капіталу до сукупного. Норматив цього показника становить 0,5, позитивна динаміка показника - збільшення. Коефіцієнт концентрації позикового капіталу показує відношення позикового капіталу до сукупного. Норматив цього показника також дорівнює 0,5, а позитивна динаміка – зменшення. Відповідно, сума коефіцієнта автономії та коефіцієнта концентрації позикового капіталу повинна дорівнювати 1 [55, с. 176].

Коефіцієнт фінансування показує співвідношення власного та позикового капіталів. Норматив цього показника дорівнює 1 [55, с. 175].

Після аналізу фінансової незалежності аналізується фінансова стійкість підприємства. В економічній літературі фінансова стійкість розглядається із кількох позицій. По-перше, з позиції джерел фінансових коштів, тобто пасиву балансу. І тут фінансова стійкість, власне, досліджується як фінансова

незалежність підприємства. По-друге, з позиції взаємозв'язку фінансових коштів з напрямками їх вкладення, тобто взаємозв'язку пасиву балансу із його активом [4, с.59]. Проте розглядаються в повному обсязі активи, лише ті, які надають найбільший вплив на операційну діяльність, сприяючи отриманню більшого доходу. Такими, зокрема, є матеріальні оборотні активи та дебіторська заборгованість.

Показники, що характеризують фінансову стійкість підприємства, представлені на рис. 1.10.

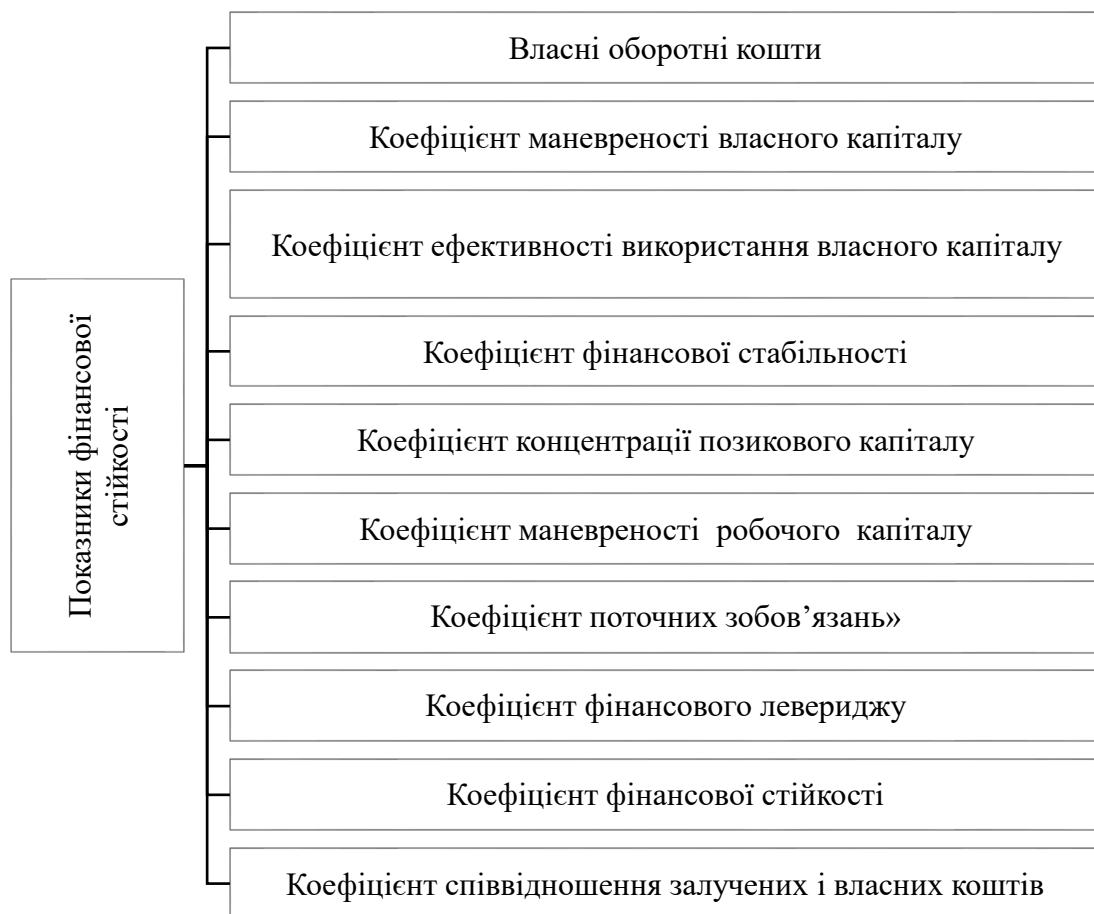

Рисунок 1.10 - Показники, що характеризують фінансову стійкість підприємства [4, с.59]

Внаслідок цього аналізу визначається тип фінансової стійкості, який буває 4-х видів [4, с.59]:

- абсолютний тип фінансової стійкості (за всіма трьома видами джерел фінансування зафіксовано надлишок при фінансуванні виробничих запасів);
- нормальний тип фінансової стійкості (за власним оборотним капіталом зафіксовано недолік, а за функціонуючим капіталу та сукупним джерелам фінансування - надлишок при фінансуванні виробничих запасів);
- нестійке фінансове становище (за власним оборотним капіталом і капіталом, що функціонує, зафіксовано нестачу фінансування, а за сукупними джерелами фінансування - надлишок при фінансуванні виробничих запасів);
- кризовий тип фінансової стійкості (за всіма трьома видами джерел фінансування визначено недолік при фінансуванні виробничих запасів).

Для підприємства одним із найкращих варіантів є нормальний тип фінансової стійкості, коли запаси фінансуються за рахунок довгострокових пасивів, тобто за рахунок власного та довгострокового позикового капіталу.

III. Аналіз та оцінка результатів фінансово-господарської діяльності суб'єкта господарювання.

На першому етапі проводиться горизонтальний аналіз статей, що формують «Звіт про фінансові результати». Формуються окремі таблиці з динаміці та структурі доходів і витрат, у яких проводиться аналіз цих позицій та виявляються тенденції їх змін за аналізовані періоди. Після цих таблиць формується таблиця, в якій розрахована динаміка фінансових результатів суб'єкта господарювання. У процесі аналізу визначається позитивна чи негативна зміна вихідних статей та визначається їх вплив на результуючі показники, зокрема - на чистий фінансовий результат, отриманий внаслідок провадження діяльності суб'єктом господарювання за певний період.

Після оцінки змін статей, які впливають на формування фінансового результату, проводиться оцінка ділової активності. Ділова активність підприємства відображає можливості діяльності підприємства з урахуванням дії різних факторів як внутрішніх (матеріально-технічних, організаційно-управлінських, фінансових, економічних, соціальних), так і зовнішніх (ринково-кон'юнктурні, господарсько-правові, державного адміністрування). Необхідно

розуміти, що якщо на внутрішні фактори підприємство може безпосередньо впливати для поліпшення ділової активності, то зовнішні фактори не підлягають прямому впливу. Головним оцінним показником ділової активності підприємства є виробничий (операційний) цикл, тобто, якщо зменшити час, що витрачається на виробничий цикл, покращиться і ділова активність підприємства [29, с. 237].

Показники, що характеризують ділову активність підприємства, представлені на рис.1.11.

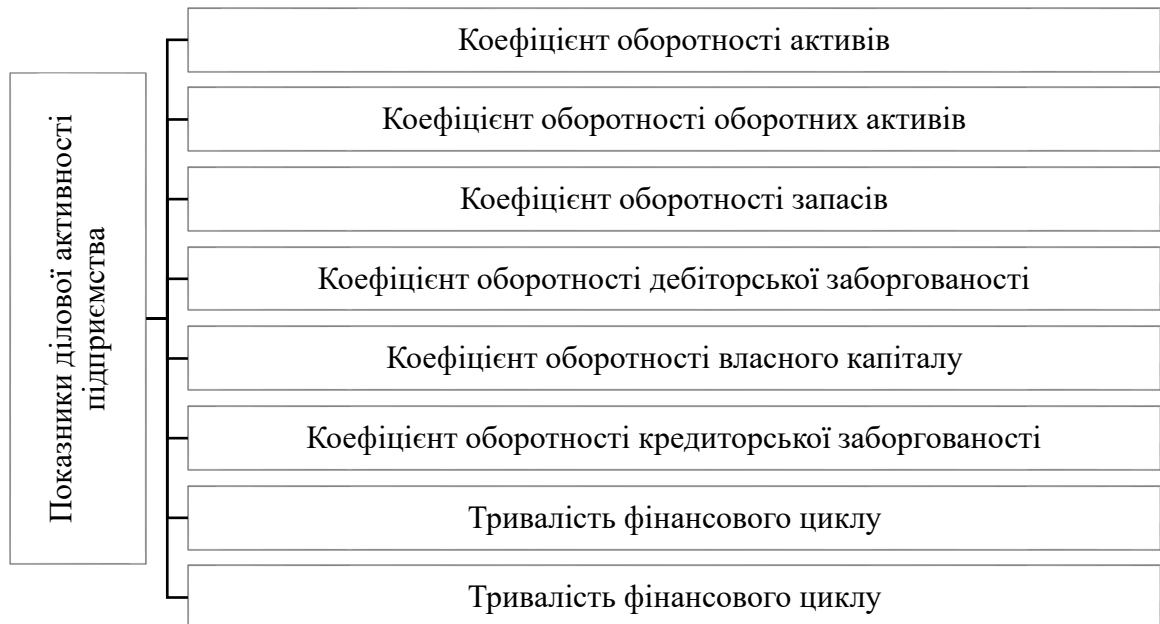

Рисунок 1.11 - Показники ділової активності підприємства [29, с.237]

Завершальним етапом аналізу результатів фінансово-господарської діяльності суб'єкта господарювання є оцінка ефективності діяльності підприємства у вигляді розрахунку показників, одним із елементів яких є отриманий підприємством фінансовий результат (прибуток або збиток).

Прибуток - це економічна категорія, що характеризує чистий фінансовий результат господарської діяльності підприємств та організацій, отриманий на вкладений сукупний капітал, виражений у грошовій формі та визначається як

різниця між сукупними доходами підприємства від здійснення господарської діяльності та понесеними сукупними витратами на цю діяльність [35, с. 50-51].

Система показників ефективності діяльності підприємства представлена на рис. 1.12.

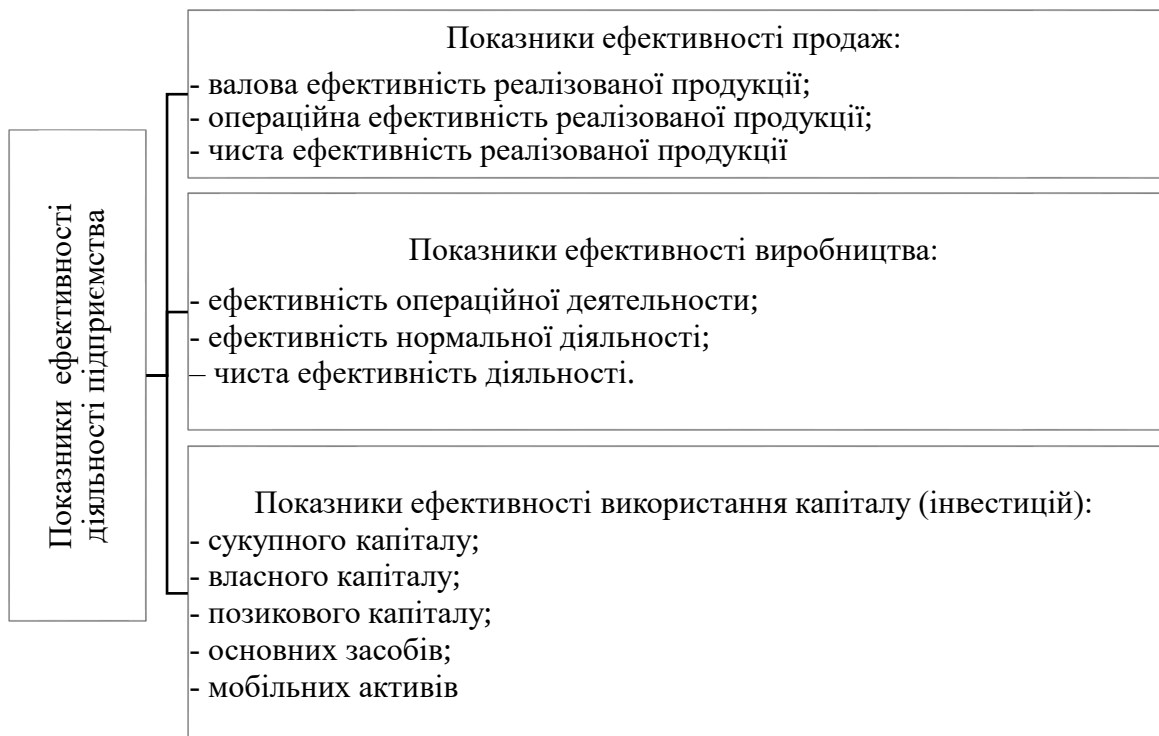

Рисунок 1.12 - Показники ефективності діяльності підприємства [35, с. 50]

Показники ефективності використання інвестицій (капіталу) характеризують ефективність використання капіталу підприємством. Ці показники визначаються ставленням фінансового результату до статті активу чи пасиву. Тут одним із найважливіших показників є ефективність використання сукупного капіталу (сукупних активів), що визначається ставленням прибутку від звичайної діяльності до оподаткування до сукупної вартості майна. Він характеризує загальну оцінку ефективності використання майна та показує, яка кількість прибутку від звичайного діяльності до оподаткування приносить 1 грн. вартості майна.

Показники ефективності продажів характеризують ефективність використання продажу та визначаються ставленням фінансових результатів до виручки. Показники ефективності виробництва характеризують ефективність понесених підприємством витрат та визначаються ставленням різних фінансових результатів до витрат.

У показників ефективності діяльності підприємства багато синонімів. Наприклад, їх називають показниками рентабельності. На наш погляд, показники ефективності діяльності можна назвати показниками рентабельності лише у тому випадку, якщо підприємство за всіма фінансовими результатами отримує прибуток. Якщо під час аналізу використовуються як прибутки, так і збитки, то у цьому випадку показники ефективності діяльності можна назвати показниками прибутковості (збитковості).

Отже, аналіз фінансового стану утворює систему оцінки задля забезпечення життєдіяльності суб'єкта господарювання. В умовах, що постійно змінюються, дуже важливо контролювати стан підприємства, оскільки від цього залежить не тільки успіх у функціонуванні, а й виживання підприємства.

Висновки за розділом 1

1. Фінансова діяльність є цілеспрямовано здійснюваним процесом практичної реалізації функцій підприємства, пов'язаних з формуванням та використанням його фінансових ресурсів для забезпечення економічного та соціального розвитку. Звідси випливає, що така (фінансова) діяльність здійснюється на всіх стадіях життєвого циклу підприємства від моменту його народження (формування статутного капіталу підприємства, що створюється) до моменту його ліквідації як самостійно господарюючого суб'єкта (фінансового забезпечення ліквідаційних процедур). Управління фінансовою діяльністю – це діяльність, яка спрямована на планування, організацію та контроль грошових

ресурсів підприємства. Це моніторинг, аналіз та управління фінансовими потоками компанії з використанням інструментів впливу на фінанси. Управління фінансовою діяльністю підприємства доцільно подати у вигляді ряду взаємозалежних і взаємодіючих функціональних підсистем: управління активами, управління капіталом, управління інвестиціями, управління грошовими потоками, управління фінансами, управління податковими платежами, управління фінансовими ризиками. Ефективне управління функціональними підсистемами фінансової діяльності підприємства є визначальним у його стійкому фінансовому становищі та позитивних результатах господарської діяльності.

2. Ефективність діяльності підприємства залежить від безлічі факторів зовнішнього та внутрішнього середовища. Вплив факторів може мати як позитивні, так і негативні наслідки для суб'єкта господарювання, що в кінцевому підсумку позначиться на його фінансовій діяльності. А оскільки лише фінансово стійке підприємство може успішно та тривало здійснювати свою діяльність в умовах конкурентного ринку та нестабільної економічної ситуації, то вкрай важливо для ухвалення вірних управлінських рішень проводити постійний аналіз їхнього впливу на підприємство.

3. Існують різні види та методики проведення аналізу та оцінки фінансової діяльності підприємства. Вибір того чи іншого методу залежить від цілей, термінів дослідження, наявних вхідних даних. Аналіз фінансового стану утворює систему оцінки задля забезпечення життєдіяльності суб'єкта господарювання. В умовах, що постійно змінюються, дуже важливо контролювати стан підприємства, оскільки від цього залежить не тільки успіх у функціонуванні, а й виживання підприємства.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ТОВ «FRANKOF» ЗА 2020-2022 РОКИ

2.1 Експрес-аналіз фінансової діяльності підприємства

Товариство з обмеженою відповідальністю «Frankof» (ТОВ «Frankof») - це український виробник найсучасніших м'яких меблів, продукція якого за дизайном не поступається провідним виробникам Європи, а за якістю – набагато краща та надійніша.

ТОВ «Frankof» є юридичною особою. Юридична адреса підприємства: країна, 77452, Івано-Франківська обл., Тисменицький р-н, с. Старий Лисець, вул. Коцюбинського, буд. 12. Керівником організації є Царук Андрій Дмитрович. Основними видами економічної діяльності ТОВ «Frankof» за КВЕД є: «31.01 Виробництво меблів для офісів і підприємств торгівлі».

Компанія виробляє широкий асортимент меблів для дому: спальні, вітальні, кухні, меблі для дітей та підлітків, модульні системи, комп'ютерні столи, ТВ-тумби, шафи-купе. ТОВ «Frankof» використовує лише новітні технології, працює на якісному обладнанні з Німеччини, Італії та США. Усі використовувані у виробництві матеріали, і навіть застосовувані технології, відповідають останнім досягненням техніки, всім екологічним нормам, і вимогам нормативних документів України.

На ТОВ «Frankof» діє лінійно-функціональна організаційна структура управління (рис.2.1). Лінійно-функціональна структура організації цілком відповідає її функціям і не вимагає зміни. Разом чисельність персоналу ТОВ «Frankof» становить 43 особи.

Рисунок 2.1 - Організаційна структура ТОВ «Frankof»

Джерело: складено автором на основі даних ТОВ «Frankof»

Проведемо дослідження складу персоналу ТОВ «Frankof» за категоріями, яку наведено в табл. 2.1.

Таблиця 2.1 - Динаміка структури персоналу ТОВ «Frankof» за категоріями, за 2020-2022 рр.

Категорії персоналу	Роки						Відхилення			
	2020		2021		2022		2021/2020		2022/2021	
	осіб	%	осіб	%	осіб	%	осіб	%	осіб	%
Керівники	13	26,00	15	25,42	11	25,58	2	-0,58	-4	0,16
Фахівці	11	15,07	13	16,46	10	18,52	2	1,39	-3	2,06
Робітники	26	35,62	31	39,24	22	40,74	5	3,62	-9	1,50
Всього	50	100	59	100	43	100	9	0,00	-16	0,00

Джерело: складено на основі даних ТОВ «Frankof»

Дані таблиці 2.1 демонструють, що за характером виконання функцій персонал ТОВ «Frankof» поділяється на такі категорії: керівники, фахівці та робітники. За 2021 рік в порівнянні із 2020 роком фактична чисельність персоналу ТОВ «Frankof» зросла на 9 осіб, а у 2022 році зменшилася на 16 осіб.

В 2022 чисельність персоналу ТОВ «Frankof» зменшилася на 4 керівника, 3 фахівця та 9 робітників. Частина співробітників ТОВ «Frankof» пішли на фронт, а частина поїхали до безпечніших регіонів країни або за кордон.

В структурі персоналу ТОВ «Frankof» переважають група «робітники», які в 2020 році становили 35,62% від усього персоналу організації, в 2021 році їхня частка зросла до 39,24%, і в 2022 році зменшилася до 40,74 %. Другою за чисельністю групою є «керівники», часта яких в 2022 році становила 25,58%. Частка фахівців в організації в 2022 році складала 18,52%.

Проведемо аналіз динаміки пасивів ТОВ «Frankof» за 2020-2022 рр. в табл. 2.2.

Таблиця 2.2 - Структура та динаміка пасивів ТОВ «Frankof» за 2020-2022 рр., тис. грн.

Показники	Рік			Абсолютне відхилення, +,-		Відносне відхилення, %	
	2020	2021	2022	2021 / 2020	2022 / 2021	2021 / 2020	2022 / 2021
1	2	3	4	5	6	7	8
Зареєстрований (пайовий) капітал	2590	2590	2590	0	0	0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	-30338	-22616	-113315	7722	-90699	-	401,04
ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ	-27748	-20026	-110725	7722	-90699	-	452,91
Інші довгострокові зобов'язання	48184	725	0	-47459	-725	-	-100
ДОВГОСТРОКОВІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ I	48184	725	0	-47459	-725	-	-100
Короткострокові кредити банків	0	19439	69997	19439	50558	-	260,09
Поточна кредиторська заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	26675	47560	725	20885	-46835	78,29	-98,48
Поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	38991	66791	57965	27800	-8826	71,3	-13,21
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1	185	50	184	-135	18400	-72,97

Продовження таблиці 2.2

1	2	3	4	5	6	7	8
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками зі страхування	0	16	0	16	-16	-	-100
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з оплати праці	59	43	0	-16	-43	-	-100
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	41	31145	4075	31104	-27070	75863,41	-86,92
Поточні забезпечення	1595	3653	6230	2058	2577	129,03	70,54
Інші поточні зобов'язання	182895	174171	245534	-8724	71363	-4,77	40,97
ПОТОЧНІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ І ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	250257	343003	384576	92746	41573	37,06	12,12
Баланс	270693	323702	273851	53009	-49851	19,58	-15,4

Джерело: складено та розраховано автором на основі фінансової звітності підприємства

Виявлене зростання позикових коштів ТОВ «Frankof» веде до підвищення можливостей підприємства для подальшого зростання, однак якщо поточна ситуація на ринку не дозволяє ефективно освоїти залучені кошти, то доцільно відмовитися від них, так як позикові кошти характеризуються високою вартістю.

Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги ТОВ «Frankof» зменшується в 2022 році на 13,21%. Без додаткового аналізу управлінської звітності неможливо зробити остаточні висновки щодо впливу таких процесів на фінансовий стан підприємства. Насправді товарні кредити та відстрочка платежів часто є недорогим джерелом фінансування, яке дозволяє поповнити свій оборотний капітал.

Проте постачальники можуть оцінити ризик затримки підприємством погашення боргів і підвищення цін, що негативно вплине на вартість вироблених товарів і послуг. Тому доцільно й надалі використовувати товарні кредити та права на відстрочку оплати за отримані послуги з урахуванням інтересів постачальників.

Динаміка активів ТОВ «Frankof» за 2020-2022 рр. наведена в табл. 2.3.

Таблиця 2.3 – Структура та динаміка активів ТОВ «Frankof» за 2020-2022 рр., тис. грн.

Показники	Рік			Абсолютне відхилення, +,-		Відносне відхилення, %	
	2020	2021	2022	2021 / 2020	2022 / 2021	2021 / 2020	2022 / 2021
Нематеріальні активи	2673	2259	2012	-414	-247	-15,49	-10,93
Незавершені капітальні інвестиції	75	715	61	640	-654	853,33	-91,47
Основні засоби:	145234	117639	80886	-27595	-36753	-19	-31,24
НЕОБОРОТНІ АКТИВИ	147982	120613	82959	-27369	-37654	-18,49	-31,22
Виробничі запаси	15949	25514	21532	9565	-3982	59,97	-15,61
Незавершене виробництво	0	2781	0	2781	-2781	-	-100
Товари	63058	96815	86057	33757	-10758	53,53	-11,11
Запаси	79007	125110	107589	46103	-17521	58,35	-14
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	3865	7468	49126	3603	41658	93,22	557,82
Дебіторська заборгованість за виданими авансами	22046	53648	25074	31602	-28574	143,35	-53,26
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	14047	11290	2064	-2757	-9226	-19,63	-81,72
Інша поточна дебіторська заборгованість	71	120	33	49	-87	69,01	-72,5
Гроші та їх еквіваленти	823	95	3753	-728	3658	-88,46	3850,53
Витрати майбутніх періодів	2845	169	343	-2676	174	-94,06	102,96
Інші оборотні активи	7	5189	2910	5182	-2279	74028,57	-43,92
ОБОРОТНІ АКТИВИ	122711	203089	190892	80378	-12197	65,5	-6,01
БАЛАНС	270693	323702	273851	53009	-49851	19,58	-15,4

Джерело: складено та розраховано автором на основі фінансової звітності підприємства

Згідно табл. 2.3, сума активів ТОВ «Frankof» зменшується на 15,4% і становила в 2022 р. 273851 тис. грн. проти 323702 тис. грн. в 2021 р. Необоротні активи підприємства зменшилися на 31,22% в 2022 р. у порівнянні з 2021 р. Оборотні активи підприємства в 2022 році зменшилися на 6,01% у порівнянні з 2021 роком.

Елементи активів ТОВ «Frankof», що здійснювали стимулюючий вплив на розмір загальної суми активів гроші та їх еквіваленти (+3850,5%), дебіторська

заборгованість за продукцію (557,82%), витрати майбутніх періодів (+102,96%).
Всі інші елементи негативно впливали на загальний обсяг активів підприємства в 2022 році.

Для аналізу сильних, нейтральних та слабких сторін ТОВ «Frankof» проведемо SNW-аналіз. Цей аналіз допоможе нам узагальнити вивчення внутрішнього середовища організації (табл.2.4). В якості експертів оцінювання виступали представники компанії: керівник відділу розвитку, керівник фінансового відділу та керівник виробничого відділу.

Таблиця 2.4 - SNW-аналіз ТОВ «Frankof»

Області компетенції підприємства	Якісна оцінка чинників
Управління персоналом	S
Організаційна структура	N
Навчання персоналу	S
Умови праці	S
Мотивація та стимулювання персоналу	W
Плинність кадрів	W
Оцінка якості роботи персоналу	N
Зароблена плата	W
Чисельність персоналу	S
Асортимент продукції	N
Якість продукції	S
Наявність додаткових послуг	N
Місцезнаходження	N
Цінова політика	N
Співвідношення ціна якість	S
Рекламна та інформаційна підтримка	S
Імідж підприємства	N
Організація маркетингу	N
Орієнтація на споживача	N
Фінансова стійкість	S
Ліквідність	S
Ділова активність	S
Рентабельність діяльності	S
Проблема залежності від постачальників та партнерів	N
Стратегія розвитку підприємства	N
Усього за параметрами	
S	11
N	11
W	3

Джерело: складено автором

Як видно з табл.2.4, оцінку підприємства було зроблено за 25 пунктами основних напрямів (продаж, маркетинг, персонал, фінанси).

Відзначимо основні переваги ТОВ «Frankof»:

- 1) імідж організації, її ділова репутація;
- 2) якість продукції/послуг; наявність додаткових послуг/продукції;
- 3) асортиментна політика; співвідношення ціна якість;
- 4) наявність персоналу у достатній кількості, навчання персоналу.

Також, за підсумками SNW-аналізу можна виділити недоліки - моменти, що вимагають контролю чи доопрацювання: умови праці та неконкурентна заробітна плата, висока плинність кадрів у компанії. Вимагають пильної уваги та ефективних заходів щодо стабілізації фінансові показники підприємства: фінансова стійкість, ліквідність, ділова активність, рентабельність.

2.2 Аналіз факторів впливу на ефективність управління фінансовою діяльністю підприємства

Аналіз зовнішнього середовища дозволяє виявити критичні фактори та встановити загрози та можливості. До загроз слід віднести дефіцит державного бюджету, складнощі у залученні фінансових ресурсів, високі податкові ставки та несплатежі. Фінансове становище ТОВ «Frankof» безпосередньо залежить від економічної ситуації в Україні. При заборгованості до бюджету та жорсткої податкової політики організація втрачає значну частину прибутку. При цьому все залежить від купівельної спроможності населення. Тому, економічна та політична стабільність в Україні є запорукою успішного існування підприємства.

На основі STEP-аналізу визначимо тенденції розвитку зовнішнього середовища, ризики, глобальні виклики, фактори економічного зростання ТОВ «Frankof» та відобразимо їх у таблиці 2.5.

Таблиця 2.5 - STEP-аналіз ТОВ «Frankof»

Політичні фактори	Економічні фактори
1) Напад рф на Україну 2) Тенденція зниження державної підтримки малого бізнесу. 3) Тимчасова зупинка торгових відносин із Китаєм - основним постачальником. 4) Політична нестабільність	1) Послаблення курсу національної валюти 2) Розвиток економічної кризи та зростання інфляції; 3) Підвищення рівня конкуренції; 4) Можливе запровадження додаткових податків на ввезення товарів з-за кордону 5) Зниження купівельної спроможності населення 6) Зростання основних зовнішніх витрат (енергоносії, транспорт, сировину, оренда, комплектуючі)
Соціальні фактори	Технологічні фактори
1) Рівень освіти населення країни 2) Уподобання кінцевих споживачів послуг 3) Вимоги до якості послуг і рівня сервісу	1) Рівень інновацій і технологічного розвитку галузі 2) Інформаційні технології. 2) Витрати на дослідження і розробки 3) Доступ до новітніх технологій 4) Ступінь використання, впровадження та передачі технологій 5) Розвиток пов'язаних технологій (сфера обслуговування і підтримки) 6) Трансфер технологій

Джерело: складено автором

Для аналізу середовища складемо матрицю профілю середовища ТОВ «Frankof». Метод складання профілю середовища полягає в наступному: в матрицю (табл. 2.6) заносяться фактори середовища. Кожному фактору присвоюється оцінка важливості для галузі та вплив на організацію, де 3 – велика важливість для галузі, 2 – помірна та 1 – слабка; спрямованість впливу, де +1 – це позитивна спрямованість і, відповідно, -1 – негативна. Ступінь ваги визначається шляхом перемноження трьох показників. В якості експертів оцінювання виступали представники компанії: керівник відділу розвитку, керівник фінансового відділу та керівник виробничого відділу.

Таблиця 2.6 - Матриця профілю середовища ТОВ «Frankof»

Фактори	Важливість у галузі (A)	Вплив на організацію (B)	Спрямованість впливу (C)	Ступінь важливості D=A*B*C
1	2	3	4	5
ПОЛІТИЧНІ ФАКТОРИ	-	-	-	-28
1) Напад рф на Україну	3	3	-1	-9
2) Тенденція зниження державної підтримки малого бізнесу	3	3	-1	-9
3) Тимчасова зупинка торгових відносин із Китаєм.	2	3	-1	-6

Продовження таблиці 2.6

1	2	3	4	5
4) Політична нестабільність, можливі зміни конституції.	2	2	-1	-4
ЕКОНОМІЧНІ ФАКТОРИ	-	-	-	-25
1) Послаблення курсу національної валюти	3	3	-1	-9
2) Розвиток економічної кризи та зростання інфляції;	3	3	1	9
3) Підвищення рівня конкуренції;	3	2	-1	-6
4) Можливе запровадження додаткових податків на ввезення товарів з-за кордону	2	2	-1	-4
5) Зниження купівельної спроможності населення	2	3	-1	-6
6) Зростання основних зовнішніх витрат (енергоносії, транспорт, сировину, оренда, комплектуючі)	3	3	-1	-9
СОЦІАЛЬНО-КУЛЬТУРНІ ФАКТОРИ	-	-	-	-6
1) Рівень освіти населення країни	2	2	1	4
2) Уподобання кінцевих споживачів послуг	2	2	-1	-4
3) Вимоги до якості послуг і рівня сервісу	2	3	-1	-6
ТЕХНОЛОГІЧНІ ФАКТОРИ	-	-	-	+9
1) Рівень інновацій і технологічного розвитку галузі	3	2	-1	-6
2) Витрати на дослідження і розробки	3	2	-1	-6
3) Доступ до новітніх технологій	3	3	1	9
4) Ступінь використання, впровадження та передачі технологій	2	2	1	4
5) Розвиток пов'язаних технологій (сфера обслуговування і підтримки)	2	2	1	4
6) Трансфер технологій	2	2	1	4

Джерело: складено автором

З матриці профілю зовнішнього середовища складемо профіль ТОВ «Frankof» у таблиці 2.7.

Спираючись на наведені в таблицях 2.6 і 2.7 матриці зовнішнього середовища та профілю ТОВ «Frankof» можна зробити наступні висновки: негативний вплив на підприємство та загрозу для нього становлять політичні, економічні та соціальні чинники. Позитивним зовнішнім чинником для ТОВ ТОВ «Frankof» є технічний чинник, який тягне за собою підвищення прибутку

підприємства.

Таблиця 2.7 - Профіль ТОВ «Frankof»

Фактори	Ступінь важливості	Вплив	Дії
1	2	3	4
ПОЛІТИЧНІ ФАКТОРИ	-28		
1) Напад РФ на Україну	-9	Відсутність можливості отримання додаткових коштів на розвиток	Залучення коштів з урахуванням ризику та фінансового важеля
2) Тенденція зниження державної підтримки малого бізнесу	-9		
3) Тимчасова зупинка торгових відносин із Китаєм.	-6	Відсутність можливості товарів за цінами на закупівлю низьким	Проблеми із здійсненням основного виду діяльності
4) Політична нестабільність, можливі зміни конституції.	-4	Відсутність можливості товарів за цінами на закупівлю низьким	Проблеми із здійсненням основного виду діяльності
ЕКОНОМІЧНІ ФАКТОРИ	-25		
1) Послаблення курсу національної валюти	-9	Зменшення кількості споживачів, підвищення закупівельної вартості товарів	Максимізація зусиль на маркетинг та продаж товарів
2) Розвиток економічної кризи та зростання інфляції;	9	Зниження реального доходу	Збільшення оборотності коштів, зміна асортиментної політики з метою зменшення заморозки коштів у ТМЦ
3) Підвищення рівня конкуренції;	-6	Зменшення кількості споживачів товарів компанії	Агресивна політика бюджетних товарів
4) Можливе запровадження додаткових податків на ввезення товарів з-за кордону	-4	Відсутність можливості закупівлі товарів за низькими цінами	Проблеми із здійсненням основного виду діяльності
5) Зниження купівельної спроможності населення	-6	Зменшення кількості споживачів, підвищення вартості товарів	Максимізація зусиль на маркетинг та продаж товарів
6) Зростання основних зовнішніх витрат (енергоносії, транспорт, сировину, оренда, комплектуючі)	-9	Відсутність можливості закупівлі товарів за низькими цінами	Проблеми із здійсненням основного виду діяльності
СОЦІАЛЬНО-КУЛЬТУРНІ ФАКТОРИ	-6		
1) Рівень освіти населення країни	4	Зростання кількості клієнтів	Освоєння інтернет простору для збереження місця на ринку

Продовження таблиці 2.7

1	2	3	4
2) Уподобання кінцевих споживачів послуг	-4	Зниження кількості клієнтів	Освоєння інтернет простору для збереження місця на ринку
3) Вимоги до якості послуг і рівня сервісу	-6	Зниження кількості клієнтів	Втрата прибутку
ТЕХНОЛОГІЧНІ ФАКТОРИ	+9		
1) Рівень інновацій і технологічного розвитку галузі	-6	Зменшення кількості споживачів товарів компанії	Закупівля технологічно нового виду товару, розширення асортименту
2) Витрати на дослідження і розробки	-6	Підвищення кількості потенційних клієнтів	Зростання частки ринку
3) Доступ до новітніх технологій	9	Поява нових товарів	Закупка нового товару, розширення асортименту
4) Ступінь використання, впровадження та передачі технологій	4		
5) Розвиток пов'язаних технологій (сфера обслуговування і підтримки)	4		
6) Трансфер технологій	4		

Джерело: складено автором

Також із проведеного STEP-аналізу можна відзначити, що:

1. Збалансоване оподаткування дозволить організації динамічно розвиватися, що забезпечить постійних клієнтів, це призведе до підвищення продажів, отже, і підвищення прибутку.

2. Рівень розвитку конкуренції у аналізованій галузі діяльності підприємства досить високий.

3. Зниження реальних наявних доходів населення призведе до зниження обсягів реалізації певних груп товарів, відмови від купівлі дорогих товарів, зростання попиту товари замітники. Це може означати, наприклад, зниження обсягів товарообігу.

4. Саме від платоспроможності населення залежить обсяг продажу, отже, і прибуток організації.

5. Підвищення рівня життя населення веде до підвищення купівельної розбірливості у товарі та до збільшення діапазону інтересів покупців.

6. Останнім часом ставлення людей до якості життя значно зросло.

Покупці бажають купувати якісну продукцію, хоч і за вищими цінами.

7. Підприємство ТОВ «Frankof» орієнтоване на групу населення із середнім та низьким рівнем доходів.

Проведемо аналіз факторів конкуренції на ринку функціонування ТОВ «Frankof» на основі моделі М. Портера. Результати аналізу, експертні оцінки кожної із сил моделі Майкла Портера показані у таблиці 2.6.

Таблиця 2.6 - Результат експертної оцінки ТОВ «Frankof» за моделлю п'яти сил М. Портера.

Сили конкуренції	Рівень впливу	Опис
1	2	3
Загроза з боку товарів заміників	Низький	Компанія має не унікальну пропозицію на ринку так як подібну продукцію пропонують конкуренти, але можливість виходу на даний ринок нових компаній низька
Загрози внутрішньогалузевої конкуренції	Середній	Ринок компанії є конкурентним та перспективним. Продукція на ринку стандартизована за ключовими властивостями, але відрізняється за додатковими перевагами. Невелика кількість гравців. Жорстка цінова конкуренція на ринку, відсутні можливості у підвищенні цін. Є можливість повного порівняння послуг різних підприємства
Загроза з боку нових гравців	Середній	2-3 великі гравці тримають понад 50% ринку. Низький рівень різноманітності продукції. Не високий ризик входу нових гравців. Нові компанії не з'являються через високі бар'єри входу та високий рівень початкових інвестицій.
Загроза втрати поточних клієнтів	Середній	Більше 60% продажів припадає на кількох клієнтів, послуги компанії частково унікальні, є відмітні характеристики, важливі для клієнтів, покупець перемикатиметься тільки за значної різниці в ціні.
Загроза нестабільності постачальників	Низький	Стабільність з боку постачальників

Джерело: складено автором

Далі, слід розробити план напряму основних робіт щодо зменшення ризику всіляких негативних наслідків. Ключові напрямки робіт:

1. У компанії відсутня практичність портфеля клієнта, рекомендується розробити кілька варіантів роботи з клієнтами чутливим до ціни, для VIP-клієнтів та для економ-програми.

2. Для збереження конкурентоспроможності ТОВ «Frankof» необхідно

постійно проводити моніторинг пропозицій конкурентів та появи нових гравців.

Визначаємо сильні та слабкі сторони ТОВ «Frankof» та виявляємо можливості та потенційні загрози для його діяльності, використовуючи SWOT-аналіз підприємства (табл. 2.7).

Таблиця 2.7 - Матриця SWOT-аналізу для ТОВ «Frankof»

Сильні сторони 1 Висока якість продуктів. 2 Добре вивчений ринок, потреби покупців 3 Імідж надійного партнера 4 Висока кваліфікація персоналу 5 Гнучка політика цін	Слабкі сторони 1. Дефіцит фінансових ресурсів 2. Слабка позиція у конкурентній боротьбі 3. Низька прибутковість та рентабельність 4. Відсутність чіткої стратегії 5. Високий рівень витрат 6. Недостатній рівень організації реклами
Можливості 1. Вихід на нові ринки. 2. Розширення асортиментного профілю задоволення потреб споживачів 3. Отримання додаткових фінансових ресурсів 4. Партнерство з новими постачальниками 5. Можливість залучення висококваліфікованого персоналу 6. Впровадження нових послуг	Загрози 1. Поява нових конкурентів ринку. 2. Посилення конкурентного тиску 3. Соціально-політична нестабільність. 4. Високі темпи інфляції. 5. Девальвація національної валюти. 6. Зростання збуту товарів-замінників. 7. Зміни у смаках та потребах споживачів

Джерело: складено автором

Отримані дані аналізуються, і з усього списку сильних та слабких сторін, можливостей та загроз підприємства вибираються найважливіші. Вибір здійснюється за допомогою вираженої оцінки. Результати проведеної оцінки відображені у табл. 2.8. Оцінювання проводилося за 5-ою шкалою, де 1 – найнижчий бал, 5 – найвищий бал. В якості експертів оцінювання виступали представники компанії: керівник відділу розвитку, керівник фінансового відділу та керівник виробничого відділу.

Таблиця 2.8 - SWOT-зважена бальна оцінка ТОВ «Frankof»

Показники	Значення	Оцінка	Зважена оцінка в балах
1	2	3	4
Сильні сторони			
1 Висока якість продуктів	5	2	10

Продовження таблиці 2.8

1	2	3	4
2 Добре вивчений ринок, потреби покупців	3	1	3
3 Імідж надійного партнера	4	3	12
4 Висока кваліфікація персоналу	4	4	16
5 Гнучка політика цін	5	5	25
Разом	-	-	66
Слабкі сторони			
1. Дефіцит фінансових ресурсів	3	2	6
2. Слабка позиція у конкурентній боротьбі	2	3	6
3. Низька прибутковість та рентабельність	2	1	2
4. Відсутність чіткої стратегії	4	3	12
5. Високий рівень витрат	4	2	8
6. Недостатній рівень організації реклами	2	2	4
Разом	-	-	38
Можливості			
1. Вихід на нові ринки	3	3	9
2. Розширення асортиментного профілю задоволення потреб споживачів	4	5	20
3. Отримання додаткових фінансових ресурсів	3	2	6
4. Партнерство з новими постачальниками	3	5	15
5. Можливість залучення висококваліфікованого персоналу	2	4	8
6. Впровадження нових послуг	2	4	8
Разом	-	-	66
Загрози			
1. Поява нових конкурентів ринку.	5	4	20
2. Посилення конкурентного тиску	3	2	6
3. Соціально-політична нестабільність.	3	2	6
4. Високі темпи інфляції.	2	2	4
5. Девальвація національної валюти.	3	4	12
6. Зростання збуту товарів-замінників.	4	3	12
7. Зміни у смаках та потребах споживачів	2	3	6
Разом	-	-	66

Джерело: складено автором

Після цього розглядаються взаємозв'язок сильних та слабких сторін із загрозами та можливостями (табл. 2.9).

Отже, аналіз макросередовища підприємства показав, що політичні та економічні фактори – найважливіші групи факторів у галузі та багато з них у нинішній економічній ситуації надають негативний вплив на галузь загалом.

Таблиця 2.9 - SWOT-матриця ринкових можливостей ТОВ «Frankof»

	Можливості	Загрози
Сильні сторони	Диверсифікація діяльності для посилення конкурентних переваг, використання іміджу «надійного» партнера для залучення нових клієнтів. Використання творчого менеджменту розширення ринків збуту.	Підвищення кваліфікації кадрів для зростання рівня конкурентоспроможності підприємства. Аналіз потреб споживачів для прийняття рішення про необхідність запровадження нових послуг. Оптимізація обсягів постачання, що дасть змогу не заморожувати кошти у запасах.
Слабкі сторони	За підсумками можливості виходу на нові ринки збуту розробити довгострокову стратегію. Співпрацювати з постачальниками виходячи з заздалегідь укладених договорів за рахунок чого може отримати знижку, тобто знизити собівартість, цим забезпечивши зростання рентабельності.	Мінімізація можливих ризиків та витрат, які можуть виникнути на підприємстві. Для посилення своїх конкурентних позицій необхідно впровадити накопичувальну систему знижок чи бонусів. Використання реклами для залучення нових клієнтів та підвищення іміджу підприємства.

Джерело: складено автором

На основі SWOT-аналізу була побудована матриця можливостей і загроз, де найбільш сильними можливостями ТОВ «Frankof» є: висока якість продуктів, добре вивчений ринок, потреби покупців, імідж надійного партнера, висока кваліфікація персоналу, гнучка політика цін. Можна визначити основні проблеми підприємства: дефіцит фінансових ресурсів, слабка позиція у конкурентній боротьбі, низька прибутковість та рентабельність, відсутність чіткої стратегії, високий рівень витрат, недостатній рівень організації реклами.

2.3 Поглиблений аналіз фінансової діяльності підприємства ТОВ «Frankof»

У цьому підрозділі кваліфікаційної роботи було використано методіку комплексної оцінки ефективності фінансової діяльності підприємства, що описувалася у п.п.1.3 даної роботи.

На першому етапі необхідно провести аналіз капіталу підприємства та його

майна, що було здійснено у п.п.2.1 кваліфікаційної роботи.

На другому етапі оцінки ефективності фінансової діяльності підприємства проведено аналіз ліквідності, фінансової незалежності та фінансової стійкості ТОВ «Frankof».

Таблиця 2.12 - Динаміка показників ліквідності ТОВ «Frankof» за 2020 – 2022 рр.

Показники	Рік			Абсолютне відхилення, +,-	
	2020	2021	2022	2021 / 2020	2022 / 2021
Коефіцієнт поточної ліквідності (покриття)	0,49	0,59	0,5	0,1	-0,09
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,17	0,23	0,22	0,06	-0,01
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0	0	0,01	0	0,01

Джерело: складено та розраховано автором на основі фінансової звітності підприємства

Як свідчить аналіз, ТОВ «Frankof» має достатньо низький запас ліквідності. Загальний коефіцієнт покриття є важливим показником платоспроможності. У 2022 році значення цього показника було в нижче за нормативне значення, а саме 0,5, що на 0,09 менше, ніж у 2021 році.

Значення коефіцієнту швидкої ліквідності, при нормативному значенні більше 0,5, у 2022 році становило 0,22, що нижче ніж у 2021 році на 0,01. Слід відзначити, що підприємство у 2020-2022 роках не було забезпечене найбільш ліквідними засобами – грошовими коштами, оскільки показник абсолютної ліквідності мав значення нижче за критичне (більше 0,2).

Динаміка показників фінансової незалежності та стійкості ТОВ «Frankof» за 2020 – 2022 рр. наведена в табл.2.13.

Коефіцієнт автономії характеризує рівень залежності організації від позикових джерел фінансування і свідчить про перспективи зміни фінансового стану в найближчий період. Оптимальне значення: $>0,5$ [31, с.89]. Недостатність власного капіталу в аналізованому періоді свідчить про залежність організації від позикових джерел фінансування. Спостерігається негативна тенденція у

фінансовій незалежності ТОВ «Frankof».

Негативним є значення показника коефіцієнта фінансової залежності. При нормативному значенні не більше 2,0 в 2022 році значення цього показника становило -2,47, відбулося його зростання на 13,69 пункти. Коефіцієнт фінансової стабільності в 2021 році становив -0,09, а в 2022 році – -0,29, при нормативному значенні більше за 1.

Коефіцієнт маневреності власного капіталу свідчить про ступінь мобільності (гнучкості) використання власних коштів підприємства. В 2022 році значення цього показника було на рівні нижче критичного (0,5), що свідчить про недостатність гнучкості в використанні власних коштів.

Таблиця 2.13 – Динаміка показників фінансової незалежності та стійкості ТОВ «Frankof» за 2020 – 2022 рр.

Показники	Рік			Абсолютне відхилення, +,–	
	2020	2021	2022	2021/2020	2022/2021
Власні обігові кошти, тис. грн.	-175730	-140639	-193684	35091	-53045
Коефіцієнт забезпечення оборотних активів власними коштами	-1,43	-0,69	-1,01	0,74	-0,32
Маневреність власних оборотних коштів	0	0	-0,02	0	-0,02
Коефіцієнт забезпечення власними оборотними засобами запасів	-2,22	-1,12	-1,8	1,1	-0,68
Коефіцієнт фінансової автономії	-0,1	-0,06	-0,4	0,04	-0,34
Коефіцієнт фінансової стабільності	-0,09	-0,06	-0,29	0,03	-0,23
Коефіцієнт фінансової залежності	-9,76	-16,16	-2,47	-6,4	13,69
Коефіцієнт фінансового левериджу	-10,76	-17,16	-3,47	-6,4	13,69
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	-4,42	-10,14	-1,72	-5,72	8,42
Коефіцієнт короткострокової заборгованості	0,84	1	1	0,16	0
Коефіцієнт фінансової стійкості (покриття інвестицій)	0,08	-0,06	-0,4	-0,14	-0,34
Коефіцієнт мобільності активів	0,83	1,68	2,3	0,85	0,62

Джерело: складено та розраховано автором на основі фінансової звітності підприємства

Коефіцієнт забезпеченості запасів власними коштами в 2022 р. знизився

(на 0,68 п.п) та становив -1,8. Це низьке значення, що свідчить про відсутність власних ресурсів підприємства на формування запасів.

Таким чином, проаналізувавши показники фінансової стійкості, фінансовий стан ТОВ «Frankof» протягом 2020-2022 рр. можна охарактеризувати як не стабільний.

На третьому етапі оцінки ефективності фінансової діяльності підприємства проведено аналіз фінансових результатів, ділової активності та ефективності діяльності ТОВ «Frankof».

Динаміка фінансових результатів ТОВ «Frankof» за 2020 – 2022 рр. наведена в табл.2.14.

Таблиця 2.14 – Динаміка фінансових результатів ТОВ «Frankof» за 2020 – 2022 рр., тис. грн.

Показники	Рік			Абсолютне відхилення, +,-		Відносне відхилення, %	
	2020	2021	2022	2021 / 2020	2022 / 2021	2021 / 2020	2022 / 2021
1	2	3	4	5	6	7	8
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	333422	472966	359126	139544	- 113840	41,85	-24,07
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	314452	441991	380992	127539	-60999	40,56	-13,8
Валовий прибуток (збиток)	18970	30975	-21866	12005	-52841	63,28	-170,59
Інші операційні доходи	4093	10249	13683	6156	3434	150,4	33,51
Адміністративні витрати	10073	15253	15310	5180	57	51,42	0,37
Витрати на збут	843	7844	12459	7001	4615	830,49	58,83
Інші операційні витрати	11985	19529	30646	7544	11117	62,95	56,93
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток (збиток)	162	-1402	-66598	-1564	-65196	-965,43	4650,21
Інші фінансові доходи	115	15518	16	15403	-15502	13393,91	-99,9
Інші доходи	2233	3728	426	1495	-3302	66,95	-88,57
Фінансові витрати	12175	8015	14375	-4160	6360	-34,17	79,35
Інші витрати	11027	1591	10178	-9436	8587	-85,57	539,72

Продовження таблиці 2.14

1	2	3	4	5	6	7	8
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток (збиток)	- 20692	8238	- 90709	28930	- 98947	-139,81	-1201,1
Витрати (дохід) з податку на прибуток	0	524	0	524	-524	-	-100
Чистий фінансовий результат: прибуток (збиток)	- 20692	7714	- 90709	28406	- 98423	-137,28	-1275,9

Джерело: складено та розраховано автором на основі фінансової звітності підприємства

Чистий дохід підприємства є значним, проте як негативне слід відмітити його скорочення в 2022 році. Якщо в 2021 році він становив 472966 тис.грн., то в 2022 році значення цього показника становило 359126 тис.грн. або на 24,07 % менше від рівня 2021 року.

Про зниження ефективності господарських процесів на підприємстві свідчить те, що собівартість зростає, що зростає швидшими темпами, ніж чистий дохід. Важливо надалі змінити ситуацію, оскільки це не дозволяє формувати відчутний фінансовий ТОВ «Frankof».

Валовий прибуток ТОВ «Frankof» був від'ємним на кінець 2022 р. і становив -21866 тис. грн. проти 30975 в 2021 р., що вказує на не ефективні операційні процеси, які не дозволяють створювати додану вартість в рамках щоденної діяльності трудового колективу підприємства. Таким чином, у підприємства відсутні додаткові кошти, які можуть використовуватися для здійснення управлінських витрат, витрат на збут, фінансових витрат.

Чистий прибуток ТОВ «Frankof» становив в 2021 р. 7714 тис. грн. У 2022 році відбувається його зменшення на 98423 тис.грн. (або на 1275,9%). Негативна динаміка даного показника в 2022 році говорить про зниження здатності підприємства здійснювати нарощування обсягу залученого капіталу і стійко функціонувати на ринку.

Показники ділової активності ТОВ «Frankof» за 2020-2022 рр. наведено в табл.2.15.

Таблиця 2.15 - Показники ділової активності ТОВ «Frankof» за 2020-2022

рр.

Показники	Рік			Абсолютне відхилення, +,-	
	2020	2021	2022	2021/2020	2022 / 2021
Оборотність власного капіталу, обороти	-12,01	-19,8	-5,49	-7,79	14,31
Оборотність активів, коефіцієнт трансформації, обороти	1,23	1,59	1,2	0,36	-0,39
Фондовіддача, обороти	2,95	3,6	3,62	0,65	0,02
Коефіцієнт оборотності оборотних активів, обороти	2,71	2,9	1,82	0,19	-1,08
Період одного обороту оборотних активів, днів	132,49	123,99	197,47	-8,5	73,48
Коефіцієнт оборотності запасів, обороти	3,98	4,33	3,27	0,35	-1,06
Період одного обороту запасів, днів	90,45	83,13	109,94	-7,32	26,81
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості, обороти	8,3	8,4	4,83	0,1	-3,57
Період погашення дебіторської заборгованості, днів	43,21	42,84	74,59	-0,37	31,75
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості, обороти	4,78	4,18	3,65	-0,6	-0,53
Період погашення кредиторської заборгованості, днів	75,29	86,14	98,53	10,85	12,39
Період виробничого циклу, днів	16,87	18,02	23,54	1,15	5,52
Період операційного циклу, днів	113,69	125,96	184,53	12,27	58,57
Період фінансового циклу, днів	39,81	39,83	86	0,02	46,17

Джерело: складено та розраховано автором на основі фінансової звітності підприємства

За даними таблиці 2.15 ми бачимо, що в 2021 році коефіцієнт оборотності активів склав 1,2, що на 0,39 менше показника за 2021 рік. Даний коефіцієнт є одним із найважливіших показників ефективності використання капіталу і вказує на швидкість його переходу зі стадії виробничих запасів у готову продукцію та швидкість перетворення продукції у безпосередньо грошову форму. Враховуючи це, можна стверджувати, що негативна динаміка даного показника свідчить про не ефективне використання активів на ТОВ «Frankof».

Оборотні активи ТОВ «Frankof» за 2022 р. здійснювали 197,47 обороти. Зазначимо, що протягом 2020-2022 рр. даний показник має позитивну динаміку.

Коефіцієнт оборотності запасів підприємства склав в 2022 році 3,27, що на

1,06 менше показника за 2021 рік. Тривалість обороту запасів в 2022 році становить 109,94 днів, що є достатньо високим показником. За останній рік тривалість обороту запасів зросла на 26,81 днів.

Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості ТОВ «Frankof» становив в 2022 році 4,83, що на 3,57 менше показника за 2021 рік. Період погашення дебіторської заборгованості в 2022 році становить 74,59 днів, що є низьким показником. За останній рік термін погашення заборгованості зріс на 31,75 день.

Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості зменшився у 2022 році на 0,53, що свідчить про зниження швидкості погашення заборгованості підприємством.

Тривалість операційного циклу підприємства становить 184,53 дня, що на 58,57 днів більше, ніж у 2021 році. Така негативна тенденція свідчить про уповільнення кругообігу фінансових ресурсів підприємства.

Динаміка показників ефективності діяльності ТОВ «Frankof» (рентабельності/збитковості) за 2020-2022 роки наведено в табл.2.16.

Таблиця 2.16 - Динаміка показників рентабельності (збитковості) ТОВ «Frankof» за 2020-2022 р.

Показники	Рік			Абсолютне відхилення, +,-	
	2020	2021	2022	2021 / 2020	2022/ 2021
Рентабельність активів, %	-7,64	2,38	-33,12	10,03	-35,51
Рентабельність виробничих фондів, %	-9,23	3,18	-48,13	12,41	-51,31
Рентабельність продажів, %	-6,21	1,63	-25,26	7,84	-26,89
Рентабельність продукції, %	-6,58	1,75	-23,81	8,33	-25,55

Джерело: складено та розраховано автором на основі фінансової звітності підприємства

Зробивши аналіз за даними фінансової звітності основних показників рентабельності можна зробити висновок, про загальну не ефективність як рентабельності виробничої діяльності, так і рентабельності використання власних активів підприємства ТОВ «Frankof».

Показник рентабельності активів ТОВ «Frankof» показує, що на кожну гривню, котра використовується для фінансування активів підприємства, було сформовано чистого збитку в розмірі 33,12 коп. в 2022 р. У майбутньому необхідно активізувати управлінський потенціал для формування плану зростання прибутковості і його практичної реалізації.

Про зниження ефективності використання виробничих активів ТОВ «Frankof» в операційному процесі свідчить відповідний індикатор рентабельності. Його значення в 2022 р. становило -48,13%, що на 51,31 процентних пункти менше значення 2021 р.

Збитковість продаж ТОВ «Frankof» в 2022 р. зросла на 26,89 процентних пункти у порівнянні з 2021 р., що засвідчує про збиткову діяльності підприємства. Збитковість продукції ТОВ «Frankof» в 2022 р. також зросла у порівнянні з 2021 р. і становила 23,81%.

Виходячи з даних табл.2.16, можна зробити висновки, що ТОВ «Frankof» в 2022 році значно знижує свої фінансові показники діяльності. Підприємству у майбутньому необхідно здійснювати пошук ефективних шляхів економічного зростання для підвищення рівня своєї фінансової стабільності та прибутковості.

Отже, негативна динаміка показників рентабельності свідчить, що необхідно шукати можливості для підвищення ефективності роботи ТОВ «Frankof», використовувати наявні резерви для забезпечення зростання чистого прибутку і прибутковості коштів, які вкладені власниками.

Висновки за розділом 2

ТОВ «Frankof» - це український виробник найсучасніших м'яких меблів, продукція якого за дизайном не поступається провідним виробникам Європи, а за якістю – набагато краща та надійніша. За 2021 рік в порівнянні із 2020 роком фактична чисельність персоналу ТОВ «Frankof» зросла на 9 осіб, а у 2022 році

зменшилася на 16 осіб. В 2022 чисельність персоналу ТОВ «Frankof» зменшилася на 4 керівника, 3 фахівця та 9 робітників. Основні переваги ТОВ «Frankof»: імідж організації, її ділова репутація; якість продукції/послуг; наявність додаткових послуг/продукції; асортиментна політика; співвідношення ціна якість; наявність персоналу у достатній кількості, навчання персоналу. Недоліки - моменти, що вимагають контролю чи доопрацювання на ТОВ «Frankof»: умови праці та неконкурентна заробітна плата, висока плинність кадрів у компанії. Вимагають пильної уваги та ефективних заходів щодо стабілізації фінансові показники підприємства: фінансова стійкість, ліквідність, ділова активність, рентабельність.

Негативний вплив на підприємство та загрозу для нього становлять політичні, економічні та соціальні чинники. Позитивним зовнішнім чинником для ТОВ ТОВ «Frankof» є технічний чинник, який тягне за собою підвищення прибутку підприємства. Найбільш сильними можливостями ТОВ «Frankof» є: висока якість продуктів, добре вивчений ринок, потреби покупців, імідж надійного партнера, висока кваліфікація персоналу, гнучка політика цін. Можна визначити основні проблеми підприємства: дефіцит фінансових ресурсів, слабка позиція у конкурентній боротьбі, низька прибутковість та рентабельність, відсутність чіткої стратегії, високий рівень витрат, недостатній рівень організації реклами.

ТОВ «Frankof» в 2022 році значно знижує свої фінансові показники діяльності. Фінансовий стан ТОВ «Frankof» протягом 2020-2022 рр. можна охарактеризувати як не стабільний. Негативна динаміка показників рентабельності свідчить, що необхідно шукати можливості для підвищення ефективності роботи ТОВ «Frankof», використовувати наявні резерви для забезпечення зростання чистого прибутку і прибутковості коштів, які вкладені власниками.

РОЗДІЛ 3

НАПРЯМКИ УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА ТОВ «FRANKOF»

3.1 Заходи щодо підвищення ефективності фінансової діяльності ТОВ «Frankof» на основі управління запасами

Підвищення фінансової діяльності має бути одним із пріоритетних напрямів діяльності підприємства, оскільки це дає йому низку значних переваг перед іншими економічними суб'єктами, у тому числі перед безпосередніми конкурентами, в галузі залучення інвестицій, в отриманні кредитів, у самостійному та вільному виборі постачальників, а також у можливості наймати висококваліфікований персонал. Ще однією важливою перевагою фінансово стійкого підприємства є те, що воно має можливість своєчасно та в повному обсязі виплачувати податки до бюджету, різні соціальні внески, заробітну плату своїм працівникам, дивіденди та відсотки за кредитами. Все це означає, що підприємство не вступатиме в конфронтацію ні з суспільством, ні з державою.

Безперечно, на діяльність будь-якого господарюючого суб'єкта впливає всілякі макроекономічні чинники, до яких належать: інфляція, зміна рівня цін, курсу валют; рівень, динаміка, коливання платоспроможного попиту; податкова, кредитно-фінансова, інвестиційна політика; конкуренція ринку; загальна стабільність; фаза економічного циклу; банкрутство боржників, неплатежі.

Найчастіше економічне неблагополуччя того чи іншого підприємства пов'язане саме з нестабільністю економіки країни в цілому. Це пояснюється тим, що, по-перше, між внутрішніми та зовнішніми факторами існує досить тісний взаємозв'язок, як говорилося раніше, по-друге, глибоке вивчення зовнішніх факторів для підприємства є досить великою проблемою, оскільки це дуже важко, як з погляду фінансів, так і з погляду безпосередньо їх кількісної оцінки,

яку, найчастіше, видобути або важко, або взагалі неможливо.

З розглянутих чинників можна запропонувати певні заходи щодо підвищення фінансової діяльності підприємства. Одним із основних способів підвищення фінансової діяльності підприємства є збільшення обсягу абсолютно-ліквідних активів, іншими словами – коштів.

Зростання цього показника є гарантом того, що підприємство матиме можливість вчасно розплатитися за всім своїм зобов'язанням. Якщо ж має місце дефіцит коштів, то це може стати причиною зниження рівня платоспроможності та ліквідності підприємства, що надалі спричинить зростання простроченої заборгованості з оплати праці працівникам, постачальникам та з виплати банківських кредитів. Збільшення коштів підприємства можливе завдяки таким заходам як: прискорення оборотності капіталу поточних активах; збільшення власного оборотного капіталу за рахунок внутрішніх та зовнішніх джерел; здачі в оренду вільних адміністративних та виробничих площ; продаж цих площ.

Іншим заходом щодо підвищення фінансової діяльності підприємства є аналіз та контроль дебіторської заборгованості. Збільшення частки простроченої дебіторської заборгованості заморожує великий обсяг грошових коштів підприємства у розрахунках з покупцями та замовниками та як наслідок може виникнути дефіцит грошових коштів. Також слід пам'ятати, що дебіторська заборгованість нерозривно пов'язана з кредиторською заборгованістю, отже зниження першої, безумовно, позначиться на збільшенні другої. Це тому, що, дебіторська заборгованість є основним джерелом покриття кредиторської заборгованості, отже, дефіцит коштів на виплату різних зобов'язань підприємства, спричинений несвоєчасним погашенням дебіторської заборгованості, може сприяти зростанню кредиторської заборгованості підприємства. Все це, зрештою, призведе до втрати платоспроможності та ліквідності підприємства, а також, безумовно, позначиться з його репутації загалом.

Підприємства повинні прагнути до прискорення оборотності коштів у розрахунках, чим більша така оборотність у динаміці, тим краще стає фінансовий

стан підприємства. Для грамотного управління дебіторською заборгованістю підприємство має: здійснювати контроль за станом розрахунків із клієнтами, вчасно пред'являти позовні вимоги; стежити за співвідношенням дебіторської та кредиторської заборгованостей; по можливості збільшувати кількість клієнтів, щоб знизити негативні наслідки, які можуть виникнути у разі несвоєчасної оплати боргу однієї чи кількох великих клієнтів.

Спосіб підвищення фінансової діяльності підприємства є діяльність щодо поповнення джерел формування запасів, оптимізації їх структури та обґрунтоване зниження рівня запасів.

Все це досягається за допомогою: чіткої фінансової стратегії, яка дозволяє залучати короткострокові та довгострокові позикові кошти, зводячи до мінімуму ризик дисбалансу між власним та позиковим капіталом; збільшення власного капіталу; постійного відстеження кількості запасів товарів на складах, зростання яких призводить до збільшення кредиторської заборгованості та негативно позначається на фінансовій діяльності підприємства. Підвищенню фінансової діяльності також сприяє створення резерву щодо сумнівних боргів, що характеризується непогашеною у встановлені терміни та не забезпеченою необхідними гарантіями дебіторською заборгованістю. Даний спосіб, звичайно, не позбавить безнадійних боргів, але, принаймні, пом'якшить їхні наслідки.

Отже, реальна діяльність будь-якого підприємства, в тому числі і ТОВ «Frankof», являє собою процес постійного пристосування до зміни зовнішніх і внутрішніх факторів. Їх вплив змушує підприємство безперервно, в режимі моніторингу, відстежувати свої фінансові показники, стежити за ринком, за рухом науково-технічного прогресу, використовувати внутрішні резерви, удосконалюючи всі області діяльності: виробництво, управління, фінанси. Все це є необхідним для успішного формування механізму ефективності господарювання підприємства.

Для підвищення ефективності фінансової діяльності ТОВ «Frankof» виділимо основні резерви підвищення фінансових результатів діяльності підприємства, що наведені на рис. 3.1.

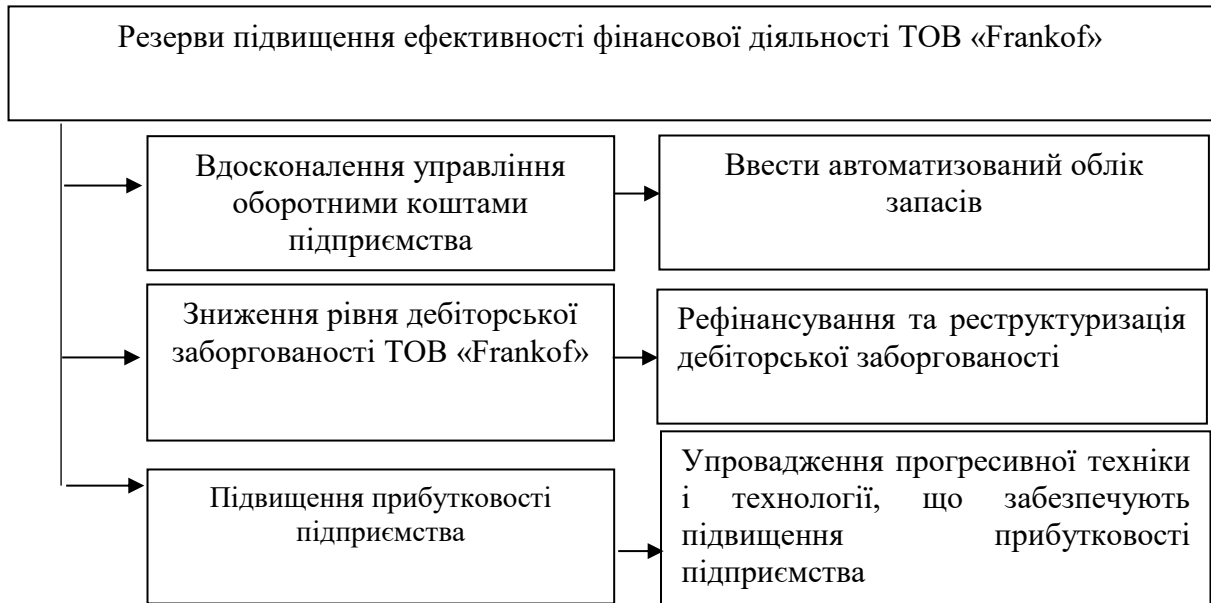

Рисунок 3.1 - Резерви підвищення ефективності фінансової діяльності ТОВ «Frankof»

Джерело: складено автором

Розглянемо запропоновані заходи докладніше.

Захід № 1. Вдосконалення управління оборотними коштами підприємства.

Для вдосконалення управління оборотними коштами підприємства і, відповідно, зниження періоду оборотності грошових коштів підприємству необхідно оптимізувати асортимент і запаси. Ввести автоматизований облік запасів. Даний захід дозволить збільшити оборотність оборотного капіталу, що призведе до підвищення платоспроможності та ліквідності підприємства, а так само збільшення оборотності грошових коштів.

Досить ефективним способом збільшення припливу грошових коштів для ТОВ «Frankof» є оптимізація і раціоналізація товарних запасів. Це виглядає цілком логічно, так як не має сенсу продавати товар і пропонувати ті послуги, які не користуються попитом або користуються обмеженим попитом. Само собою, слід переорієнтувати підприємство на більш актуальний асортимент товарів, послуг.

Для ефективної реалізації процесу формування системи управління

грошовими коштами на підприємстві, що аналізується, необхідно визначити пріоритетні напрямки розвитку існуючої на підприємстві системи управління запасами, адже вони безпосередньо залежать від зростання грошових коштів підприємства.

Можна виділити актуальність наступних напрямків:

1. Використання методів ABC-XYZ-аналізу;
2. Використання інформаційних технологій;
3. Удосконалення операцій нормування запасів.

Ці заходи повинні бути вирішені в одному ключі - при побудові власної інформаційної системи управління витратами підприємства. За цими напрямками і буде здійснюватися проектування заходів щодо вдосконалення системи управління запасами. Таким чином, з метою прискорення оборотності оборотних коштів необхідно впровадження агресивної моделі управління оборотним капіталом підприємства.

Агресивна модель управління запасами передбачає мінімізацію величини запасів, постачання «точно в строк». Поставка «точно в строк» має на увазі систему продажів з використанням мінімального обсягу товарно-матеріальних запасів, яка зорієнтована на швидкі і часті поставки запасів, товарів від постачальників, які здійснюються безпосередньо перед їх продажем. Ця система також покладається на оперативну і точну інформацію про наявність запасів, чому сприяє використання комп'ютерів. Цей підхід забезпечує максимальну прибутковість, але найменші збої загрожують зупинкою (затримкою) виконання робіт, послуг. Практична реалізація запропонованої моделі передбачає розробку заходів організаційного характеру.

Тому, для впровадження даної моделі в ТОВ «Frankof», перш за все, необхідно автоматизувати облік запасів. Автоматизоване рішення задач управління запасами дозволяє підвищити контроль за рухом і станом запасів як в цілому, так і по окремих елементах.

З метою автоматизації обліку запасів можна використовувати найрізноманітніші програми. Так, наприклад, використання програмних

конфігурацій «1С» дозволяє значно спростити контроль за станом запасів, підвищити оперативність обліку, поліпшити якісний склад облікових даних, раціонально управляти грошовими потоками і, відповідно, оборотним капіталом.

Для визначення наявності на складах ТОВ «Frankof» товарно-матеріальних цінностей, що не використовуються, слід проаналізувати запаси за часом їх перебування на складах на певну дату. При цьому визначається ймовірність використання у виробництві продукції, робіт, послуг запасів в залежності від термінів зберігання. Як показує досвід роботи підприємств, ймовірність того, що у виробництві будуть використані матеріали, що зберігаються більше одного року, а так само продані після зазначеного терміну, близька до нуля. Таким чином, можна зробити припущення про наявність прямого лінійного зв'язку ймовірності невикористання матеріально-технічних засобів у виробництві з терміном їх перебування на складі.

Якщо він становить один рік і більше, ймовірність невикористання матеріалів у виробництві дорівнює одиниці, при терміні понад 9 місяців ймовірність невикористання матеріалів у виробництві зменшується на чверть (так як 9 місяців складають $\frac{3}{4}$ року) і складе 0,75. Аналогічно визначається ймовірність невикористання матеріалів протягом 6-9 місяців, 3-6 місяців, 1-3 місяців і до одного місяця (табл. 3.1).

Таблиця 3.1 - Визначення резерву від ліквідації (реалізації) запасів ТОВ «Frankof», що не використовуються

Термін знаходження виробничих запасів на складах	Вартість запасів, тис. грн.	Імовірність не використання у виробництві	Вартість невикористаних матеріалів (ст. 2*ст. 1), тис. грн.
До одного місяця	925	0	0
Від 1 до 3 місяців	2401	0,08	192,08
Від 3 до 6 місяців	1250	0,25	312,5
Від 6 до 9 місяців	4616	0,5	2308
Від 9 до 12 місяців	5186	0,75	3889,5
Більше одного року	7154	1	7154
Всього	21532	-	13856,1

Джерело: складено автором

Резерви від реалізації невикористовуваних матеріалів визначаються як сума добутків вартості матеріалів, згрупованих за строками перебування на складах, на відповідну їм ймовірність. При обчисленні зробимо наступне припущення: ймовірність невикористання у виробництві матеріалів, термін зберігання яких менше одного місяця, дорівнює нулю.

Згідно з отриманими даними, резерв економії невикористовуваних виробничих запасів в ТОВ «Frankof» склав 13856,1 тис. грн.

3.2 Реструктуризація дебіторської заборгованості та впровадження інноваційних технологій як резерв підвищення ефективності фінансової діяльності ТОВ «Frankof»

На основі проведеного аналізу оборотного капіталу підприємства було встановлено, що в аналізованому періоді частка дебіторської заборгованості збільшилася та становила у 2022 р – 18%. Це говорить про те, що необхідно розробити заходи щодо управління дебіторською заборгованістю підприємства.

Ефективне управління дебіторською заборгованістю безпосередньо впливає на рівень прибутковості підприємства та визначає дисконтну політику для покупців, шляхи прискорення повернення боргів та зниження безнадійних боргів, а також визначення умов продажу, які забезпечують гарантоване надходження коштів.

Загалом таке управління включає:

- аналіз дебіторів;
- контроль над співвідношенням рівня дебіторської та кредиторської заборгованості;
- аналіз реальної вартості існуючої дебіторської заборгованості;
- розробку політики авансових розрахунків та надання комерційних кредитів;

- оцінку ефективності факторингу.

Аналіз дебіторів проводиться за такими напрямками:

- аналіз платоспроможності визначення індивідуальних умов надання комерційного кредиту;

- визначення умов факторингових договорів.

За рівнем та динамікою коефіцієнтів ліквідності визначається доцільність продажу продукції за передплатою або шляхом зниження відсотків за комерційними кредитами тощо.

На основі встановленого співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості визначається рівень фінансової стійкості підприємства, а також ефективність управління підприємством. Однак у практиці фінансової діяльності вітчизняних підприємств зниження дебіторської заборгованості без зміни кредиторської є не вигідним.

На основі проведення аналізу дебіторської заборгованості за строками її виникнення встановлюється її реальна вартість та визначається сума безнадійної заборгованості, так само проводиться формування на цю суму резерву сумнівних боргів.

Детальний аналіз дає можливість спрогнозувати надходження коштів, виявити дебіторів, щодо яких потрібно провести заходи, спрямовані на повернення боргів, а також оцінити ефективність управління дебіторською заборгованістю.

Контроль за заборгованістю містить ранжування за термінами її виникнення. Найбільш поширена класифікація передбачає таке угруповання днів: 0-30; 31-60; 61-90; 91-120; понад 120, але можливі інші угруповання. Крім того, менеджер повинен здійснювати контроль за сумою безнадійних боргів з метою утворення необхідного резерву.

Аналіз та контроль за рівнем дебіторської заборгованості, можливо, здійснювати за допомогою абсолютних та відносних показників у динаміці. Для такого аналізу необхідно скласти реєстр «старіння» рахунків дебіторів (табл.3.2).

Таблиця 3.2 - Реєстр «старіння» рахунків дебіторів

Найменування дебіторів	Сума, тис.грн								Всього
	0-30 днів	30-60 днів	60-90 днів	90-120 днів	120-150 днів	150-180 днів	180-360 днів	Більше 360	
Всього	26847	11953	4676	2184	1492	862	567	545	49126
Питома вага, %	54,6	24,3	9,5	4,4	3,0	1,8	1,2	1,1	100

Джерело: складено автором на основі інформації підприємства

Вихідною інформацією є дані бухгалтерського обліку щодо заборгованості конкретних контрагентів – це сума заборгованості та термін її виникнення. Для отримання інформації щодо простроченої заборгованості необхідно проаналізувати договори з контрагентами.

Як свідчать дані, подані у таблиці 3.3, рівень безнадійних боргів ТОВ «Frankof» становить 2,13%. Імовірність безнадійних боргів розрахована на підставі даних бухгалтерії підприємства.

Таблиця 3.3 - Оцінка стану дебіторської заборгованості ТОВ «Frankof» за 2022 р.

Класифікація кредиторів за строками виникнення заборгованості, доба	Сума дебіторської заборгованості, тис. грн	Питома вага у загальній сумі, %	Сума безнадійних боргів, тис. грн..	Імовірність безнадійних боргів, %	Реальна величина заборгованості, тис. грн.
0-30	26847	54,6	536,94	0,02	26310,06
30-60	11953	24,3	478,12	0,04	11474,88
60-90	4676	9,5	327,32	0,07	4348,68
90-120	2184	4,4	873,6	0,4	1310,4
120-150	1492	3,0	746	0,5	746
150-180	862	1,8	517,2	0,6	344,8
180-360	567	1,2	170,1	0,3	396,9
Більше 360	545	1,1	109	0,2	436
Всього	49126	100	3758,28	2,13	45367,72

Джерело: складено автором на основі інформації підприємства

Для роботи з дебіторами пропонуються такі заходи:

- створення цільової групи, яка проводить роботу з дебіторами;

- складання реєстру «старіння» рахунків дебіторів;
- розробка заходів, спрямованих на роботу з конкретними контрагентами із встановленням термінів, відповідальних осіб, оцінкою та отриманого ефекту;
- внесення інформації про суми заборгованості, які мають бути внесені до фінансового плану підприємства з наступним контролем її виконання.

Загальні заходи щодо інкасації дебіторської заборгованості ТОВ «Frankof» представлено в таблиці 3.4.

Застосування вищезазначених заходів залежить від терміну заборгованості. Одним із методів управління дебіторською заборгованістю є факторинг, який є фінансовою операцією, що полягає у переуступці підприємством-продавцем права отримання коштів за платіжними документами за поставлену продукцію на користь банку.

Таблиця 3.4 - Заходи щодо погашення дебіторської заборгованості ТОВ «Frankof»

Заходи	Зміст
1. Нагадування по телефону	Щодня або 2-3 рази на тиждень
2. Письмове нагадування	У листі зазначаються пропозиції щодо погодження графіка погашення дебіторської заборгованості, а також можливості звернутися до вищого органу
3. Узгодження графіків погашення	Графік як пропозиція визначає домовленість сторін із зазначенням на санкції за його невиконання
4. Отримання інформації про дебітора	Отримання додаткової інформації про фінансовий стан підприємства з різних джерел
5. Проведення взаємозаліку	Разом із дебітором з'ясовуються можливості проведення взаємозаліку.
6. Рефінансування заборгованості	Оформлення простого чи переказного векселі
7. Реструктуризація заборгованості	Зміна угоди між сторонами, форми та строку виконання
8. Реалізація продукції та майна дебітора	Дебітор передає права на реалізацію продукції та майна за погодженням

Джерело: складено автором

Факторинг є інструментом управління оборотними коштами у процесі провадження господарської діяльності. Його використання має ряд переваг як для підприємств-постачальників, так і для підприємств-покупців.

Використання факторингу дає можливість підприємству – постачальнику вирішувати велику кількість завдань, що стоять перед підприємством. Загалом їх можна згрупувати за такими критеріями: економічні, фінансові та маркетингові.

Основна цінність факторингу полягає у його комплексності. Це не просто фінансування певних витрат, а саме сукупність взаємопов'язаних та рівноцінних для підприємства фінансово-посередницьких послуг, зокрема [2]:

- фінансування;
- моніторинг дебіторської заборгованості;
- страхування ризиків - факторингова операція дає можливість підприємству - продавцю провести рефінансування основної частини дебіторської заборгованості за наданим покупцем кредиту в короткі терміни, що призведе до скорочення періоду фінансового циклу.

У процесі своєї діяльності багато підприємств стикаються з проблемою рефінансування дебіторської заборгованості, для вирішення цієї проблеми можна використовувати один із найперспективніших видів банківських послуг, який є найбільш пристосованим до сучасних процесів розвитку економіки – факторингу.

Факторинг є різновидом торгово-комісійної операції, що полягає у кредитуванні оборотного капіталу клієнта. В основі факторингу лежить купівля факторської компанії рахунків-фактур клієнта на певних умовах. Таким чином, факторинг є комплексом фінансових послуг, які надаються клієнту фактором в обмін на поступку дебіторської заборгованості, яка включає фінансування поставок товарів, страхування кредитних ризиків, облік стану дебіторської заборгованості та регулярне надання відповідних звітів клієнту, а також контроль за своєчасною оплатою та роботу із дебіторами. Головна мета факторингового обслуговування – інкасація дебіторських боргів своїх клієнтів та отримання належних їм платежів. Отримання такої послуги відповідає потребам підприємств, оскільки дає їм можливість через посередництво фактора перетворити продаж із відстроченням платежу на продаж із негайною оплатою та внаслідок прискорення руху свого капіталу.

На відміну від банківського кредиту для отримання факторингового фінансування не потрібна застава. Достатньо здійснити постачання з відстроченням платежу. Після надання посереднику документів (рахунок-фактура, видаткова накладна, довіреність), що свідчать про здійснення поставки, Фактор одразу перераховує кошти на рахунок Клієнта. Завдяки факторинговому фінансуванню зростає швидкість обігу оборотних коштів. Клієнт може отримати гроші відразу після здійснення постачання, а не чекати, поки закінчиться термін, на який надано товарний кредит.

Таким чином, можна виділити головні економічні переваги факторингу як особливої форми кредитування:

- збільшення ліквідності, рентабельності та прибутку;
- перетворення дебіторської заборгованості в готівку;
- незалежність та свобода від дотримання термінів платежів з боку дебіторів;
- можливість розширити обсяг обороту;
- економія суми власного капіталу;
- підвищення ефективності фінансового планування;
- зменшення ризиків не платежів.

Проаналізуємо більш детально ефективність використання факторингу при рефінансуванні дебіторської заборгованості ТОВ «Frankof».

У факторингу беруть участь три сторони (рис 3.3):

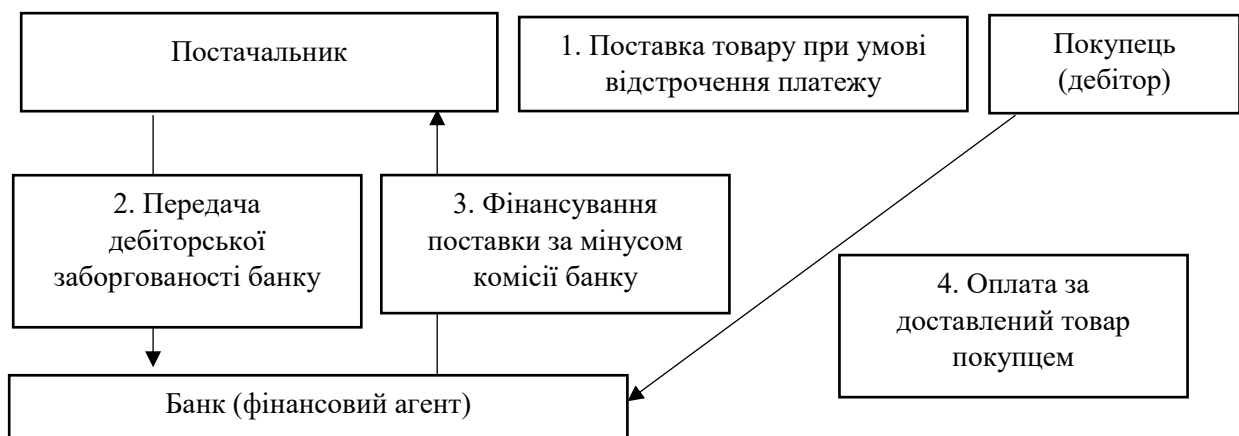

Рисунок 3.2 - Схема факторингу [8]

Для здійснення факторингових операцій договір пропонується укласти з ПАТ «ОТП Банк» (табл. 3.5).

Таблиця 3.5 - Умови надання факторингу провідними банками України в 2023 році

Банк	Макс. обсяг факторингу, % суми поставки	Ставка в гривнях, річних	Комісія за управління дебіторським боргом та за обслуговування, % суми боргу
Укрексімбанк	Не більше 80%	20-22%	0,5 - 3,0%
Райффайзен Банк Аваль	80 - 90%	15-15,5%	0,5 –3,2%
ОТП Банк	90%	12,5-17%	0,5 –1,5%
Унікредитбанк	75%	19-21%	0,5 - 2,5%

Джерело: побудовано автором за даними відкритих джерел

Величина дебіторської заборгованості ТОВ «Frankof» становить 49126 тис. грн. ТОВ «Frankof» пропонується укласти факторинговий договір із «ОТП Банк», який надає факторингові послуги на таких умовах:

1. Сума факторингової операції (сума дебіторську заборгованість терміном від 14 до 120 діб – за умовами договору банку) – 16629 тис. грн.;

2. Аванс – 90 %;

3. Резерв – 10 %;

4. Комісія – 1,5 %;

Розрахунок економічного ефекту за умови використання факторингу для ТОВ «Frankof» наведено в табл.3.6.

Таблиця 3.6 - Розрахунок економічного ефекту при застосуванні факторингу для ТОВ «Frankof»

Показник	Сума, тис.грн
Сума факторингової операції	45660
Отримано 90% суми оплати від банку	41094
Оплата послуг факторингової операції (1,5% суми операції)	684,9
Економічний ефект за умови використання факторингу	41778,9

Джерело: складено автором

З таблиці 3.6 бачимо, що, скориставшись послугами факторингу ТОВ «Frankof» отримує від банку суму, що становить 41778,9 тис.грн. Ще 10% банк повертає після погашення боргу покупцем.

Таким чином, підприємство зможе одразу покрити свої витрати та залучити отримані від проведення операції факторингу кошти у виробництво.

Для більшої наочності результатів представимо зміну дебіторської заборгованості ТОВ «Frankof» на рис.3.3.

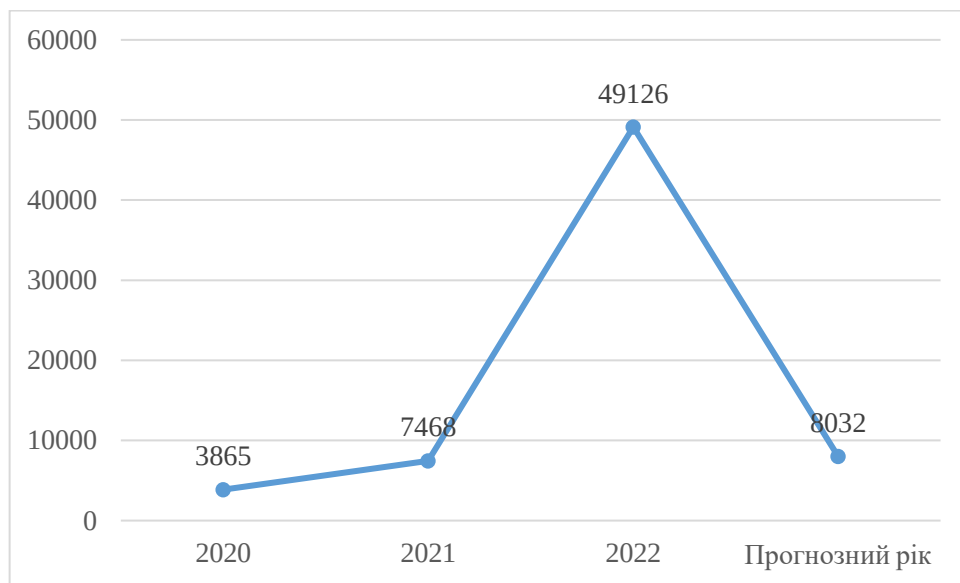

Рисунок 3.3 – Динаміка дебіторської заборгованості ТОВ «Frankof»,
тис. грн

Джерело: складено автором

Як видно з даних, наведених на рис.3.3, за рахунок застосування операції факторингу спостерігається зниження дебіторської заборгованості ТОВ «Frankof» ($49126 - 41094 = 8032$ тис.грн), що підвищить ефективність використання оборотного капіталу.

Захід №3. Упровадження прогресивної техніки і технології, що забезпечують підвищення прибутковості підприємства.

Однією з таких інноваційних технологій, що пропонується до впровадження у діяльність ТОВ «Frankof» є програма «PRO100». Це новий інструмент створений спеціально для того, щоб допомогти виробникам вивчити

попит на нові види продукції, а продавцям меблів підвищити продажі. Ця програма призначена для меблевих салонів, виробників меблів, а також дизайнерів, що займаються меблюванням інтер'єрів.

Віртуальний шоу-рум «PRO100» створений спеціально для того, щоб спростити та прискорити процес вибору необхідного варіанту оздоблення меблів. Це зручний та ефективний інструмент. Він дозволяє яскраво демонструвати на екрані комп'ютера реалістичні 3D моделі меблів у різному виконанні. Шоу-рум «PRO100» дозволяє в подробицях розглянути обрані моделі та побачити їх у різних варіантах обробки. Він може стати інструментом ТОВ «Frankof» для демонстрації нових виробів та визначення попиту на них.

Програма дозволяє:

- підготовку віртуальних 3D шоу-румів для онлайн/офлайн продажів з необмеженою кількістю пропозицій меблів та варіантів поєднань у тканині, натуральній шкірі. Замовлення з додатків надходять безпосередньо на фабрику у відділ продажу, салон продажу (за бажанням фабрики, на будь-яку кількість адрес);
- повноцінну демонстрацію та продаж меблів, яких немає в салоні зараз. З можливістю наочно демонструвати її у додатку, підбираючи варіанти під клієнта, у його власному інтер'єрі.
- просту та швидко підготовку спец. пропозицій для дилерів та покупців. Як у додатку, на рекламному екрані, так і за допомогою рекламної продукції, листівок, постів у соц. мережах.
- перевірку та підготовку новинок м'яких меблів. Наочний підбір тканини на модель, що ще не існує, з метою максимально якісно візуалізувати і комерційно вигідно підготувати справжню модель до запуску в продаж.
- навчання нових працівників. За допомогою наочного візуального помічника, максимально швидко та ефективно. Не потрібно шукати та запам'ятовувати великі обсяги даних та варіантів компоновання тканини – віртуальний помічник завжди під рукою.
- допомагати дизайнерам підприємства. У підборі меблевих оббивок,

формування офлайн шоу-румів компанії [29].

При підготовці об'єктних матеріалів є можливість регламентувати їх призначення до того чи іншого елементу виробу. Це дозволяє виключити помилкові варіанти обробки. Крім того, ця особливість допомагає при підборі матеріалів уникнути технічних помилок. Наприклад, застосування до корпусних частин дивана подушечних тканин. Характеристики реалістичності та якості відображення матеріалів постійно вдосконалюються. Регулярно запроваджуються нові версії 3D-матеріалів.

Найважливішим якісним аспектом системи «PRO100» є створення високоточних 3D-моделей виробів. Висока якість моделей - це результат роботи багатьох фахівців компанії «PRO100», які мають багаторічний досвід у розробці інтер'єрних рішень, об'єктного 3D-моделювання та візуалізації. Під час підготовки тривимірних моделей меблів враховуються всі особливості виробів: розміри, пропорції, додаткові елементи, види швів, складки та багато іншого. Кожна модель проходить внутрішній контроль на відповідність оригіналу і за наявності неточностей відправляється на доопрацювання. Такий підхід дозволяє отримувати тривимірні моделі меблів максимально наближені до живих.

Витрати на придбання та введення в експлуатацію програмного продукту «PRO100» наведено в табл.3.7.

Таблиця 3.7 - Витрати на придбання та введення в експлуатацію програмного продукту «PRO100»

Стаття витрат	Вартість, тис.грн
Програмний продукт «PRO100»	77,5
Додаткова ліцензія на 5 робочих місць	25,0
Роботи спеціаліста з встановлення та налаштування системи	4,3
Проходження курсів навчання роботи в програмі «PRO100»	15,3
Всього	122,1

Джерело: складено автором

ТОВ «Frankof» зможе заощадити значні кошти на вивченні попиту на

вироби, які плануються до виробництва. У цьому випадку 3D-моделі таких виробів мають демонструватися на місцях продажу, а менеджери при цьому мають можливість зібрати відгуки покупців для подальшого аналізу.

Таким чином, програма допомагає підвищити ефективність заходів щодо вивчення купівельного попиту на товар-новинку за рахунок якісної демонстрації меблів та швидкого пошуку потрібного варіанту. Використовуючи цю технологію, ТОВ «Frankof» отримує унікальну можливість спростити процес остаточного вибору конструкторського і дизайнерського рішень, тим самим виключити витрати на створення «непотрібних виставкових зразків». Крім того, вивчивши можливості купівельного попиту, більш ретельно можна визначити обсяг випуску пробних партій нової продукції.

З погляду інноваційного маркетингу програму можна використовувати в ролі реклами ТОВ «Frankof». Якщо в меблевому салоні розмістити на видному місці великий монітор (плазма або LCD-телевізор), підключений до шоу-рум «PRO100», то це може привернути увагу людей, що проходять, і підштовхнути їх до думки щодо придбання нових меблів. Встановивши віртуальний шоу-рум «PRO100» на ноутбук, ТОВ «Frankof» має можливість отримати мобільний офіс продажу або стіл замовлень. У цьому випадку підприємство зможе заощадити значні кошти на оренді торгових площ та відкрити столи замовлень практично у всіх торгових центрах.

Реалізація запропонованих заходів у комплексі сприятиме підвищенню ефективності фінансової діяльності ТОВ «Frankof» у майбутньому.

3.3 Економічне обґрунтування напрямів підвищення ефективності фінансової діяльності підприємства

Для визначення ефективності запропонованих заходів необхідно визначити ступінь впливу, який вони наддадуть на показники ліквідності та

платоспроможності. Для початку необхідно побудувати прогнозний баланс і простежити зміни, які відбудуться після впровадження запропонованих заходів.

На основі розроблених заходів у таблиці 3.8 складемо прогнозний баланс.

Реалізація запропонованих заходів призведе до зміни структури балансу. Збільшення активів підприємства відбудеться за рахунок збільшення суми грошових коштів на 44287,68 тис. грн, зменшення дебіторської заборгованості на 41094 тис. грн. за рахунок факторингу, зменшення запасів підприємства на 13856,1 тис. грн за рахунок економії невикористовуваних виробничих запасів підприємства. Величина пасивів змінилася за рахунок погашення отриманими грошовими коштами кредиторської заборгованості підприємства на 10662,4 тис. грн.

Таблиця 3.8 - Прогнозний баланс ТОВ «Frankof»

Показники	2022	Прогнозний період	Відхилення	
			+/-	%
1	2	3	4	5
ПАСИВИ				
Зареєстрований (пайовий) капітал	2590	2590	0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	-113315	-113315	0	0
ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ	-110725	-110725	0	0
ДОВГОСТРОКОВІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ І ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	0	0	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	69997	69997	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	725	725	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	57965	47302,58	-10662,4	-18,39
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	50	50	0	0
ПОТОЧНІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ І ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	4075	4075	0	0
ВСЬОГО ПАСИВИ	6230	6230	0	0
АКТИВИ				
Нематеріальні активи	2012	2012	0	0
Незавершені капітальні інвестиції	2012	2012	0	0
Основні засоби:	61	61	0	0
НЕОБОРОТНІ АКТИВИ	80886	80886	0	0
Виробничі запаси	21532	7675,92	-13856,1	-64,35
Товари	86057	86057	0	0
Запаси	107589	93732,92	-13856,1	-12,88

Продовження таблиці 3.8

1	2	3	4	5
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	49126	8032	-41094	-83,65
Гроші та їх еквіваленти	3753	48040,68	44287,68	1180,06
ОБОРОТНІ АКТИВИ	190892	180229,6	-10662,4	-5,59
ВСЬОГО АКТИВИ	273851	263189	-10662	-3,89

Джерело: складено та розраховано автором

Планується, що реалізація на практиці запропонованих заходів призведе до зростання суми чистого доходу від реалізації на 7% ($359126 \cdot 0,07 = 25138,82$ тис.грн) та зниження собівартості на 3% ($380992 \cdot 0,03 = 11429,8$ тис.грн).

Результати проведених розрахунків показників звіту про фінансові результати ТОВ «Frankof» представлені в таблиці 3.9.

Таблиця 3.9 – Прогнозний звіт про фінансові результати ТОВ «Frankof»

Показники	2022	Прогнозний період	Абсолютне відхилення, +, –	
			2021/2020	2022/2021
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	359126	384264,8	25138,82	7,0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	380992	369562,2	-11429,8	-3,0
Валовий прибуток (збиток)	-21866	14702,58	36568,58	-167,24
Інші операційні доходи	13683	13683	0	0
Адміністративні витрати	15310	15310	0	0
Витрати на збут	12459	12459	0	0
Інші операційні витрати	30646	30646	0	0
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток (збиток)	-66598	-30029,42	36568,58	-54,91
Інші фінансові доходи	16	16	0	0
Інші доходи	426	426	0	0
Фінансові витрати	14375	15059,9	684,9	4,76
Інші витрати	10178	10178	0	0
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток (збиток)	-90709	-54825,32	35883,68	-39,56
Витрати (дохід) з податку на прибуток	0	0	0	0
Чистий фінансовий результат: прибуток (збиток)	-90709	-54825,32	35883,68	-39,56

Джерело: складено та розраховано автором

На основі одержаних результатів на підприємстві спостерігається збільшення доходу на 25138,82 тис. грн. та зниження собівартості на 11429,8 тис. грн, що призвело до зменшення чистого збитку підприємства на 35883,68 тис. грн або на 39,56 %

Зменшення чистого збитку підприємства призведе до зростання показників рентабельності підприємства в прогностному періоді (табл.3.9).

Таблиця 3.10 - Динаміка рентабельності ТОВ «Frankof» до та після реалізації запропонованих заходів

Показники	2022	Прогнозний період	Абсолютне відхилення, +,-
Рентабельність активів, %	-33,12	-20,83	12,29
Рентабельність виробничих фондів, %	-48,13	-25,34	22,79
Рентабельність продажів, %	-25,26	-14,27	10,99
Рентабельність продукції, %	-23,81	-14,84	8,97

Джерело: складено та розраховано автором

Отже, згідно даних табл. 3.10, відбувається зростання показників рентабельності підприємства, це говорить про підвищення рівня ефективності діяльності ТОВ «Frankof» у прогнозованому періоді.

Реалізація запропонованих заходів з управління запасами і дебіторською заборгованістю призведе до підвищення ефективності управління, що позначиться на зменшенні дебіторської заборгованості на 41094 тис. грн. та кредиторської заборгованості на 10662,4 тис. грн. Ця пропозиція позначиться лише на рівні ефективності використання оборотних активів підприємства (рис. 3.4).

Оборотність дебіторської заборгованості ТОВ «Frankof» в результаті реалізації заходів збільшилася на 43,1 обороти і становитиме 47,84 рази на рік. Значення коефіцієнта оборотності кредиторської заборгованості ТОВ «Frankof» збільшилася на 4,47 обороти, що говорить про підвищення платіжної дисципліни підприємства.

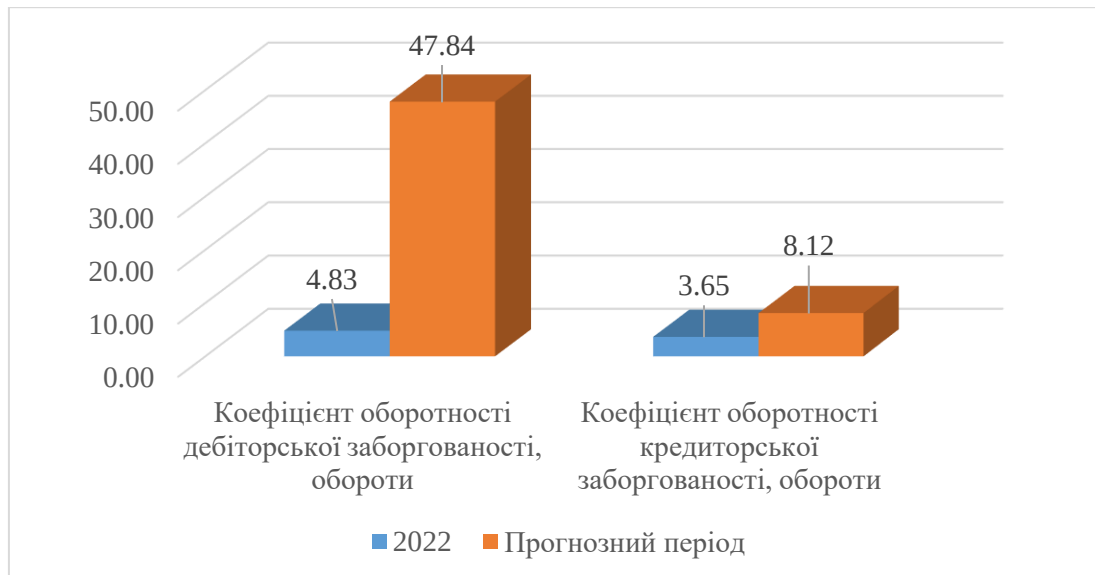

Рисунок 3.4 - Динаміка коефіцієнтів оборотності дебіторської та кредиторської заборгованості ТОВ «Frankof» до та після реалізації запропонованих заходів

Джерело: складено та розраховано автором

Проведений аналіз дозволив виявити низку проблем, пов'язаних із фінансовою діяльністю ТОВ «Frankof». Для підвищення фінансової діяльності ТОВ «Frankof» запропоновано заходи щодо управління дебіторською заборгованістю та запасами. Реалізація запропонованих заходів призведе до покращення показників, що характеризують фінансову діяльність підприємства.

Висновки за розділом 3

Для підвищення ефективності фінансової діяльності ТОВ «Frankof» виділено основні резерви підвищення фінансових результатів діяльності підприємства: вдосконалення управління оборотними коштами підприємства (резерв економії невикористовуваних виробничих запасів в ТОВ «Frankof» склав 13856,1 тис. грн.), рефінансування та реструктуризація дебіторської заборгованості (скориставшись послугами факторингу ТОВ «Frankof» отримує

від банку суму, що становить 41778,9 тис. грн. Ще 10% банк повертає після погашення боргу покупцем), упровадження прогресивної техніки і технології, що забезпечують підвищення прибутковості підприємства (однією з таких інноваційних технологій, що пропонується до впровадження у діяльність ТОВ «Frankof» є програма «PRO100». Це новий інструмент створений спеціально для того, щоб допомогти виробникам вивчити попит на нові види продукції, а продавцям меблів підвищити продажі. Ця програма призначена для меблевих салонів, виробників меблів, а також дизайнерів, що займаються меблюванням інтер'єрів).

Реалізація запропонованих заходів призведе до зміни структури балансу. Збільшення активів підприємства відбудеться за рахунок збільшення суми грошових коштів на 44287,68 тис. грн, зменшення дебіторської заборгованості на 41094 тис. грн. за рахунок факторингу, зменшення запасів підприємства на 13856,1 тис. грн за рахунок економії невикористовуваних виробничих запасів підприємства. Величина пасивів змінилася за рахунок погашення отриманими грошовими коштами кредиторської заборгованості підприємства на 10662,4 тис. грн. Зменшення чистого збитку підприємства призведе до зростання показників рентабельності підприємства в прогностному періоді. Оборотність дебіторської заборгованості ТОВ «Frankof» в результаті реалізації заходів збільшилася на 43,1 обороти і становитиме 47,84 рази на рік. Значення коефіцієнта оборотності кредиторської заборгованості ТОВ «Frankof» збільшилася на 4,47 обороти, що говорить про підвищення платіжної дисципліни підприємства.

ВИСНОВКИ

У кваліфікаційній роботі здійснено дослідження теоретико-методичних засад та формування прикладного інструментарію удосконалення управління фінансовою діяльністю підприємства.

Визначено, що фінансова діяльність є цілеспрямовано здійснюваним процесом практичної реалізації функцій підприємства, пов'язаних з формуванням та використанням його фінансових ресурсів для забезпечення економічного та соціального розвитку. Звідси випливає, що така (фінансова) діяльність здійснюється на всіх стадіях життєвого циклу підприємства від моменту його народження (формування статутного капіталу підприємства, що створюється) до моменту його ліквідації як самостійно господарюючого суб'єкта (фінансового забезпечення ліквідаційних процедур). Управління фінансовою діяльністю – це діяльність, яка спрямована на планування, організацію та контроль грошових ресурсів підприємства. Це моніторинг, аналіз та управління фінансовими потоками компанії з використанням інструментів впливу на фінанси. Управління фінансовою діяльністю підприємства доцільно подати у вигляді ряду взаємозалежних і взаємодіючих функціональних підсистем: управління активами, управління капіталом, управління інвестиціями, управління грошовими потоками, управління фінансами, управління податковими платежами, управління фінансовими ризиками. Ефективне управління функціональними підсистемами фінансової діяльності підприємства є визначальним у його стійкому фінансовому становищі та позитивних результатах господарської діяльності.

Встановлено, що ефективність діяльності підприємства залежить від безлічі факторів зовнішнього та внутрішнього середовища. На діяльність підприємства і, як наслідок, на його фінансову діяльність, впливають різні чинники зовнішнього та внутрішнього середовища. Зовнішні чинники є складовою середовища підприємства. Вона неоднорідна за своєю структурою і

включає дві групи факторів: фактори прямого та непрямого впливу. Серед факторів зовнішнього середовища варто виділити економічні фактори, оскільки фінансовий стан підприємства, його прибутковість, стабільність та можливість досягати поставлених цілей перебувають у прямій залежності від стану економіки країни, оцінити яке можливо з допомогою спеціальних показників: обсягу попиту на продукцію, що випускається, курсу обміну валют, розміру відсоткової ставки, інфляції. Поряд із зовнішніми факторами на фінансову діяльність підприємства впливають і внутрішні чинники, яких можна віднести: життєвий цикл підприємства; галузеву приналежність підприємства; склад та структуру продукції (послуг), що випускається підприємством; розмір зареєстрованого капіталу підприємства; величину та структуру витрат виробництва, в тому числі співвідношення між постійними та змінними витратами; стан майна та фінансових коштів – вибір найбільш відповідного та раціонального співвідношення власного та позикового капіталу, оскільки значне перевищення власного капіталу загальної структури дозволяє підприємству почуватися впевненіше і використовувати вільні фінансові ресурси у розвиток виробництва. Вплив факторів може мати як позитивні, так і негативні наслідки для суб'єкта господарювання, що в кінцевому підсумку позначиться на його фінансовій діяльності. А оскільки лише фінансово стійке підприємство може успішно та тривало здійснювати свою діяльність в умовах конкурентного ринку та нестабільної економічної ситуації, то вкрай важливо для ухвалення вірних управлінських рішень проводити постійний аналіз їхнього впливу на підприємство.

Виявлено, що існують різні види та методики проведення аналізу та оцінки фінансової діяльності підприємства. Вибір того чи іншого методу залежить від цілей, термінів дослідження, наявних вхідних даних. Аналіз фінансового стану утворює систему оцінки задля забезпечення життєдіяльності суб'єкта господарювання. В умовах, що постійно змінюються, дуже важливо контролювати стан підприємства, оскільки від цього залежить не тільки успіх у функціонуванні, а й виживання підприємства.

Визначено, що ТОВ «Frankof» - це український виробник найсучасніших м'яких меблів, продукція якого за дизайном не поступається провідним виробникам Європи, а за якістю – набагато краща та надійніша. За 2021 рік в порівнянні із 2020 роком фактична чисельність персоналу ТОВ «Frankof» зросла на 9 осіб, а у 2022 році зменшилася на 16 осіб. В 2022 чисельність персоналу ТОВ «Frankof» зменшилася на 4 керівника, 3 фахівця та 9 робітників. Основні переваги ТОВ «Frankof»: імідж організації, її ділова репутація; якість продукції/послуг; наявність додаткових послуг/продукції; асортиментна політика; співвідношення ціна якість; наявність персоналу у достатній кількості, навчання персоналу. Недоліки - моменти, що вимагають контролю чи доопрацювання на ТОВ «Frankof»: умови праці та неконкурентна заробітна плата, висока плинність кадрів у компанії. Вимагають пильної уваги та ефективних заходів щодо стабілізації фінансові показники підприємства: фінансова стійкість, ліквідність, ділова активність, рентабельність.

Зроблено висновки, що негативний вплив на підприємство та загрозу для нього становлять політичні, економічні та соціальні чинники. Позитивним зовнішнім чинником для ТОВ ТОВ «Frankof» є технічний чинник, який тягне за собою підвищення прибутку підприємства. Найбільш сильними можливостями ТОВ «Frankof» є: висока якість продуктів, добре вивчений ринок, потреби покупців, імідж надійного партнера, висока кваліфікація персоналу, гнучка політика цін. Можна визначити основні проблеми підприємства: дефіцит фінансових ресурсів, слабка позиція у конкурентній боротьбі, низька прибутковість та рентабельність, відсутність чіткої стратегії, високий рівень витрат, недостатній рівень організації реклами.

Виявлено, що ТОВ «Frankof» в 2022 році значно знижує свої фінансові показники діяльності. Сума активів ТОВ «Frankof» зменшується на 15,4%. Елементи активів ТОВ «Frankof», що здійснювали стимулюючий вплив на розмір загальної суми активів гроші та їх еквіваленти (+3850,5%), дебіторська заборгованість за продукцію (557,82%), витрати майбутніх періодів (+102,96%). Всі інші елементи негативно впливали на загальний обсяг активів підприємства

в 2022 році. ТОВ «Frankof» має достатньо низький запас ліквідності. Загальний коефіцієнт покриття є важливим показником платоспроможності. У 2022 році значення цього показника було в нижче за нормативне значення, а саме 0,5, що на 0,09 менше, ніж у 2021 році. Значення коефіцієнту швидкої ліквідності, при нормативному значенні більше 0,5, у 2022 році становило 0,22, що нижче ніж у 2021 році на 0,01. Слід відзначити, що підприємство у 2020-2022 роках не було забезпечене найбільш ліквідними засобами – грошовими коштами, оскільки показник абсолютної ліквідності мав значення нижче за критичне (більше 0,2). Фінансовий стан ТОВ «Frankof» протягом 2020-2022 рр. можна охарактеризувати як не стабільний. Негативна динаміка показників рентабельності свідчить, що необхідно шукати можливості для підвищення ефективності роботи ТОВ «Frankof», використовувати наявні резерви для забезпечення зростання чистого прибутку і прибутковості коштів, які вкладені власниками.

Для підвищення ефективності фінансової діяльності ТОВ «Frankof» виділено основні резерви підвищення фінансових результатів діяльності підприємства: вдосконалення управління оборотними коштами підприємства (резерв економії невикористовуваних виробничих запасів в ТОВ «Frankof» склав 13856,1 тис. грн.), рефінансування та реструктуризація дебіторської заборгованості (скориставшись послугами факторингу ТОВ «Frankof» отримує від банку суму, що становить 41778,9 тис. грн. Ще 10% банк повертає після погашення боргу покупцем), упровадження прогресивної техніки і технології, що забезпечують підвищення прибутковості підприємства (однією з таких інноваційних технологій, що пропонується до впровадження у діяльність ТОВ «Frankof» є програма «PRO100». Це новий інструмент створений спеціально для того, щоб допомогти виробникам вивчити попит на нові види продукції, а продавцям меблів підвищити продажі. Ця програма призначена для меблевих салонів, виробників меблів, а також дизайнерів, що займаються меблюванням інтер'єрів).

Реалізація запропонованих заходів призведе до зміни структури балансу.

Збільшення активів підприємства відбудеться за рахунок збільшення суми грошових коштів на 44287,68 тис. грн, зменшення дебіторської заборгованості на 41094 тис. грн. за рахунок факторингу, зменшення запасів підприємства на 13856,1 тис. грн за рахунок економії невикористовуваних виробничих запасів підприємства. Величина пасивів змінилася за рахунок погашення отриманими грошовими коштами кредиторської заборгованості підприємства на 10662,4 тис. грн. Зменшення чистого збитку підприємства призведе до зростання показників рентабельності підприємства в прогностному періоді. Оборотність дебіторської заборгованості ТОВ «Frankof» в результаті реалізації заходів збільшилася на 43,1 обороти і становитиме 47,84 рази на рік. Значення коефіцієнта оборотності кредиторської заборгованості ТОВ «Frankof» збільшилася на 4,47 обороти, що говорить про підвищення платіжної дисципліни підприємства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Абдуллаєва А.Є. Особливості здійснення стратегічного управління фінансовими ресурсами на вітчизняних підприємствах // *Вісник Хмельницького національного університету*. Економічні науки. 2020. № 1. С. 188–191.
2. Абрамова О. С., Крапівіна Ю. В. Формування фінансових результатів суб'єктів господарювання // *Економіка і суспільство*: електронне наукове фахове видання. 2017. № 13. С. 1290–1296. URL: http://dspace.ubs.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/1271/1/abramova_formation_of.pdf
3. Адлер О. О. Аналіз господарської діяльності. Вінниця : ВНТУ, 2019. 115 с.
4. Ащаулова М. П., Головка А. Ю., Чуб В. О., Малій О. Г. Інформаційне та методичне забезпечення аналізу фінансового стану підприємства // *Вісник студентського наукового товариства*. 2021. Вип. 1. С. 58-62.
5. Бегун С. І. Факторний аналіз фінансових результатів діяльності підприємства: статистична оцінка // *Економічний часопис СНУ імені Лесі Українки*. 2020. № 3 (23). С. 168-176.
6. Бегун С. І. Особливості аналізу фінансового стану підприємства в умовах воєнного стану // *Економічний часопис Волинського національного університету імені Лесі Українки*. 2023. № 32. С. 36–42.
7. Бернажир І.А., Вінницька О. А., Гроздей Н.І. Інтегральна оцінка фінансового стану підприємства // *Молодий вчений*. 2018. № 2 (54). С. 682–686.
8. Біляк Ю. В. Систематизація наукових поглядів на сутність фінансової безпеки // *Економіка та держава*. 2020. № 8. С. 78-82.
9. Бочкарьова Т. О., Кулинич Р. О., Пігуль Н. Г. Показники рентабельності підприємств різних галузей України та шляхи підвищення їх рівня // *Економіка і суспільство*. 2017. № 10. С. 188-193.
10. Бражник Л. В. Фінансові ресурси підприємства : їх формування та

використання // *Економіка та суспільство*. 2018. № 14. С. 778–783.

11. Бугай В. З., Резанов Е. О. Основні напрями збереження фінансової стійкості підприємства в умовах кризи // *Економічний простір*. 2019. № 142. С. 112–122.

12. Бугас Н. В., Костюк Г. В. Аналіз та оцінка ділової активності підприємства // *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2017. № 2. С. 86-89.

13. Ведення бізнесу під час війни в Україні. URL: <https://chamber.ua/ua/news/94-kompaniy-chleniv-palaty-vvazhaiut-shcho-mozhlyvyu-zymovyy-blekaut-ne-zavadyt-ukraini-vyhraty-viynu-95-perekonani-shcho-rosiia-povynna-vyplachuvaty-reparatsii-ukraini-rezultaty-ostannoho-opytuvanni/>

14. Великий Ю. М., Чвартацька О. В. Теоретичні основи фінансового планування та прогнозування на підприємстві // *Ефективна економіка*. 2018. № 11. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6641>

15. Вплив Covid-19 на українські виробничі підприємства та допомога у відновленні нормальної роботи: звіт за результатами опитування Центру ресурсоефективного та чистого виробництва. Київ : Центр ресурсоефективного та чистого виробництва, 2020. 24 с.

16. Герєга О.В. Управління потенціалом фінансово-економічної стійкості торговельних підприємств. Дис. канд. екон. наук: 08.00.04. Львів, 2021. 271 с.

17. Господарський кодекс України. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, № 18, № 19-20, № 21-22, ст.144 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>

18. Готра В. В., Ріпич В. В., Дячок А. В. Діагностика фінансового стану підприємства та шляхи його покращення // *Економіка і суспільство*. 2017. № 8. С. 219-223.

19. Гудзь О.Є., Кузьменко О.П. Антикризовий менеджмент підприємства // *Економіка. Менеджмент. Бізнес*. 2021. № 1(35). С. 4 – 9. URL:

<http://journals.dut.edu.ua/index.php/emb/article/view/2526>

20. Гудзь О.Є., Стецюк П. Концептуальні засади формування системи управління фінансовими ресурсами підприємств // *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики*. 2020. № 1 (32). URL: <http://fkdl.ubs.edu.ua/article/view/200530>

21. Гусєва О. Ю., Хлевицька Т. Б. Теоретичні та практичні підходи до обґрунтування інструментарію стратегічного управління сталим розвитком телекомунікаційного підприємства // *Економіка. Менеджмент. Бізнес*. 2019. № 2. С. 126-135.

22. Докієнко Л. Фінансове планування та аналіз на підприємстві: сучасні глобальні тренди та перспективи розвитку // *Підприємництво та інновації*. 2021. № 16. С.58-72.

23. Домбровська С.О. Стратегічні орієнтири управління структурою капіталу підприємства // *Держава та регіони*. Серія: Економіка та підприємництво. 2018. № 4. С. 113-119.

24. Дорошенко О. О., Сорокати́й В. М. Фінансове планування на підприємстві як метод мінімізації фінансових ризиків // *Ефективна економіка*. 2021. № 10. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=9446>

25. Єпіфанова І.Ю. Ієрархічна класифікація факторів впливу на систему управління фінансовою стійкістю промислового підприємства // *Innovation and Sustainability*. 2021. № 1. С. 6–12.

26. Журавльова Т. О. Формування фінансових ресурсів підприємства в умовах кризи // *Економіка та держава*. 2020. № 3. С. 42–45. URL: <http://www.economy.in.ua/?op=1&z=4535&i=7>

27. Кальна Т.А. Прийоми фінансового аналізу: переваги та недоліки. *Економічний аналіз*. 2018. № 15(2). С. 13–18.

28. Квасницька Р., Мрозовський Я. Критеріальні підходи до формування оптимальної структури капіталу підприємства // *Modeling the development of the economic systems*. 2021. № 2. С. 12-18. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/mdes_2021_2_4

29. Ковтуненко Ю.В., Олексійчук А.Г. Фінансовий аналіз діяльності підприємства в умовах економічної нестабільності // *Електронне наукове видання «Глобальні та національні проблеми економіки»*. 2017. Вип. 18. С. 234–238.
30. Козлова О. С. Методика оцінки фінансової стійкості підприємства // *Молодий вчений*. 2017. № 10. С. 914–918.
31. Костенко Ю., Короленко О., Гузь М. Аналіз фінансової стійкості підприємства в умовах воєнного стану // *Економіка та суспільство*. 2022. № 43. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-43-77>
32. Кулик А. В. Теорія економічного аналізу. Київ : ДП «Вид. дім «Персонал», 2018. 452 с.
33. Куцай Н. С., Демчук В. О. Сутність, задачі та етапи управління фінансовим станом підприємства // *Modern Economics*. 2021. № 25. С. 92-97. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V25\(2021\)-14](https://doi.org/10.31521/modecon.V25(2021)-14)
34. Левкович О.В., Калашнікова Ю.М. Фінансова стійкість як передумова інноваційного розвитку підприємства // *Ефективна економіка*. 2021. № 4. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8776>.
35. Лишенко М.О. Аналіз фінансової стійкості підприємства як елементу забезпечення фінансової стабільності роботи підприємства // *Вісник Черкаського університету*. Серія: Економічні науки. 2018. № 2. С. 49–56.
36. Мельник Т. Ю., Свірко С. В. Теоретико-методичні основи оцінювання майнового стану підприємств // *Економіка, управління та адміністрування*. 2021. № 1. С. 8–16.
37. Музиченко Г. В. Основи фінансів суб'єктів підприємницької діяльності. Проект «Україна-Норвегія». Вип. 6. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2018. С. 172-183.
38. Нечипоренко А. В., Рибалкіна А. О. Теоретичні аспекти формування та використання фінансових ресурсів підприємства // *Ефективна економіка*. 2020. № 11. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8361>
39. Пономарьов Д.Е. Прогнозування показників фінансового стану

підприємства як основа формування фінансової стійкості // *Вісник ЖДТУ. Серія: Економічні науки*. 2016. № 1 (75). С. 49–54.

40. Попова С. П. Методи оцінки та шляхи стабілізації фінансового стану підприємства // *Наукові записки*. 2016. Вип.20. С. 25–36.

41. Присяжна Л. Держава надаватиме пільгові кредити бізнесу, який через війну втратив свої виробничі потужності. URL: https://biz.ligazakon.net/news/214681_derzhava-nadavatime-plgov-kredit-bznesu-yakiy-cherez-vynu-vtrativ-svo-virobnich-potuzhnost

42. Савчук А., Стащук О. Управління фінансовими ресурсами підприємства в умовах воєнного стану. *Матеріали конференцій МНЛ*, 2022, С. 50–52.

43. Солодовнік О. О. Основні підходи до оцінювання економічної та фінансової безпеки: сутність і напрями вдосконалення // *Бізнес Інформ*. 2021. № 2. С. 6-12.

44. Сорока Й. Й. Зарубіжний досвід оцінювання фінансового стану підприємств в сучасних умовах господарювання // *Науковий вісник Ужгородського університету*. Серія : Економіка. 2015. Вип. 2. С. 363-367. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuuес_2015_2_63

45. Сподіна А. О. Фінансова стійкість підприємства: сутність та фактори впливу // *Міжнародний науковий журнал "Інтернаука"*. 2022. № 12 (131). С. 24-31.

46. Старинець О.Г. Методи фінансового аналізу діяльності підприємств у системі антикризового управління // *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство. 2018. Вип. 17. Ч. 2. С. 87–91.

47. Стащук О., Жігар Н. Формування та використання прибутку суб'єктів господарювання в умовах воєнного стану // *Економічний часопис ВНУ імені Лесі Українки*. 2022. № 3 (31). С. 12-17

48. Терен Г. М. Система показників аналізу ліквідності підприємства // *Економічна наука*. 2016. № 8. С. 36-41.

49. Тимошик Н. С., Семчишин Є. В. Організаційні аспекти формування та оптимізації фінансових ресурсів підприємств // *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського*. 2019. Т. 30 (69). № 2. С. 232–238.
50. Ткаченко Є.Ю., Фатюха В.В., Яришко О.В. Фінансова стійкість підприємства: сутність та основи управління // *Інфраструктура ринку*. 2021. Вип. 56. С. 129–134.
51. Хлевицька Т.Б., Гусєва О.Ю. Управління фінансово-економічною безпекою підприємства засобами реінжинірингу бізнес-процесів // *Бізнес-інформ*. 2021. № 8. URL: <https://www.business-inform.net/for-authors/?p=6>
52. Хлевицька Т.Б., Плевако Н.О. Науково-методичний підхід до вибору фінансової стратегії підприємства // *Проблеми економіки*. 2020. № 4. С. 241-248. URL: https://www.problecon.com/export_pdf/problems-of-economy-2020-4_0-pages241_248.pdf
53. Чемчикаленко Р.А., Сукрушева Г.О., Ткаченко А.Ю. Теоретичні основи управління фінансовим станом підприємства // *Інфраструктура ринку*. 2019. Вип. 27. С. 350–354.
54. Чепка В., Свідерська І., Гавриленко Ю. Фінансовий стан підприємства: теоретичні основи // *Інвестиції: практика та досвід*. 2020, № 19-20. С. 96-102.
55. Яцух О.О., Захарова Н.Ю. Фінансовий стан підприємства та методика його оцінки // *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського*. Серія : Економіка і управління. 2018. № 3. С. 173–180.
56. Doing business during war in Ukraine 2022. URL: <https://chamber.ua/ua/news/rezultaty-ostannoho-opytuvannia-palaty-87-kompaniy-chleniv-hotovi-aktyvno-doluchatsia-do-vidbudovy-ekonomiky-ukrainy-pislia-viyny/>
57. Funston F., Wagner S. Surviving and thriving in uncertainty: creating the risk intelligent enterprise. 2020. URL: <https://doi.org/10.1002/9781119205630>
58. Kim K.J., Lee K., Ahn H. Predicting corporate financial sustainability

using novel business analytics // *Sustainability*. 2018. № 11(1). P. 64.

59. Petriaieva Z.. Ensuring the financial and economic security of the strategic development of the enterprise // *Young Scientist*. 2019. №10 (74). P. 319-325.

60. Sensitivity analysis. URL: <http://www.financial-analysis.ru/methodses/metIASensitivityAnalysis.html>

61. The National Bank of Ukraine: Inflation report. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/IR_2023-Q1.pdf?v=4

62. Vasilieva S. Analysis of the essence of the system of investment security of the enterprise // *Digital economy and economic security*. 2022. №3(03). P.3-7. URL: <http://dees.iei.od.ua/index.php/journal/article/view/94>

ДОДАТКИ

Додаток А

Публікації за результатами дослідження

Пустовгар С.А.

к.е.н., доцент кафедри управління та адміністрування
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна, Харків, Україна

Кустов Р.В.

студент 2 курсу магістратури
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна, Харків, Україна

ПІДХОДИ ДО ТРАКТУВАННЯ СУТНОСТІ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

Управління фінансовою діяльністю - одне з найважливіших завдань, які стоять перед будь-яким бізнесом, незалежно від форми його власності, сфери та масштабів діяльності. Важливість даного напрямку обумовлена особливою роллю фінансів, що являють собою єдиний вид ресурсів, здатних трансформуватися в будь-який інший вид ресурсів - будівлі, технології, сировину, персонал. Ефективність та раціональність такої трансформації багато в чому визначають економічне благополуччя підприємства, а також усіх зацікавлених у його розвитку суб'єктів - власників, менеджерів, кредиторів, держави, суспільства та ін.

У науковій літературі можна знайти велику кількість трактувань поняття «управління фінансовою діяльністю підприємства» (табл. 1).

Таблиця 1 - Підходи до трактування сутності поняття «управління фінансовою діяльністю підприємства»

Автор	Визначення поняття
Абдуллаєва А.Є.	«...це система, функціонування якої спрямовано на досягнення загальних цілей управління підприємством» [1]
Герєга О.В.	«...система управління формуванням, розподілом та використанням фінансових ресурсів господарюючого суб'єкта та ефективним обігом його грошових коштів» [2]
Гудзь О.Є.	«...це система принципів, методів, засобів та форм організації грошових відносин» [3]
Єпіфанова І.Ю.	«...система раціонального управління процесами фінансування господарської діяльності підприємства» [4]
Журавльова Т. О.	«...процес управління формуванням, розподілом і використанням фінансових ресурсів суб'єкта господарювання та оптимізації обігу його грошових коштів» [5]
Ковтуненко Ю.В., Олексійчук А.Г.	«...цілеспрямоване управління всіма грошовими потоками на підприємстві, тобто процес управління формуванням, розподілом та використанням фінансових ресурсів суб'єкта господарювання для досягнення фінансово-економічних цілей підприємства» [6]
Нечипоренко А. В., Рибалкіна А. О.	«...це управління фінансовими операціями, грошовими потоками, покликане забезпечити залучення, надходження коштів та їх раціональне витрачання відповідно до програм, планів, реальних потреб» [7]
Старинець О.Г.	«...це процес управління грошовим обігом, формуванням та

	використанням фінансових ресурсів підприємства» [8]
Тимошик Н. С., Семчишин Є. В.	«...призначена для організації взаємодії об'єктів та суб'єктів господарювання у сфері фінансових відносин, формування та використання фінансових ресурсів, забезпечення ефективного впливу фінансової діяльності на кінцеві результати роботи підприємства» [9]
Ткаченко Є.Ю., Фатюха В.В., Яришко О.В.	«...система економічних відносин, що формується під впливом діяльності суб'єктів господарювання, а також нормативно-правових чинників, і забезпечує формування та використання фінансових ресурсів шляхом застосування певних форм, методів та важелів, що надає можливість створити відповідні умови для підвищення ефективності функціонування системи управління фінансовими ресурсами підприємства» [10]

У цілому, нині всю розглянуту сукупність визначень можна розділити на великі групи. Більшість авторів представляють управління фінансовою діяльністю як управління певними сферами в організації та розкривають об'єкти управління: грошовими потоками, фінансовими потоками, рухом фінансових та грошових потоків, рухом фінансових ресурсів, грошовим обігом та фінансовими ресурсами, процесами фінансування підприємницької (господарської) діяльності, фінансами підприємства, фінансовими операціями, грошовими фондами та їх джерелами, коштами підприємства та джерелами їх формування.

У деяких визначеннях є характеристика управління – раціональне, комплексне, розкриваються цілі управління: досягнення загальних цілей управління організації, досягнення стратегічних і тактичних цілей підприємства.

Інша група об'єднує визначення, які розкривають сутність управління фінансовою діяльністю як діяльності та визначають його через комплекс рішень та дій, систему принципів та методів розробки та реалізації управлінських рішень, систему дій, мистецтво управління, процес планування рішень. У цих визначеннях також розкриваються сфери, щодо яких приймаються управлінські рішення: інвестиції, фінансування та управління активами, враховується співвідношення ризику та прибутковості.

Отже, управління фінансовою діяльністю – це діяльність, яка спрямована на планування, організацію та контроль грошових ресурсів підприємства. Це моніторинг, аналіз та управління фінансовими потоками компанії з використанням інструментів впливу на фінанси.

Для ефективного функціонування управління фінансовою діяльністю підприємства, для раціонального впливу керуючої системи на керовану необхідно використовувати сучасну методологію управління фінансами, засновану на певних засадах.

Управління фінансовою діяльністю базується на універсальних принципах управління, найбільш важливими з яких є [3, 11]:

1. Принцип економічної ефективності. У будь-якій компанії система управління фінансами передбачає витрати (витрати), які завжди повинні прагнути до мінімуму та покриватися тими чи іншими доходами (виручкою від реалізації).

2. Орієнтація на стратегічні цілі розвитку. Якщо, наприклад, підприємство орієнтоване на зростання бізнесу чи диверсифікацію, то розумним буде збільшення у складі джерел коштів їх позикових видів. Стратегія обмеженого зростання чи скорочення вимагає зниження ризиків, і, отже, необхідно більшою мірою орієнтуватися на власний капітал і прагнути до скорочення постійних витрат.

3. Високий динамізм управління (гнучкість). Будь-який фінансовий менеджер повинен дуже швидко реагувати на зміни, що відбуваються у зовнішньому середовищі (політиці, економіці, ринковій кон'юнктурі) та застосовувати відповідні методи та моделі фінансового управління.

4. Альтернативність. Оскільки фінансові рішення часто ухвалюються в умовах ризику та невизначеності, дуже важливо використовувати багатоваріантні підходи до оцінки ситуації (при розробці бізнес-планів, а також при оперативному фінансовому управлінні).

5. Оптимізація основних фінансових показників. При управлінні фінансами підприємства ухвалення того чи іншого управлінського рішення може призвести до протилежних ефектів у різних галузях діяльності. Так, здійснення високоприбуткових фінансових інвестицій може спричинити дефіцит у фінансуванні виробничої діяльності, різке підвищення рентабельності може призвести до зниження показників ліквідності та ін.

З іншого боку, розглядаючи фінанси підприємства та управління ними як особливий вид діяльності, Тимошик Н. С. та Семчишин Є. В. виділяють також низку важливих принципів [9]:

- публічність, тобто доступність та відкритість інформації про діяльність підприємства (крім конфіденційної інформації), інтерес суспільства до цілей, завдань та прийняті рішення компанії;

- масштабність, значний вплив на географічний ринок товарів та багатoproфільність діяльності;

- консолідація фінансової звітності, формування загальної звітності підприємства (дуже часто в структуру великих компаній входять різні дочірні компанії, які ведуть самостійну діяльність) та ін.

У науці управління фінансами підприємства широко обговорюється питання про те, якою ж має бути головна стратегічна мета управління фінансами. Адже залежно від різних обставин, від стадії життєвого циклу підприємства, конкурентної ситуації тощо може бути обрана орієнтація на той чи інший показник [11]. Існує два базові підходи, в деякому сенсі конкуруючих один з одним. Перший пов'язаний із максимізацією ринкової вартості компанії, другий - із максимізацією прибутку. Другий підхід є більш традиційним, оскільки донедавна вважалося, що будь-яке підприємство створюється для того, щоб максимізувати прибуток. Згідно з першим підходом, максимізація прибутку може виступати як одне з важливих завдань управління фінансами підприємства, але не як головна ціль [7]. З іншого боку, далеко не всі українські компанії мають однозначного розуміння фінансовими аналітиками ринкової вартості, акції багатьох підприємств не обертаються на фондовому ринку.

Спираючись на традиційний підхід, сформулюємо головну мету управління фінансовою діяльністю підприємства як максимізацію фінансової рентабельності при допустимому рівні фінансового ризику [12]. У цьому випадку фінансова рентабельність має на увазі чисту рентабельність власного капіталу або віддачу на власний капітал. Зазвичай підвищені показники фінансової рентабельності досягаються за рахунок залучення позикових коштів, а вони, в свою чергу, створюють для підприємства підвищений фінансовий ризик.

Управління фінансовою діяльністю підприємства – це багатогранний та складний процес. Воно вимагає досить глибоких системних знань у теорії та в практиці прийняття ефективних управлінських рішень. Управління фінансовою діяльністю підприємства доцільно подати у вигляді ряду взаємозалежних і взаємодіючих функціональних підсистем: управління активами, управління капіталом, управління інвестиціями, управління грошовими потоками, управління фінансами, управління податковими платежами, управління фінансовими ризиками. Ефективне управління функціональними підсистемами фінансової діяльності підприємства є визначальним у його стійкому фінансовому становищі та позитивних результатах господарської діяльності.

1. Абдуллаєва А.Є. Особливості здійснення стратегічного управління фінансовими ресурсами на вітчизняних підприємствах // *Вісник Хмельницького національного університету*. 2020. № 1. С. 188–191.

2. Герєга О.В. Управління потенціалом фінансово-економічної стійкості торговельних підприємств. Дис. канд. екон. наук: 08.00.04. Львів, 2021. 271 с.

3. Гудзь О.Є., Стецюк П. Концептуальні засади формування системи управління фінансовими ресурсами підприємств // *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики*. 2020. № 1 (32). URL: <http://fkd1.ubs.edu.ua/article/view/200530>

4. Єпіфанова І.Ю. Ієрархічна класифікація факторів впливу на систему управління фінансовою стійкістю промислового підприємства // *Innovation and Sustainability*. 2021. № 1. С. 6–12.

5. Журавльова Т. О. Формування фінансових ресурсів підприємства в умовах кризи // *Економіка та держава*. 2020. № 3. С. 42–45. URL: <http://www.economy.in.ua/?op=1&z=4535&i=7>

6. Ковтуненко Ю.В., Олексійчук А.Г. Фінансовий аналіз діяльності підприємства в умовах економічної

нестабільності // *Електронне наукове видання «Глобальні та національні проблеми економіки»*. 2017. Вип. 18. С. 234–238.

7. Нечипоренко А. В., Рибалкіна А. О. Теоретичні аспекти формування та використання фінансових ресурсів підприємства // *Ефективна економіка*. 2020. № 11. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8361>

8. Старинець О.Г. Методи фінансового аналізу діяльності підприємств у системі антикризового управління // *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2018. Вип. 17. Ч. 2. С. 87–91.

9. Тимошик Н. С., Семчишин Є. В. Організаційні аспекти формування та оптимізації фінансових ресурсів підприємств // *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського*. 2019. Т. 30 (69). № 2. С. 232–238.

10. Ткаченко Є.Ю., Фатюха В.В., Яришко О.В. Фінансова стійкість підприємства: сутність та основи управління // *Інфраструктура ринку*. 2021. Вип. 56. С. 129–134.

11. Ismawati L., Neskorođieva I., Pustovhar S. Influence of economic factors on the share's value through the concepts of the life cycle: The case of Indonesia // *Journal of Eastern European and Central Asian Research (JEECAR)*. 2023. №10(1). P. 114-124.

12. Neskorođeva I.I., Pustovgar S.A. The essence of enterprise financial potential within the framework of financial insolvency prevention // *Actual Problems of Economics*. 2015. № 3 (165). P. 161-168.

Додаток Б

Фінансова звітність ТОВ «Frankof»

Баланс (Звіт про фінансовий стан)			
на		31 грудня 2022	р.
Форма №1 Код за ДКУД			1801001
А К Т И В	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	2 259	2 012
первісна вартість	1001	3 672	4 188
накопичена амортизація	1002	1 413	2 176
Незавершені капітальні інвестиції	1005	715	61
Основні засоби	1010	117 639	80 886
первісна вартість	1011	265 994	266 094
знос	1012	148 355	185 208
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	-	-
знос інвестиційної нерухомості	1017	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	-	-
накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	-
Відстрочені податкові активи	1045	-	-
Гудвіл	1050	-	-
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	-	-
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	120 613	82 959
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	125 110	107 589
виробничі запаси	1101	25 514	21 532
незавершене виробництво	1102	2 781	-
готова продукція	1103	-	-
товари	1104	96 815	86 057
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Депозити перестрахування	1115	-	-
Векселі одержані	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	7 468	49 126
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	53 648	25 074
з бюджетом	1135	11 290	2 064
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	120	33
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	95	3 753
готівка	1166	-	-
рахунки в банках	1167	95	3 753
Витрати майбутніх періодів	1170	169	343
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	-	-
у тому числі в:			
резервах довгострокових зобов'язань	1181	-	-
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	-	-

Продовження додатку Б

резервах незароблених премій	1183	-	-
інших страхових резервах	1184	-	-
Інші оборотні активи	1190	5 189	2 910
Усього за розділом II	1195	203 089	190 892
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	323 702	273 851

Пасив	Код рядка	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	2 590	2 590
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	-	-
Капітал у дооцінках	1405	-	-
Додатковий капітал	1410	-	-
емісійний дохід	1411	-	-
накопичені курсові різниці	1412	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	(22 616)	(113 315)
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Вилучений капітал	1430	(-)	(-)
Інші резерви	1435	-	-
Усього за розділом I	1495	(20 026)	(110 725)
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	-	-
Пенсійні зобов'язання	1505	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	725	-
Довгострокові забезпечення	1520	-	-
довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	-	-
Цільове фінансування	1525	-	-
благодійна допомога	1526	-	-
Страхові резерви	1530	-	-
у тому числі:	1531	-	-
резерв довгострокових зобов'язань	1532	-	-
резерв збитків або резерв належних виплат	1533	-	-
резерв незароблених премій	1534	-	-
інші страхові резерви	1535	-	-
Інвестиційні контракти	1540	-	-
Призовий фонд	1545	-	-
Резерв на виплату джек-поту	1595	725	-
Усього за розділом II			
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	19 439	69 997
Векселі видані	1605	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	47 560	725
товари, роботи, послуги	1615	66 791	57 965
розрахунками з бюджетом	1620	185	50
у тому числі з податку на прибуток	1621	182	-
розрахунками зі страхування	1625	16	-
розрахунками з оплати праці	1630	43	-
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	31 145	4 075
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	-	-
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	-	-
Поточні забезпечення	1660	3 653	6 230
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	174 171	245 534
Усього за розділом III	1695	343 003	384 576
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
V. Чиста вартість активів незареєстрованого пенсійного фонду	1800	-	-
Баланс	1900	323 702	273 851

Продовження додатку Б

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за Рік 2022 р.

Форма № 2 Код за ДКУД 1801003

І. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	359 126	472 966
Чисті зароблені страхові премії	2010	-	-
премії підписані, валова сума	2011	-	-
премії, передані у перестрахування	2012	-	-
зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	-	-
зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	-	-
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(380 992)	(441 991)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	-	-
Валовий:			
прибуток	2090	-	30 975
збиток	2095	(21 866)	(-)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	-	-
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	-	-
зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	-	-
зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	-	-
Інші операційні доходи	2120	13 683	10 249
у тому числі:	2121	-	-
дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю			
дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	-	-
дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	-	-
Адміністративні витрати	2130	(15 310)	(15 253)
Витрати на збут	2150	(12 459)	(7 844)
Інші операційні витрати	2180	(30 646)	(19 529)
у тому числі:	2181	-	-
витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю			
витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	-	-
збиток	2195	(66 598)	(1 402)
Дохід від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	16	15 518
Інші доходи	2240	436	3 728
у тому числі:	2241	-	-
дохід від благодійної допомоги			
Фінансові витрати	2250	(14 375)	(8 015)
Втрати від участі в капіталі	2255	(-)	(-)
Інші витрати	2270	(10 178)	(1 591)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	-	-

Продовження додатку Б

Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	-	8 238
збиток	2295	(90 699)	(-)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-	(524)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	-	7 714
збиток	2355	(90 699)	(-)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-	-
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-	-
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	(90 699)	7 714

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	281 770	323 315
Витрати на оплату праці	2505	56 190	52 537
Відрахування на соціальні заходи	2510	9 333	9 501
Амортизація	2515	46 435	49 370
Інші операційні витрати	2520	69 616	58 746
Разом	2550	463 344	493 469

Продовження додатку Б

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2021 р.

Форма №1 Код за ДКУД 1801001

А К Т И В	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	2 673	2 259
первісна вартість	1001	3 370	3 672
накопичена амортизація	1002	697	1 413
Незавершені капітальні інвестиції	1005	75	715
Основні засоби	1010	145 234	117 618
первісна вартість	1011	247 530	265 994
знос	1012	102 296	148 376
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	-	-
знос інвестиційної нерухомості	1017	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	-	-
накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	-
Відстрочені податкові активи	1045	-	-
Гудвіл	1050	-	-
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	-	-
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	147 982	120 592
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	79 007	125 110
виробничі запаси	1101	15 949	25 514
незавершене виробництво	1102	-	2 781
готова продукція	1103	-	-
товари	1104	63 058	96 815
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Депозити перестрахування	1115	-	-
Векселі одержані	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	3 865	7 468
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	22 046	53 650
з бюджетом	1135	14 047	11 290
у тому числі з податку на прибуток	1136	342	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	71	120
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	823	95
готівка	1166	-	-
рахунки в банках	1167	823	95
Витрати майбутніх періодів	1170	2 845	169
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	-	-
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	-	-
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	-	-

Продовження додатку Б

резервах незароблених премій	1183	-	-
інших страхових резервах	1184	-	-
Інші оборотні активи	1190	7	5 189
Усього за розділом II	1195	122 711	203 091
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	270 693	323 683

Пасив	Код рядка	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	2 590	2 590
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	-	-
Капітал у дооцінках	1405	-	-
Додатковий капітал	1410	-	-
емісійний дохід	1411	-	-
накопичені курсові різниці	1412	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	(30 338)	(22 624)
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Вилучений капітал	1430	(-)	(-)
Інші резерви	1435	-	-
Усього за розділом I	1495	(27 748)	(20 034)
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	-	-
Пенсійні зобов'язання	1505	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	48 184	725
Довгострокові забезпечення	1520	-	-
довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	-	-
Цільове фінансування	1525	-	-
благодійна допомога	1526	-	-
Страхові резерви	1530	-	-
у тому числі:			
резерв довгострокових зобов'язань	1531	-	-
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	-	-
резерв незароблених премій	1533	-	-
інші страхові резерви	1534	-	-
Інвестиційні контракти	1535	-	-
Призовий фонд	1540	-	-
Резерв на виплату джек-поту	1545	-	-
Усього за розділом II	1595	48 184	725
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	-	19 439
Векселі видані	1605	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	26 675	47 560
товари, роботи, послуги	1615	38 991	66 780
розрахунками з бюджетом	1620	1	185
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	182
розрахунками зі страхування	1625	-	16
розрахунками з оплати праці	1630	59	43
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	41	31 145
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	-	-
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	-	-
Поточні забезпечення	1660	1 595	3 653
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	182 895	174 171
Усього за розділом III	1695	250 257	342 992
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	-	-
Баланс	1900	270 693	323 683

Продовження додатку Б

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за Рік 2021 р.

Форма № 2 Код за ДКУД 1801003

І. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	472 966	333 422
Чисті зароблені страхові премії	2010	-	-
премії підписані, валова сума	2011	-	-
премії, передані у перестрахування	2012	-	-
зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	-	-
зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	-	-
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(441 991)	(314 452)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	-	-
Валовий:			
прибуток	2090	30 975	18 970
збиток	2095	(-)	(-)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	-	-
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	-	-
зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	-	-
зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	-	-
Інші операційні доходи	2120	10 249	4 093
у тому числі:	2121	-	-
дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю			
дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	-	-
дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	-	-
Адміністративні витрати	2130	(15 253)	(10 073)
Витрати на збут	2150	(7 844)	(843)
Інші операційні витрати	2180	(19 529)	(11 985)
у тому числі:	2181	-	-
витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю			
витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	-	162
збиток	2195	(1 402)	(-)
Дохід від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	15 518	115
Інші доходи	2240	3 728	2 233
у тому числі:	2241	-	-
дохід від благодійної допомоги			
Фінансові витрати	2250	(8 015)	(12 175)
Втрати від участі в капіталі	2255	(-)	(-)
Інші витрати	2270	(1 591)	(11 027)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	-	-

Продовження додатку Б

Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	8 238	-
збиток	2295	(-)	(20 692)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	(524)	-
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	7 714	-
збиток	2355	(-)	(20 692)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-	-
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-	-
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	7 714	(20 692)

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	323 315	203 883
Витрати на оплату праці	2505	52 537	44 147
Відрахування на соціальні заходи	2510	9 501	8 601
Амортизація	2515	49 370	46 600
Інші операційні витрати	2520	58 746	57 324
Разом	2550	493 469	360 555